

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः ॥
हरिः ॐ

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमः

Contents

5.1 पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः - उख्याग्रिकथनं	1
5.2 पञ्चमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः - चित्युपक्रमाभिधानं	18
5.3 पञ्चमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - चितीनां निरूपणं	35
5.4 पञ्चमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः इष्टकात्रयाभिधानं	49
5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं	65
5.6 पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - उपानुवाक्याभिधानं	82
5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः-उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं	97
ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ॐ	
5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमं काण्डं	

5.1 पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः - उख्याग्रिकथनं

TS 5.1.1.1

सावि॒त्राणि॑ जुहोति॑ प्रसू॒त्यै चतु॑र्गृही॒तेन॑ जुहोति॑ चतु॑ष्पादः प॒शवः॑ प॒शून्नेवाऽव॑ रुन्धे चत॑स्रो दि॒शो
दि॒क्ष्वेव॑ प्रति॑ तिष्ठति॑ छन्दा॑सि दे॒वेभ्यो॑ ऽपा॑ऽक्रामन् न वो भा॒गानि॑ ह॒व्यं वक्ष्या॑म॒ इति॑ तेभ्य॑ एतच्च॑तु॒
र्गृही॒तम॑-धारयन् पुरोऽनु वा॒क्यायै॑ या॒ज्यायै॑ दे॒वता॑यै वषट्काराय॑ यच्च॑तुर्गृही॒तं जुहोति॑ छन्दा॑स्येव तत्

प्रीणाति॑ तान्य॑स्य प्री॒तानि॑ दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यं॑ व॒हन्ति॑ यं का॒मये॑त - [] 1

TS 5.1.1.2

पापी॑यान्थ॒ स्या॒दित्ये॑कै॒कं तस्य॑ जुहु॒या-दाहु॑तीभिरे॒वैन॑मप॒ गृह्णा॑ति पापी॑यान् भवति॑ यं का॒मये॑त
वसी॑यान्थ॒ स्या॒दिति॑ सर्वा॑णि तस्या॑ऽनु॒द्रुत्य॑ जुहु॒यादाहु॑त्यै॒वैन॑म॒भि क्र॑मयति॑ वसी॑यान् भवत्यथो
य॒ज्ञस्यै॑वैषा-ऽभि॒क्रान्ति॑रेति॒ वा ए॒ष य॑ज्ञ॒मुखा॑-द॒द्व्या यो॑ऽग्ने॒देवता॑या॒ एत्य॑ष्टावे॒तानि॑ सावि॒त्राणि॑ भवन्त्य॒ष्टाक्ष॑रा
गाय॒त्री गा॑य॒त्रौ - [] 2

TS 5.1.1.3

ऽग्नि॑स्तेनै॒व य॑ज्ञ॒मुखा॑द॒द्व्या अ॒ग्नेदे॒वता॑यै नैत्य॒ष्टौ सा॑वि॒त्राणि॑ भवन्त्याहु॑तिर्न॒वमी॑ त्रि॒वृत्त॑मे॒व य॑ज्ञ॒मुखे
विया॑तयति॒ यदि॑ का॒मये॑त छन्दा॑ऽसि य॒ज्ञश॑सेना॒ऽर्पये॑य॒मित्य॑च॒मन्त॑मां कु॒र्याच्छ॑न्दा॑ऽस्ये॒व य॑ज्ञश॑सेना॒
ऽर्पय॑ति॒ यदि॑ का॒मये॑त यज॑मानं य॒ज्ञश॑सेना॒ऽर्पये॑य॒मिति॑ यजु॑रन्त॒मं कु॒र्याद्-यज॑मानमे॒व य॑ज्ञश॑सेना॒-
ऽर्पय॑त्यृ॒चा स्तोम॑ः॒ सम॑र्द्धये॒त्या - [] 3

TS 5.1.1.4

-ह॒ सम॑र्द्धयै च॒तुर्भि॑र॒भिमा॑ द॒त्ते च॒त्वारि॑ छन्दा॑ऽसि॒ छन्दो॑भिरे॒व दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सव॑ इत्या॒ह
प्रसू॑त्या अ॒ग्निदे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑त॒ स वेणुं॑ प्रा॒ऽविश॑थ॒ स ए॒तामू॑तिमनु॒ सम॑च॒रद्-यद्-वे॑णोः॒ सुषि॑रः॒ सुषि॑रा-
ऽभि॑र्भवति॒ सयो॑नित्वाय॒ स यत्र॑य॒त्राऽव॑स॒त् तत् कृ॑ष्णम॑भवत् क॒ल्माषी॑ भ॒वति रू॒पस॑मृद्ध्या उ॒भय॑तः
क्ष॒णू॒र्भव॑ती॒तश्चा॒ऽ- () -मु॒तश्चा॒ऽर्क॑स्या-व॒रुद्ध॑यै व्याम॑मा॒त्री भ॑वत्ये॒ताव॑द्वै पु॒रुषे॑ वी॒र्यं॑ वी॒र्य॑स॒म्मिता॑
ऽप॑रि॒मिता॑ भवत्य॒प॑रि॒मित॑स्याऽ व॒रुद्ध॑यै यो व॒नस्प॑तीनां फ॒लग्र॑हिः स ए॒षां वी॒र्या॑वान् फ॒लग्र॑हिर्वेणु॒-
वै॒ण्वी॑ भ॒वति वी॒र्य॑स्या व॒रुद्ध॑यै ॥ 4

(का॒मये॑त - गा॒य॒त्रौ - ऽर्द्धये॑ति - च - स॒प्तवि॑ंशतिश्च) (A1)

TS 5.1.2.1

व्यृद्धं वा एतद्-यज्ञस्य यदयजुष्केण क्रियत इमामगृभ्णन् रशना-मृतस्येत्यंश्वाभिधानीमा दत्ते यजुष्कृत्यै
 यज्ञस्य समृद्ध्यै प्रतूर्तं वाजिन्ना द्रवेत्यश्वमभि दधाति रूपमेवास्यैतन् महिमानं व्याचष्टे युञ्जाथाः रासंभं
 युवमिति गर्दभमसेत्येव गर्दभं प्रति ष्ठापयति तस्मादश्वाद्-गर्दभोऽसत्तरो योगेयोगे तवस्तरमित्याह -
 [] 5

TS 5.1.2.2

योगेयोग एवैनं युक्ते वाजेवाजे हवामह इत्याहान्नं वै वाजो-ऽन्नमेवाव रुन्धे सखाय इन्द्रमृतय
 इत्याहेन्द्रियमेवाव रुन्धे ऽग्निदेवेभ्यो निलायत तं प्रजापतिरन्वविन्दत् प्राजापत्योऽश्वो ऽश्वेन सं
 भरत्यनुवित्त्यै पापवस्यसं वा एतत् क्रियते यच्छेयसा च पापीयसा च समानं कर्म कुर्वन्ति
 पापीयान् - [] 6

TS 5.1.2.3

ह्यश्वाद्-गर्दभोऽश्वं पूर्वं नयन्ति पापवस्य-सस्य व्यावृत्त्यै तस्माच्छेयाःसं पापीयान् पश्चादन्वेति बहुवै
 भवतो भ्रातृव्यो भवतीव खलु वा एष योऽग्निं चिनुते वज्र्यश्वः प्रतूर्वन्नेह्यव-क्रामन्न-शस्तीरित्याह
 वज्रेणैव पाप्मानं भ्रातृव्यमव क्रामति रुद्रस्य गाणपत्यादित्याह रौद्रा वै पशवो रुद्रादेव - [] 7

TS 5.1.2.4

पशून् निर्याच्याऽऽत्मने कर्म कुरुते पूष्णा सयुजा सहेत्याह पूषा वा अद्धनाः सन्नेता समष्ट्यै
 पुरीषायतनो वा एष यदग्निरङ्गिरसो वा एतमग्ने देवतानाः समभरन् पृथिव्याः सधस्थादग्निं पुरीष्य-
 मङ्गिरस्व-दच्छेहीत्याह सायतनमेवैनं देवताभिः सं भरत्यग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्व- दच्छेम इत्याह येन
 - [] 8

TS 5.1.2.5

सङ्गच्छते वाजमेवास्य वृङ्गे प्रजापतये प्रतिप्रोच्याग्निः सम्भृत्य इत्याहुरियं वै प्रजापतिस्तस्या एतच्छ्रोत्रं
 यद्वल्मीकोऽग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्वद्-भरिष्याम इति वल्मीकवृषामुप तिष्ठते साक्षादेव प्रजापतये प्रतिप्रोच्याऽग्निः
 सं भरत्यग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्वद्-भराम इत्याह येन संगच्छते वाजमेवास्य वृङ्गे ऽन्वग्निरुषसामग्रं - [9]

TS 5.1.2.6

मख्यदित्याहा-नुख्यात्या आगत्य वाज्यद्धन आक्रम्य वाजिन् पृथिवीमित्याहेच्छत्येवैनं पूर्वया विन्दत्युत्तरया
 द्वाभ्यामा क्रमयति प्रतिष्ठित्या अनुरूपाभ्यां तस्मादनुरूपाः पशवः प्रजायन्ते द्यौस्ते पृष्ठं पृथिवी
 सधस्थमित्याहेभ्यो वा एतं लोकेभ्यः प्रजापतिः समैरयद् रूपमेवास्यै-तन्महिमानं व्याचष्टे वज्री वा
 () एष यदश्वो दुद्-भिरन्यतोदद्भ्यो भूयां लोमभिरुभयादद्भ्यो यं द्विष्यात् तमधस्पदं ध्यायेद्-
 वज्रेणैवैनं स्तृणुते ॥ 10

(आह - पापीयान् - रुद्रादेव - येना - ऽग्नि - वज्री वै - सप्तदश च) (A2)

TS 5.1.3.1

उत्क्रामो-दंक्रमीदिति द्वाभ्यामुत्क्रमयति प्रतिष्ठित्या अनुरूपाभ्यां तस्मादनुरूपाः पशवः प्रजायन्ते
 ऽप उप सृजति यत्र वा आप उप गच्छन्ति तदोषधयः प्रति तिष्ठन्त्योषधीः प्रतितिष्ठन्तीः पशवोऽनु
 प्रति तिष्ठन्ति पशून् यज्ञो यज्ञं यजमानो यजमानं प्रजास्तस्मादुप उप सृजति प्रतिष्ठित्यै यदद्भ्यु-
 रनुग्रावाहुतिं जुहुयादन्धो ऽद्भ्युः - [] 11

TS 5.1.3.2

स्याद्-रक्षाशंसि यज्ञं हन्युर्हिरण्यमुपास्य जुहोत्यग्नित्येव जुहोति नान्धो-ऽद्भ्युर्भवति न यज्ञं
 रक्षाशंसि घ्नन्ति जिघर्म्यग्निं मनसा घृतेनेत्याह मनसा हि पुरुषो यज्ञमभिगच्छति प्रतिक्ष्यन्तं भुवनानि
 विश्वेत्याह सर्वं ह्येष प्रत्यङ्क्षेति पृथुं तिरश्चा वयसा बृहन्तमित्याहाऽल्पो ह्येष जातो महान् - []

] 12

TS 5.1.3.3

भवति व्यचिष्टमन्नं रभसं विदानमित्याहा ऽन्नमेवाऽस्मै स्वदयति सर्वमस्मै स्वदते य एवं वेदा
 ऽऽ*त्वा जिघर्षि वचसा घृतेनेत्याह तस्माद्-यत् पुरुषो मनसा-ऽभिगच्छति तद्-वाचा वदत्य
 रक्षसेत्याह रक्षसामपहत्यै मर्यश्रीः स्पृहयद्-वर्णो अग्निरित्याहा-पंचितिमेवा-ऽस्मिन् दधात्य-पंचितिमान्
 भवति य एवं - [] 13

TS 5.1.3.4

वेद मनसा त्वे तामाप्तुमरहति यामद्धर्युर-नग्नावाहुतिं जुहोति मनस्वतीभ्यां जुहोत्याहुत्योरास्यै द्वाभ्यां
 प्रतिष्ठित्यै यज्ञमुखे यज्ञमुखे वै क्रियमाणे यज्ञं रक्षांसि जिघांसन्त्येतरहि खलु वा एतद्-यज्ञमुखं
 यरह्येनदाहुतिरश्रुते परि लिखति रक्षसामपहत्यै तिसृभिः परि लिखति त्रिवृद्धा अग्निर्यावानेवा-
 ऽग्निस्तस्माद्-रक्षांस्यप हन्ति - [] 14

TS 5.1.3.5

गायत्रिया परि लिखति तेजो वै गायत्री तेजसैवैनं परिगृह्णाति त्रिष्टुभा परि लिखतीन्द्रियं वै
 त्रिष्टुगिन्द्रियेणैवैनं परि गृह्णात्यनुष्टुभा परि लिखत्यनुष्टुप् सर्वाणि छन्दांसि परिभूः पर्याप्त्यै मद्ध्यतोऽनुष्टुभा
 वाग्वा अनुष्टुप् तस्मान् मद्ध्यतो वाचा वदामो गायत्रिया प्रथमया परि लिखत्यथा-ऽनुष्टुभाऽथ त्रिष्टुभा
 तेजो वै गायत्री () यज्ञोऽनुष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुप् तेजसा चैवेन्द्रियेण चोभयतो यज्ञं परि गृह्णाति ॥ 15

(अन्धोऽद्धर्यु - महान् - भवति य एवं - हन्ति - त्रिष्टुभा तेजो वै गायत्री - त्रयोदश च)
 (A3)

TS 5.1.4.1

देवस्य॑ त्वा सवितुः॑ प्रस॒व इति॑ खनति॑ प्रसू॒त्या अथो॑ धूममे॒वैतेन॑ जनयति॑ ज्योति॑ष्मन्तं त्वाऽग्ने
सुप्रती॑कमित्या॒ह ज्योति॑रे॒वैतेन॑ जनयति॑ सौऽग्निर्जा॑तः प्रजाः शुचाऽऽर्प॑यत् तं देवा अ॒र्द्धर्चे॑ना-शमयच्छिवं
प्रजा॑भ्योऽहिः॑ सन्त॒मित्या॑ह प्रजा॑भ्य ए॒वैनः॑ शमयति॑ द्वाभ्यां॑ खनति॑ प्रति॑ष्ठित्या अ॒पां पृष्ठम॑सीति॑
पुष्कर॑पूर्णमा - [] 16

TS 5.1.4.2

हर॑त्य॒पां वा ए॒तत् पृष्ठं॑ यत् पु॑ष्कर॒पूर्णः रू॒पेणै॒वैन॑दा हरति॑ पुष्कर॒पूर्णेन॑ सं भ॑रति॒ योनि॑र्वा अ॒ग्नेः
पु॑ष्कर॒पूर्णः स॒योनि॑मे॒वाग्निः॑ संभ॑रति॒ कृष्णा॑जिनेन॑ संभ॑रति॒ यज्ञो वै कृ॑ष्णाजिनं॑ य॒ज्ञेनै॒व यज्ञः॑ संभ॑रति॒
यद् ग्रा॒म्याणां॑ प॒शूनां॑ च॒र्मणा॑ स॒भरै॑द् ग्रा॒म्यान् प॒शूञ्छु॒चाऽर्प॑येत् कृष्णाजिनेन॑ संभ॑रत्यार॒ण्याने॒व प॒शून्
- [] 17

TS 5.1.4.3

शु॒चाऽर्प॑यति॒ तस्मा॑त् स॒माव॑त् प॒शूनां॑ प्रजा॑यमानाना-मार॒ण्याः प॒शवः॑ कनी॒याः सः शु॒चा हृ॑ता
लो॒म॒तः संभ॑रत्यतो॒ ह्यस्य॑ मे॒द्व्यं कृ॑ष्णाजिनं॑ च पु॑ष्कर॒पूर्णं च॒ सः स्तृ॑णाती॒यं वै कृ॑ष्णाजिनम॒सौ
पु॑ष्कर॒पूर्ण-मा॒भ्या-मे॒वैन-मु॒भय॑तुः परि॑गृह्णात्य॒ग्निदे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑तु॒ तमथ॑र्वा-ऽन्व॑पश्य॒दथ॑र्वा त्वा प्रथ॑मो
नि॒र॑मन्थ॒दग्र॑ इत्या॑ - [] 18

TS 5.1.4.4

-ह॒ य ए॒वैन॑म॒न्वप॑श्यत् तेनै॒वैनः॑ संभ॑रति॒ त्वाम॑ग्ने पु॑ष्करा॒दधी॑त्या॒ह पु॑ष्कर॒पूर्णे ह्ये॒नमु॑प॒श्रित॒मवि॑न्दुत्
तमु॑ त्वा दु॒द्व्यङ्घ्रि॑रित्या॒ह दु॒द्व्यङ्घ्रा आ॑थर्वण-स्तेज॒स्व्यासी॑त् तेज॑ ए॒वास्मि॑न् दधाति॒ तमु॑ त्वा पा॒थ्यो
वृ॒षेत्या॑ह॒ पूर्व॑मे॒वोदित॑-मु॒त्तरे॑णा॒भि गृ॑णाति - [] 19

TS 5.1.4.5

चत॒सृभिः॑ संभ॑रति च॒त्वारि॑ छन्दा॑सि॒ छन्दो॑भिरे॒व गा॑य॒त्रीभिर्ब्रा॑ह्मणस्य॑ गा॒य॒त्रो हि ब्रा॑ह्मण-स्त्रि॒ष्टुग्भी॑
राज॒न्यस्य॑ त्रै॒ष्टुभो॑ हि रा॒ज॒न्यो यं का॑मये॒त् वसी॑यान्थ-स्या॒दित्यु॑भयी॒भिस्तस्य॑ संभ॑रेत् तेज॑श्चै॒वाऽस्मां॑
इन्द्रि॑यं च॒ समी॑ची॒ दधा॑त्यष्टा॒भिः संभ॑रत्यष्टाक्ष॑रा गा॒य॒त्री गा॑य॒त्रो ऽग्निर्या॑वा॒नेवाऽग्नि॑स्तः॒ संभ॑रति॒ सीद॑
होत॑रित्या- () -ह दे॒वता॑ ए॒वास्मै॑ सः सा॑दयति॒ नि हो॑तेति॒ मनु॑ष्या॒न्थ सः॑ सीदु॑स्वेति॒ वया॑सि॒
जनि॑ष्वा हि जे॒न्यो अ॒ग्रे अ॒ह्नामि॑त्या॒ह दे॒व मनु॑ष्या॒नेवाऽस्मै॑ सः सं॒नान् प्र॑ज॒नय॑ति ॥ 20 (ऐ - व
प॒शू - नि॑ति - गृणा॑ति - हो॒तरि॑ति - स॒प्तविं॑शतिश्च) (A4)

TS 5.1.5.1

क्रूर॑मि॒व वा अ॑स्या ए॒तत् क॑रोति॒ यत् खन॑त्य॒प उप॑ सृज॒त्यापो॒ वै शा॒न्ताः शा॒न्ताभि॑रे॒वाऽस्यै॑ शुचः॑
शम॑यति॒ सं ते वा॒युर्मा॑तरि॒श्वा दधा॑त्वित्या॒ह प्रा॒णो वै वा॒युः प्रा॒णेनै॒वास्यै॑ प्रा॒णः सं द॑धाति॒ सं ते
वा॒युरि॑त्या॒ह तस्मा॑द्-वा॒युप्र॑च्युता॒ दिवो॑ वृ॒ष्टिरी॑ते॒ तस्मै॑ च दे॒वि वष॑डस्तु - [] 21

TS 5.1.5.2

तुभ्य॑मि॒त्याह॑ ष॒ड्वा ऋ॒तव॑ ऋ॒तुष्वे॒व वृ॒ष्टिं दधा॑ति॒ तस्मा॑थ॒ सर्वा॑नृ॒तून् व॑र॒ षति॑ यद्-व॑षट्क॒र्याद्-
या॒तया॑माऽस्य॒ वष॑ट्कारः॒ स्याद्य॑न्न॒ वष॑ट्क॒र्याद् रक्षा॑सि॒ यज्ञः॑ ह॒न्युर्वडि॑त्या॒ह प॒रोक्ष॑मे॒व वष॑ट् करोति॒
नास्य॑ या॒तया॑मा॒ वष॑ट्कारो भव॑ति॒ न य॒ज्ञः रक्षा॑सि॒ घ्नन्ति॑ सुजा॑तो॒ ज्योति॑षा स॒हेत्य॑नु॒ष्टुभो॑प॒ न ह्य॑त्यनु॒ष्टु
- [] 22

TS 5.1.5.3

-फ॒सर्वा॑णि॒ छन्दा॑सि॒ छन्दा॑सि॒ खलु॑ वा अ॒ग्रेः प्रि॒या त॒नूः प्रि॒ययै॑वे॒नं त॒नुवा॑ परि॒ दधा॑ति॒ वेदु॑को॒ वासो॑
भव॑ति॒य ए॒वं वे॒द वा॒रु॒णो वा अ॒ग्निरु॑प॒नद्ध॑ उदु॒ तिष्ठ॑ स्व॒द्धरो॑द्ध॒ ऊ षु॑णं॒ ऊत॑य॒ इति॑ सा॒वित्री॑भ्या॒मुत्
तिष्ठ॑ति॒ सवि॑तृप्र॒सूत॑ ए॒वास्यो॑द्धा॒ वरु॑णमे॒निमु॑थ॒ सृज॑ति॒ द्वाभ्या॑ं प्र॒तिष्ठि॑त्यै॒ स जा॑तो॒ गर्भो॑ असि॒ - []

TS 5.1.5.4

रोद॑स्यो॒रित्या॑हे॒मे वै रोद॑सी॒ तयो॑रे॒ष गर्भो॑ यद॒ग्नि-स्तस्मा॑-दे॒वमा॒हाग्रे॑ चारु॒र्विभृ॑त॒ ओष॑धी॒ष्वित्या॑ह
यदा॑ ह्येतं॒ विभ॑रन्त्यथ॒ चारु॑तरो॒ भव॑न्ति॒ प्र मा॑तृ॒भ्यो अधि॑ कनि॒क्रदद्-गा॑ इत्या॒हौष॑धयो॒ वा अ॑स्य
मा॒तर॒स्ताभ्य॑ ए॒वैनं॑ प्र॒च्याव॑यति स्थि॒रो भ॑व वी॒ङ्गङ्ग॑ इति॒ गर्द॑भ आ सा॒दय॑ति - [] 24

TS 5.1.5.5

सं न॑ह्यत्ये॒वैन॑मे॒तया॑ स्थे॒म्ने गर्द॑भेन॒ संभ॑रति॒ तस्मा॑द् गर्द॒भः प॑शूनां॒ भार॑भा॒रित॑मो गर्द॒भेन॒ सं भ॑रति॒
तस्मा॑द् गर्द॒भो-ऽप्य॑ना॒लेशे॑-ऽत्य॑न्यान् प॒शून् मैद्य॑त्यन्नः॒ ह्येने॑ना॒ऽर्कः॒ स॒भर॑न्ति गर्द॒भेन॒ संभ॑रति॒
तस्मा॑द् गर्द॒भो द्वि॑रेताः॒ सन् क॑निष्ठं प॒शूनां॒ प्रजा॑यते॒ऽग्निर॒ह्यस्य॑ योनिं॒ निर्द॑हति॒ प्रजा॑सु वा ए॒ष
ए॒तर॒ह्यारू॑ढः - [] 25

TS 5.1.5.6

स ई॒श्वरः॑ प्र॒जाः शु॒चा प्र॑दहः॒ शिवो॑ भ॑व प्र॒जाभ्य॑ इत्या॑ह प्र॒जाभ्य॑ ए॒वैनः॑ शम॑यति॒ मानु॑षी॒भ्यस्त्वम॑ङ्गिर॒
इत्या॑ह मान॒व्यो हि प्र॒जा मा द्या॑वा॒पृथि॑वी अ॒भि शू॑शुचो॒ माऽन्तरि॑क्षं॒ मा वन॑स्पती॒नित्या॑है॒भ्य ए॒वैनं॑
लो॒केभ्यः॑ शम॑यति॒ प्रैतुं॑ वा॒जी क॑नि॒क्रद॑दित्या॑ह वा॒जी ह्ये॑ष नान॑द॒द्-रास॑भः॒ पत्वे॑त्या - [] 26

TS 5.1.5.7

-ह॒ रास॑भ इति॒ ह्येत॑मृष॒योऽव॑दन् भ॒रन्न॑ग्निं पु॒रीष्य॑मित्या॒हाऽग्निः॑ ह्ये॑ष भ॒रति॑ मा पा॒द्यायु॑षः पु॒रेत्या॒हाऽऽयु॑रे॒वाऽस्मिन्॑
द॑धाति॒ तस्मा॑द् गर्द॒भः सर्व॑मायु॒रेति॑ तस्मा॑द् गर्द॒भे पु॒राऽऽयु॑षः प्र॒मीते॑ बिभ्यति॒ वृषा॑ऽग्निं वृ॒षणं॑
भ॒रन्ति॑त्या॒ह वृषा॑ ह्ये॑ष वृषा॒ऽग्निर॒पां गर्भ॑ - [] 27

TS 5.1.5.8

समु॒द्रिय॑-मि॒त्याहा॑ऽपाः॒ ह्ये॑ष गर्भो॒ यद॒ग्निर॑ग्र आ या॒हि वी॒तय॑ इति॒ वा इ॒मौ लो॒कौ व्यै॑ताम॒ग्र आ या॑हि

वीतय इति यदाहा ऽनयोर्लोकयोर्वीत्यै प्रच्युतो वा एष आयतनादगतः प्रतिष्ठाः स एतरह्यद्धयुं च यजमानं च द्वायत्यृतः सत्यमित्याहेयं वा ऋतमसौ - [] 28

TS 5.1.5.9

सत्यमनयोरेवैनं प्रति ष्ठापयति नाऽऽर्तिमाच्छत्यद्धर्युर्न यजमानो वरुणो वा एष यजमानमभ्यैति यदग्निरुपेनद्ध ओषधयः प्रति गृहीताग्निमेत-मित्याह शान्त्यै व्यस्यन् विश्वा अमतीरराती-रित्याह रक्षसामपहत्यै निषीदन् नो अपं दुर्मतिः हनदित्याह प्रतिष्ठित्या ओषधयः प्रतिमोदद्ध - [] 29

TS 5.1.5.10

मेनमित्याहौषधयो वा अग्नेर्भागधेयं ताभिरेवैनः समर्द्धयति पुष्पावतीः सुपिप्पला इत्याह तस्मादोषधयः फलं गृह्णन्त्य यं वो गर्भं ऋत्वियः प्रत्नः सुधस्थमा-ऽसददित्याह याभ्यं एवैनं प्रच्यावयति तास्वेवैनं प्रतिष्ठापयति द्वाभ्यामुपावहरति प्रतिष्ठित्यै ॥ 30

(अस्त्व - नुष्टु - बसि - सादयत्या - रूढः-पत्वेति-गर्भ-मसौ - मोदद्धं - द्विचत्वारिंशच्च)
(A5)

TS 5.1.6.1

वारुणो वा अग्निरुपेनद्धो वि पाजसेति विस्रसयति सवितृप्रसूत एवास्य विषूचीं वरुणमेनिं विसृजत्युप उपं सृजत्यापो वै शान्ताः शान्ताभिरेवास्य शुचः शमयति तिसृभिरुपं सृजति त्रिवृद्धा अग्निर्यावानेवा-ग्निस्तस्य शुचः शमयति मित्रः सःसृज्यं पृथिवीमित्याह मित्रो वै शिवो देवानां तेनैव - [] 31

TS 5.1.6.2

-नः सः सृजति शान्त्यै यद्वाभ्याणां पात्राणां कपालैः सःसृजेद्-ग्राम्याणि पात्राणि शुचाऽर्पयेदर्मकपालैः सः सृजत्येतानि वा अनुपजीवनीयानि तान्येव शुचाऽर्पयति शर्कराभिः सः सृजति धृत्या अथो

शत्वांयां जलोमैः सः सृजत्येषा वा अग्नेः प्रिया तनूर्यदुजा प्रिययैवैनं तनुवा सः सृजत्यथो तेजसा
कृष्णाजिनस्य लोमभिः सः - [] 32

TS 5.1.6.3

सृजति यज्ञो वै कृष्णाजिनं यज्ञेनैव यज्ञः सः सृजति रुद्राः सभृत्यं पृथिवीमित्याहैता वा एतं देवता
अग्ने समभरन् ताभिरेवैनः संभरति मुखस्य शिरोऽसीत्याह यज्ञो वै मुखस्तस्यैतच्छिरो यदुखा
तस्मादेवमाह यज्ञस्य पदे स्थ इत्याह यज्ञस्य ह्येते - [] 33

TS 5.1.6.4

पदे अथो प्रतिष्ठित्यै प्रान्याभि-र्यच्छत्यन्वन्यै-र्मन्त्रयते मिथुनत्वाय त्र्युद्धिं करोति त्रयं इमे लोका एषां
लोकानामास्यै छन्दोभिः करोति वीर्यं वै छन्दांसि वीर्येणैवैनं करोति यजुषा बिलं करोति व्यावृत्त्या
इयंतीं करोति प्रजापतिना यज्ञमुखेन संमितां द्विस्तनां करोति यावापृथिव्योर्दोहाय चतुःस्तनां करोति
पशूनां दोहायाष्टास्तनां करोति छन्दसां दोहाय नवांश्चि-मभिचरतः () कुर्यात् त्रिवृतमेव वज्रं
सभृत्य भ्रातृव्याय प्रहरति स्तृत्यै कृत्वाय सा महीमुखामिति नि दधाति देवतास्वेवैनं प्रतिष्ठापयति
॥ 34

(तेनैव - लोमभिः स - मेते - अभिचरत - एकविंशतिश्च) (A6)

TS 5.1.7.1

सप्तभिर्द्धूपयति सप्त वै शीरूषण्याः प्राणाः शिर एतद्-यज्ञस्य यदुखा शीरूषन्नेव यज्ञस्य प्राणान् दधाति
तस्मात् सप्त शीरूषन् प्राणा अश्वशकेन धूपयति प्राजापत्यो वा अश्वः सयोनित्वाया-दितिस्त्वेत्याहेयं
वा अदितिरदित्यैवादित्यां खनत्यस्या अक्रूरंकाराय न हि स्वः स्वः हिनस्ति देवानां त्वा पत्नीरित्याह
देवानां - [] 35

TS 5.1.7.2

वा एतां पत्नयोऽग्रेऽकुर्वन् ताभिरेवैनां दधाति धिषणास्त्वेत्याह विद्या वै धिषणां विद्याभिरेवैनामभीन्धे
ग्रास्त्वेत्याह छन्दांसि वै ग्रा श्छन्दोभिरेवैनां श्रपयति वरूत्रयस्त्वेत्याह होत्रा वै वरूत्रयो
होत्राभिरेवैनां पचति जनयस्त्वेत्याह देवानां वै पत्नी - [] 36

TS 5.1.7.3

-जनयस्ताभिरेवैनां पचति षड्भिः पचति षड्वा ऋतव ऋतुभिरेवैनां पचति द्विः पचन्त्वित्याह तस्माद्
द्विः सवथ्सुरस्यं सस्यं पच्यते वारुण्युखाऽभीद्धा मैत्रियोपैति शान्त्यै देवस्त्वा सवितोद्वपत्त्वित्याह
सवितृप्रसूत एवैनां ब्रह्मणा देवताभिरुद्वपत्यपद्यमाना पृथिव्याशा दिश आ पृणे - [] 37

TS 5.1.7.4

-त्याह तस्मादग्निः सर्वा दिशोऽनु विभात्युत्तिष्ठ बृहती भवोद्धा तिष्ठ ध्रुवा त्वमित्याह प्रतिष्ठित्या
असुर्यं पात्रमनाच्छृणुमाच्छृणुति देवत्रा-ऽकरजक्षीरेणा-ऽऽ*च्छृणुति परमं वा एतत् पयो यदजक्षीरं
परमेणैवैनां पयसाऽऽच्छृणुति यजुषा व्यावृत्त्यै छन्दोभिराच्छृणुति छन्दोभिर्वा एषा () क्रियते
छन्दोभिरेव छन्दास्याच्छृणुति ॥ 38

(आह देवानां - वै पत्नीः - पृणै - षा - षट् च) (A7)

TS 5.1.8.1

एकविंशत्या माषैः पुरुषशीरुष-मच्छैत्यमेद्ध्या वै माषां अमेद्ध्यं पुरुषशीरुष-ममेद्ध्यैरेवा-स्या-मेद्ध्यं
निरवदाय मेद्ध्यं कृत्वा ऽऽहरत्येकविंशति-भवन्त्येकविंशो वै पुरुषः पुरुषस्याऽऽ*स्यै व्यृद्धं वा
एतत् प्राणैरमेद्ध्यं यत् पुरुषशीरुषः संस्रधा वितृण्णां वल्मीकवपां प्रति नि दधाति सप्त वै शीरुषण्याः
प्राणाः प्राणैरेवैनुथ-समर्द्धयति मेद्ध्यत्वाय यावन्तो - [] 39

TS 5.1.8.2

वै मृत्युबन्धवस्तेषां यम आधिपत्यं परीयाय यमगाथाभिः परिगायति यमादेवैनन्द-वृद्धे तिसृभिः
परिगायति त्रयं इमे लोका एभ्य एवैनल्लोकेभ्यो वृद्धे तस्माद्-गायते न देयं गाथा हि तद्-वृद्धे
ऽग्निभ्यः पशूना लभते कामा वा अग्नयः कामानेवाव रुन्धे यत् पशून् नाऽऽलभेताऽनवरुद्धा अस्य
- [] 40

TS 5.1.8.3

पशवः स्युर्यत् पर्याग्निकृतानुध-सृजेद्-यज्ञेशसं कुर्याद्-यत् सऽस्थापयेद्-यातयामानि शीरूषाणि
स्युर्यत् पशूनालभते तेनैव पशूनव रुन्धे यत् पर्याग्निकृतानुध-सृजति शीर्ष्णा-मयातयामत्वाय प्राजापत्येन
सऽस्थापयति यज्ञो वै प्रजापतिर्यज्ञ एव यज्ञं प्रतिष्ठापयति प्रजापतिः प्रजा असृजत् स रिरिचानोऽमन्यत्
स एता अप्रीरपश्यत् ताभिर्वै स मुखत् - [] 41

TS 5.1.8.4

आत्मानमा ऽप्रीणीत् यदेता अप्रियो भवन्ति यज्ञो वै प्रजापति-र्यज्ञमेवैताभिर्मुखत् आ प्रीणात्य-
परिमितच्छन्दसो भवन्त्यपरिमितः प्रजापतिः प्रजापतेरास्या ऊनातिरिक्ता मिथुनाः प्रजात्यै लोमशं
वै नामैतच्छन्दः प्रजापतेः पशवो लोमशाः पशूनेवाऽव रुन्धे सर्वाणि वा एता रूपाणि सर्वाणि
रूपाण्यग्नौ चित्यै क्रियन्ते तस्मादेता अग्रेश्चित्यस्य - [] 42

TS 5.1.8.5

भवन्त्ये कविः शतिः सामिधेनीरन्वाह रुग्वा एकविंशो रुचमेव गच्छत्यथो प्रतिष्ठामेव प्रतिष्ठा
ह्येकविंश-श्चतुर्विंशतिमन्वाह चतुर्विंशतिरर्द्धमासाः संवत्सरः संवत्सरोऽग्निर्वैश्वानरः साक्षादेव
वैश्वानरमव रुन्धे पराचीरन्वाह पराडिव हि सुवर्गो लोकः समास्त्वाऽग्न ऋतवो वर्द्धयन्त्वित्याह
समाभिरेवाऽग्निं वर्द्धय - [] 43

TS 5.1.8.6

त्यृतुभिः संवत्सरं विश्वा आ भाहि प्रदिशः पृथिव्या इत्याह तस्मादग्निः सर्वा दिशोऽनु विभाति
 प्रत्यौहतामश्विना मृत्युमस्मादित्याह मृत्युमेवाऽस्मादपं नुदत्युद्वयं तमसस्परीत्याह पाप्मा वै तमः
 पाप्मानमेवास्मादपं हन्त्यगन्म ज्योतिरुत्तम-मित्याहाऽसौ वा आदित्यो () ज्योतिरुत्तम-मादित्यस्यैव
 सायुज्यं गच्छति न संवत्सरस्तिष्ठति नास्य श्रीस्तिष्ठति यस्यैताः क्रियन्ते ज्योतिष्मती-मुत्तमामन्वाह
 ज्योतिरेवास्मा उपरिष्ठाद् दधाति सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्यै ॥ 44

(यावन्तो - ऽस्य - मुखत - श्रित्यस्य - वर्द्धय - त्यादित्यो - ऽष्टाविंशतिश्च) (A8)

TS 5.1.9.1

षड्भिर्दीक्षयति षड्वा ऋतवं ऋतुभिरेवैनं दीक्षयति सप्तभिर्दीक्षयति सप्त छन्दांसि छन्दोभिरेवैनं
 दीक्षयति विश्वे देवस्य नेतुरित्यनुष्टुभोत्तमया जुहोति वाग्वा अनुष्टुप् तस्मात् प्राणानां वागुत्तमै-
 कस्मादक्षरादनांसं प्रथमं पदं तस्माद्-यद्-वाचोऽनांसं तन्मनुष्या उप जीवन्ति पूर्णया जुहोति पूर्ण
 इव हि प्रजापतिः - [] 45

TS 5.1.9.2

प्रजापतेरापत्यै न्यूनया जुहोति न्यूनद्वि प्रजापतिः प्रजा असृजत प्रजानां सृष्ट्यै यदुर्चिषि प्रवृज्याद्-
 भूतमव रुन्धीत यदङ्गारेषु भविष्यदङ्गारेषु प्रवृणक्ति भविष्य देवाव रुन्धे भविष्यद्वि भूयो भूताद्-द्वाभ्यां
 प्रवृणक्ति द्विपाद्-यजमानः प्रतिष्ठित्यै ब्रह्मणा वा एषा यजुषा संभृता यदुखा सा यद्विद्येताऽऽर्तिमाच्छे-
 - [] 46

TS 5.1.9.3

-द्यजमानो हन्येताऽस्य यज्ञो मित्रैतामुखां तपेत्याह ब्रह्म वै मित्रो ब्रह्मन्नेवैनं प्रतिष्ठापयति नाऽऽर्तिमाच्छेति
 यजमानो नास्य यज्ञो हन्यते यदि भिद्येत तैरेव कपालैः सः सृजेथ सैव ततः प्रायश्चित्तिर्यो गतश्रीः

स्यान्मथित्वा तस्याव दद्ध्याद्-भूतो वा एष स स्वां - [] 47

TS 5.1.9.4

देवतामुपैति यो भूतिकामः स्याद्य उखायै सभवेथु स एव तस्य स्यादतो ह्येष सभवेत्येष वै स्वयभूर्नाम भवेत्येव यं कामयेत भ्रातृव्यमस्मै जनयेयमित्य-न्यतस्तस्याऽऽहत्याऽव दद्ध्याथ साक्षादेवास्मै भ्रातृव्यं जनयत्यम्बरीषादन्नं कामस्याव दद्ध्यादंबरीषे वा अन्नं भ्रियते सयोन्येवान्न - [] 48

TS 5.1.9.5

-मव रुन्धे मुञ्जानव दधात्यूर्ग्वे मुञ्जा ऊर्जमेवास्मा अपि दधात्यग्निदेवेभ्यो निलायत स क्रुमुकं प्राऽविंशत् क्रुमुकमव दधाति यदेवास्य तत्र न्यक्तं तदेवाव रुन्ध आज्येन संयौत्येतद्वा अग्नेः प्रियं धाम यदाज्यं प्रियेणैवैनं धाम्ना समर्द्धयत्यथो तेजसा - [] 49

TS 5.1.9.6

वै केकंतीमा दधाति भा एवाव रुन्धे शमीमयीमा दधाति शान्त्यै सीदु त्वं मातुरस्या उपस्थ इति तिसृभिर्जातमुप तिष्ठते त्रय इमे लोका एष्वेव लोकेष्वविदं गच्छत्यथो प्राणानेवाऽऽत्मन् धत्ते ॥ 50

(प्रजापतिर - ऋच्छेथ - स्वा - मेवान्नं - तेजसा - चतुस्त्रिंशच्च) (A9)

TS 5.1.10.1

न ह स्म वै पुराऽग्निरपरशुवृक्णं दहति तदस्मै प्रयोग एवर्षिरस्वदयद्-यदग्ने यानि कानि चेति समिधमा दधात्यपरशुवृक्ण-मेवास्मै स्वदयति सर्वमस्मै स्वदते य एवं वेदौदुम्बरीमा दधात्यूर्ग्व उदुम्बर ऊर्जमेवास्मा अपि दधाति प्रजापतिरग्नि-मंसृजत तं सृष्टं रक्षांस्य - [] 51

TS 5.1.10.2

-जिघाऽसुन्थस एतद्-राक्षोघ्नमपश्यत् तेन वै सरक्षाऽस्यपाऽहत यद्-राक्षोघ्नं भवत्यग्रेऽव तेन जाताद्-
रक्षाऽस्यप हन्त्याश्चत्थीमा दधात्यश्चत्थो वै वनस्पतीनाः सपत्नसाहो विजित्यै वैकङ्कतीमा दधाति
भा एवाव रुन्धे शमीमयीमा दधाति शान्त्यै सशितं मे ब्रह्मोदेषां बाहू अतिरमित्युत्तमे औदुम्बरी
- [] 52

TS 5.1.10.3

वाचयति ब्रह्मणैव क्षत्रः सः श्यति क्षत्रेण ब्रह्म तस्माद् ब्राह्मणो राजन्यवानत्यन्यं ब्राह्मणं तस्माद्-
राजन्यो ब्राह्मणवानत्यन्यः राजन्यं मृत्युर्वा एष यदुग्निरमृतः हिरण्यः रुक्ममन्तरं प्रतिमुञ्चते
ऽमृतमेव मृत्योरन्तर्द्धत्त एकविंशतिनिर्बाधो भवत्येकविंशतिर्वै देवलोका द्वादश मासाः पञ्चर्तवस्त्रयं
इमे लोका असावादित्य - [] 53

TS 5.1.10.4

एकविंश एतावन्तो वै देवलोकास्तेभ्य एव भ्रातृव्यमन्तरेति निर्बाधैर्वै देवा असुरान् निर्बाधेऽकुर्वत्
तन्निर्बाधानां निर्बाधत्वं निर्बाधी भवति भ्रातृव्यानेव निर्बाधे कुरुते सावित्रिया प्रतिमुञ्चते प्रसूत्यै
नक्तोषासेत्युत्तरया ऽहोरात्राभ्यामेवैन-मुद्यच्छते देवा अग्निं धारयन् द्रविणोदा इत्याह प्राणा वै देवा
द्रविणोदा अहोरात्राभ्यामेवैनमुद्यत्य - [] 54

TS 5.1.10.5

प्राणैर्दाधारा ऽऽसीनः प्रतिमुञ्चते तस्मादासीनाः प्रजाः प्रजायन्ते कृष्णाजिनमुत्तरं तेजो वै हिरण्यं
ब्रह्म कृष्णाजिनं तेजसा चैवैनं ब्रह्मणा चोभयतः परिगृह्णाति षडुद्यामः शिक्यं भवति षड्वा ऋतवं
ऋतुभिरेवैन-मुद्यच्छते यद् द्वादशोद्यामः सँवथ्सुरेणैव मौञ्जं भवत्यूर्ग्वै मुञ्जा ऊर्जैवैनः स ()
मर्द्ध्यति सुपर्णोऽसि गुरुत्मानित्यैवैक्षते रूपमेवास्यैतन्महिमानं व्याचष्टे दिवं गच्छ सुवः पतेत्याह
सुवर्गमेवैनं लोकं गमयति ॥ 55

(रक्षास्यौ - दुर्बंरि - आदित्य - उद्यत्य - सं - चतुर्विंशतिश्च) (A10)

TS 5.1.11.1

समिद्धो अञ्जन् कृदरं मतीनां घृतमग्ने मधुमत् पितृमानः । वाजी वहन् वाजिनं जातवेदो देवानां
वक्षि प्रियमा सधस्थं ॥ घृतेनाञ्जन्त्सं पथो देवयानान् प्रजानन् वाज्यप्येतु देवान् । अनु त्वा सप्ते
प्रदिशः सचन्ताः स्वधामस्मै यजमानाय धेहि ॥ ईड्यश्वासि वन्द्यश्च वाजिन्नाशुश्वासि मेढ्यश्च सप्ते
। अग्निष्ठा - [] 56

TS 5.1.11.2

देवैर्वसुभिः सजोषाः प्रीतं वह्निं वहतु जातवेदाः ॥ स्तीर्णम् बरुहिः सुष्टरीमा जुषाणोरु पृथु
प्रथमानं पृथिव्यां । देवेभिर्युक्तमदितिः सजोषाः स्योनं कृण्वाना सुविते दधातु ॥ एता उ वः सुभगा
विश्वरूपा विपक्षोभिः श्रयमाणा उदातैः । ऋष्याः सतीः कवषः शुम्भमाना द्वारो देवीः सुप्रायणा
भवन्तु ॥ अन्तरा मित्रावरुणा चरन्ती मुखं यज्ञानामभि संविदाने । उषासा वा - [] 57

TS 5.1.11.3

सुहिरण्ये सुशिल्पे ऋतस्य योनाविह सादयामि ॥ प्रथमा वाः सरथिनां सुवर्णा देवौ पश्यन्तौ
भुवनानि विश्वा । अपिप्रयं चोदना वां मिमाना होतां ज्योतिः प्रदिशां दिशन्ता ॥ आदित्यैर्नो
भारती वष्टु यज्ञः सरस्वती सह रुद्रैर्न आवीत् । इडोपहूता वसुभिः सजोषा यज्ञं नो देवीरमृतेषु
धत्त ॥ त्वष्टा वीरं देवकामं जजान त्वष्टुरवा जायत आशुरश्वः () । 58

TS 5.1.11.4

त्वष्टेदं विश्वं भुवनं जजान ब्रह्मोः कर्तारमिह यक्षि होतः ॥ अश्वो घृतेन त्मन्या समक्त उप देवाः
ऋतुशः पथ एतु । वनस्पतिर्देवलोके प्रजानन्नग्निना हव्या स्वदितानि वक्षत् ॥ प्रजापतेस्तपसा
वावृधानः सद्यो जातो दधिषे यज्ञमग्ने । स्वाहाकृतेन हविषा पुरोगा याहि साद्व्या हविरदन्तु देवाः

॥ 59

(अ॒ग्नि॒ष्ट्वा - वा - म॒श्वो - द्वि॒च॒त्वा॒रि॒श्श॒च्च) (A11)

praSna korvai with starting padams of 1 to 11 anuvAkams :-

(सा॒वि॒त्राणि॑ - व्यृ॒द्ध - मु॒त्क्रा॑म - दे॒वस्य॑ ख॒नति॑ - क्रू॒रं - वा॑रु॒णः - स॒प्तभि॑ - रेक॑वि॒श्श॒त्या - ष॒ड्भि॑
- न॒ ह॑ स्म - स॒मि॒द्धो अ॒ञ्ज - त्रेका॑दश)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(सा॒वि॒त्रा - ण्यु॒त्क्रा॑म - क्रू॒रं - वा॑रु॒णः - प॒शवः॑ स्यु - न॒ ह॑ स्म - नव॑पञ्चा॒शत्)

first and last padam of first praSnam of 5th kANDam

(सा॒वि॒त्राणि॑ - ह॒विर॑दन्तु दे॒वाः)

॥ हरिः॑ ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

=====

5.2 पञ्चमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः - चित्युपक्रमाभिधानं

TS 5.2.1.1

विष्णुमुखा॑ वै दे॒वा श्छन्दो॑भिरि॒मान् लो॒कान॑न॒पज॒य्य म॒भ्यज॑यन् यद् विष्णु॑क्र॒मान् क्रम॑ते विष्णु॑रे॒व भू॒त्वा यज॑मान॒श्छन्दो॑भिरि॒मान् लो॒कान॑न॒पज॒य्यम॒भि ज॑यति विष्णोः॑ क्रमो॑ऽस्य॒भिमा॑तिहे॒त्याह॑ गाय॒त्री वै पृ॑थि॒वी त्रै॒ष्टुभ॑मन्त॒रिक्षं॑ जा॒गती॑ द्यौरानु॑ष्टुभी॒र्दिश॑ श्छन्दो॑भिरे॒वेमान् लो॒कान् य॑था पू॒र्वम॒भि ज॑यति प्र॒जाप॑तिर॒ग्निम॑सृजत॒ सौऽस्मा॑त् सृष्टः - [] 1

TS 5.2.1.2

परा॑डैत् तमे॒तया ऽन्वे॑दक्र॒न्ददिति॑ तया॒ वै सौऽग्नेः॑ प्रि॒यं धामा॑ऽवा॒रुन्ध॑ यदे॒ताम॑न्वाहा॒ग्नेरे॒वैतया॑ प्रि॒यं धामा॑ऽव॒ रुन्ध॑ ई॒श्वरो॑ वा ए॒ष परा॑ड् प्र॒दधो॑ यो विष्णु॑क्र॒मान् क्रम॑ते च॒तसृ॑भिरा॒ वर्त॑ते च॒त्वारि॑ छन्दा॑ऽसि॒ छन्दा॑ऽसि॒ खलु॑ वा अ॒ग्नेः प्रि॒या त॒नूः प्रि॒यामे॒वास्य॑ त॒नुव॑म॒भि - [] 2

TS 5.2.1.3

प॒र्याव॑र्तते दक्षि॒णा प॒र्याव॑र्तते स्वमे॒व वी॒र्य॑मनु॒ प॒र्याव॑र्तते तस्मा॑द् दक्षि॒णोऽर्द्ध आ॒त्मनो॑ वी॒र्या॑व॒त्तरोऽथो॑ आ॒दित्य॑स्यै॒वाऽऽवृ॑तमनु॒ प॒र्याव॑र्तते शु॒नश्शे॑प॒माजी॑गतिं॒ वरु॑णोऽगृ॒ह्णाथ॑ स ए॒तां वा॑रु॒णीम॑पश्यत् तया॒ वै स आ॒त्मानं॑ वरु॒णपा॑शाद॒मुञ्च॑द् वरु॒णो वा ए॒तं गृ॑ह्णाति य उ॒खां प्र॑तिमुञ्चत॒ उदु॑त्तमं॒ वरु॑णपा॒शम॑स्मदि॒त्याहा॑ऽऽत्मान॑मे॒वैतया॑ - [] 3

TS 5.2.1.4

वरु॒णपा॑शान् मुञ्च॒त्या त्वा॑ऽहार्ष॒मित्या॑हा ऽऽह्य॑नः॒ हर॑ति ध्रु॒वस्ति॑ष्ठा ऽवि॒चाच॑लिरि॒त्याह॑ प्र॒तिष्ठि॑त्यै॒ विश॑स्त्वा॒ सर्वा॑ वाञ्छ॒न्त्वित्या॑ह वि॒शैवैनः॑ सम॑र्द्धयत्य॒स्मिन् रा॒ष्ट्रम॑धि श्रये॒त्याह॑ रा॒ष्ट्रमे॒वास्मि॑न् ध्रु॒वम॑क॒र्यं का॒मये॑त रा॒ष्ट्रं स्या॑दिति॒ तं मन॑सा ध्याये॒द् रा॒ष्ट्रमे॒व भ॑वत्य - [] 4

TS 5.2.1.5

-ग्रे बृहन्नुषसांमूर्द्धो अस्थादित्याहाऽग्रमेवैनं समानानां करोति निर्जग्मिवान् तमस इत्याह तम एवास्मादप हन्ति ज्योतिषा- ऽऽगादित्याह ज्योतिरेवा-स्मिन् दधाति चतसृभिः सादयति चत्वारि छन्दांसि छन्दोभिरेवा-तिच्छन्दसोत्तमया वर्ष्म वा एषा छन्दसां यदतिच्छन्दा वर्ष्मेवैनं समानानां करोति सद्धती - [] 5

TS 5.2.1.6

भवति सत्त्वमेवैनं गमयति वाथ्सप्रेणोपं तिष्ठत एतेन वै वंथ्सप्रीर्भालन्दनोऽग्रेः प्रियं धामाऽवाऽरुन्धाऽग्रेरेवैतेन प्रियं धामाऽव रुन्ध एकादशं भवत्येकधैव यजमाने वीर्यं दधाति स्तोमेन वै देवा अस्मिन् लोक आर्द्ध्वन् छन्दोभिरमुष्मिन्थ स्तोमस्येव खलु वा एतद्-रूपं यद्-वाथ्सप्रं यद्-वाथ्सप्रेणोपतिष्ठत - [] 6

TS 5.2.1.7

इममेव तेन लोकमभि जयति यद्-विष्णुक्रमान् क्रमतेऽमुमेव तैर्लोकमभि जयति पूर्वेषुः प्रक्रामत्युत्तरेद्युरपं तिष्ठते तस्माद्-योगेऽन्यासां प्रजानां मनः क्षेमेऽन्यासां तस्माद्-यायावुरः क्षेम्यस्येशे तस्माद्-यायावुरः क्षेम्यमद्भ्यवस्यति मुष्टी करोति वाचं यच्छति यज्ञस्य धृत्यै ॥ 7

(सृष्टोऽ - (1) भ्ये - तयां - भवति - सद्धत्यु - पतिष्ठते - द्विचत्वारिंशच्च) (A1)

TS 5.2.2.1

अन्नपतेऽन्नस्य नो देहीत्याहा-ग्निर्वा अन्नपतिः स एवास्मा अन्नं प्रयच्छत्यनमीवस्य शुष्मिण इत्याहा-यक्ष्मस्येति वावैतदाह प्र प्रदातारं तारिष ऊर्जं नो धेहि द्विपदे चतुष्पद इत्याहाऽऽ*शिषमेवैतामा शास्त उदु त्वा विश्वे देवा इत्याह प्राणा वै विश्वे देवाः - [] 8

TS 5.2.2.2

प्राणैरेवैनमुद्यच्छते ऽग्रे भरन्तु चित्तिभिरित्याह यस्मां एवैनं चित्तायोद्यच्छते तेनैवैनं समर्द्धयति चतसृभिरा सादयति चत्वारि छन्दांसि छन्दोभिरेवातिच्छन्दसोत्तमया वर्ष्म वा एषा छन्दसां यदतिच्छन्दा वर्ष्मैवैनं समानानां करोति सद्धती भवति सत्त्वमेवैनं गमयति प्रेदग्रे ज्योतिष्मान् - [] 9

TS 5.2.2.3

याहीत्याह ज्योतिरेवास्मिन् दधाति तनुवा वा एष हिंनस्ति यं हिंनस्ति मा हिंसीस्तनुवा प्रजा इत्याह प्रजाभ्य एवैनं शमयति रक्षांसि वा एतद्यज्ञं संचन्ते यदनं उत्सर्जन्त्यक्रन्ददित्यन्वाह रक्षसामपहत्या अनंसा वहन्त्यपंचितिमेवास्मिन् दधाति तस्मादनस्वी च रथी चातिथीनामपंचिततमा - [] 10

TS 5.2.2.4

वपंचितिमान् भवति य एवं वेदं समिधाऽग्निं दुवस्यतेति घृतानुषिक्तामवसिते समिधमा दधाति यथाऽतिथय आगताय सर्पिष्वदातिथ्यं क्रियते तादृगेव तद्गायत्रिया ब्राह्मणस्य गायत्रो हि ब्राह्मणस्त्रिष्टुभा राजन्यस्य त्रैष्टुभो हि राजन्योऽप्सु भस्म प्रवेशयत्यप्सुयोनिर्वा अग्निः स्वामेवैनं योनिं गमयति तिसृभिः प्रवेशयति त्रिवृद्धा - [] 11

TS 5.2.2.5

अग्नि-र्यावानेवाऽग्निस्तं प्रतिष्ठां गमयति परा वा एषोऽग्निं वपति योऽप्सु भस्म प्रवेशयति ज्योतिष्मतीभ्यामव दधाति ज्योतिरेवाऽस्मिन् दधाति द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै परा वा एष प्रजां पशून् वपति योऽप्सु भस्म प्रवेशयति पुनरूर्जा सह रय्येति पुनरुदैति प्रजामेव पशूनात्मन् धत्ते पुनस्त्वाऽऽदित्या - []

TS 5.2.2.6

रुद्रा वसवः समिन्धता-मित्याहेता वा एतं देवता अग्रे समैन्धत् ताभिरेवैनः समिन्धे बोधा स बोधीत्युपं तिष्ठते बोधयत्येवैनं तस्मात् सुत्वा प्रजाः प्रबुद्धयन्ते यथास्थानमुपं तिष्ठते तस्माद्-यथास्थानं पशवः पुनरेत्योपं तिष्ठन्ते ॥ 13

(वै विश्वे देवा - ज्योतिष्मा - नपचिततमौ - त्रिवृद्धा - आदित्या - द्विचत्वारिंशच्च) (A2)

TS 5.2.3.1

यावती वै पृथिवी तस्यै यम आधिपत्यं परीयाय यो वै यमं देवयजनमस्या अनिर्याच्याऽग्निं चिनुते यमायैनः स चिनुतेऽपेते-त्यद्ध्यवसाययति यममेव देवयजनमस्यै निर्याच्या-ऽऽत्मनेऽग्निं चिनुत इष्वग्रेण वा अस्या अनामृत-मिच्छन्तो नाविन्दुन् ते देवा एतद्-यजुरपश्यन्नपेतेति यदेतेना-ध्यवसाययत्य - [] 14

TS 5.2.3.2

-नामृत एवाग्निं चिनुत उद्धन्ति यदेवास्यां अमेद्ध्यं तदपं हन्त्यपोऽवौक्षति शान्त्यै सिकता नि वपत्येतद्वा अग्रे वैश्वानरस्य रूपं रूपेणैव वैश्वानरमव रुन्ध ऊषान् निवपति पुष्टिर्वा एषा प्रजननं यदूषाः पुष्ट्यामेव प्रजननेऽग्निं चिनुतेऽथो सज्ञानं एव सज्ञानं ह्येतत् - [] 15

TS 5.2.3.3

पशूनां यदूषा द्यावापृथिवी सहाऽऽस्तां ते वियती अब्रूतामस्त्वेव नौ सह यज्ञियमिति यदुमुष्या यज्ञियमासीत् तदुस्यामदधात् त ऊषां अभवन् यदुस्या यज्ञियमासीत् तदुमुष्यामदधात् तदुदश्चन्द्रमसि कृष्णमूषान् निवपन्नदो ध्यायेद् द्यावापृथिव्योरेव यज्ञियेऽग्निं चिनुते ऽयं सो अग्निरिति विश्वामित्रस्य - [] 16

TS 5.2.3.4

सूक्तं भवत्येतेन वै विश्वामित्रोऽग्नेः प्रियं धामा ऽवारुन्धाग्नेरेवैतेन प्रियं धामाव रुन्धे छन्दोभिर्वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् चतस्रः प्राचीरुप दधाति चत्वारि छन्दांसि छन्दोभिरेव तद्-यजमानः सुवर्गं लोकमेति तेषां सुवर्गं लोकं यतां दिशः समवलीयन्त ते द्वे पुरस्ताथ समीची उपादधत द्वे - [] 17

TS 5.2.3.5

पश्चाथ समीची ताभिर्वै तेदिशोऽदृहन् यद्वे पुरस्ताथ समीची उपदधाति द्वे पश्चाथ समीची दिशां विधृत्या अथो पशवो वै छन्दांसि पशूनेवास्मै समीचो दधात्यष्टावुप दधात्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्रोऽग्नि-र्यावानेवाग्निस्तं चिनुतेऽष्टावुप दधात्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्री सुवर्गं लोकमञ्जसा वेद सुवर्गस्य लोकस्य - [] 18

TS 5.2.3.6

प्रज्ञात्यै त्रयोदश लोकपृणा उप दधात्येकविंशतिः संपद्यन्ते प्रतिष्ठा वा एकविंशः प्रतिष्ठा गारुहपत्य एकविंशस्यैव प्रतिष्ठां गारुहपत्यमनु प्रति तिष्ठति प्रत्यग्निं चिक्यानस्तिष्ठति य एवं वेद पञ्चचितीकं चिन्वीत प्रथमं चिन्वानः पाङ्क्तो यज्ञः पाङ्क्ताः पशवो यज्ञमेव पशूनव रुन्धे त्रिचितीकं चिन्वीत द्वितीयं चिन्वानस्त्रय इमे लोका एष्वेव लोकेषु - [] 19

TS 5.2.3.7

प्रतितिष्ठ-त्येकचितीकं चिन्वीत तृतीयं चिन्वान एकधा वै सुवर्गो लोक एकवृत्तैव सुवर्गं लोकमेति पुरीषेणाभ्यूहति तस्मान्माः सेनास्थिं छन्नं न दुश्चर्मा भवति य एवं वेद पञ्च चितयो भवन्ति पञ्चभिः पुरीषैरभ्यूहति दश संपद्यन्ते दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराज्येवाऽन्नाद्ये प्रतितिष्ठति ॥ 20

(अध्यवसाययति - ह्येत - द्विश्वामित्रस्या - दधत द्वे - लोकस्य - लोकेषु -सप्तचत्वारिंशच्च)
(A3)

TS 5.2.4.1

वि वा एतौ द्विषाते यश्च पुराऽग्निर्यश्चोखायाः समितमिति चतसृभिः सं निवपति चत्वारि छन्दांसि छन्दांसि खलु वा अग्नेः प्रिया तनूः प्रिययैवैनौ तनुवा सः शास्ति समितमित्याह तस्माद्ब्रह्मणा क्षत्रं समेति यत्सं न्युप्यं विहरति तस्माद् ब्रह्मणा क्षत्रं व्येत्यृतुभिः - [] 21

TS 5.2.4.2

-वा एतं दीक्षयन्ति स ऋतुभिरेव विमुच्यो मातेव पुत्रं पृथिवी पुरीष्यमित्याह-तुभिरेवैनं दीक्षयित्वर्तुभिर्वि मुञ्चति वैश्वानर्या शिष्यमा दत्ते स्वदयत्येवैनं नैरऋतीः कृष्णा-स्तिस्त्र-स्तुषपक्का भवन्ति निरऋत्यै वा एतद्-भागधेयं यत् तुषा निरऋत्यै रूपं कृष्णं रूपेणैव निरऋतिं निरवदयत इमां दिशं यन्त्येषा - [] 22

TS 5.2.4.3

वै निरऋत्यै दिक् स्वायामेव दिशि निरऋतिं निरवदयते स्वकृत इरिण उपं दधाति प्रदरे वैतद्वै निरऋत्या आयतनं स्व एवाऽऽयतने निरऋतिं निरवदयते शिष्यमभ्युपं दधाति नैरऋतो वै पाशः साक्षादेवैनं निरऋतिपाशान्-मुञ्चति तिस्र उपं दधाति त्रेधाविहितो वै पुरुषो यावानेव पुरुषस्तस्मान्-निरऋतिमव यजते पराचीरुपं - [] 23

TS 5.2.4.4

दधाति पराचीमेवास्मान्-निरऋतिं प्रणुदते ऽप्रतीक्षमा यन्ति निरऋत्या अन्तरहित्यै मार्जयित्वोपं तिष्ठन्ते मेढ्रयत्वाय गार्हपत्यमुपं तिष्ठन्ते निरऋति लोक एव चरित्वा पूता देवलोकमुपावर्तन्त एकयोपं तिष्ठन्त एकधैव यजमाने वीर्यं दधति निवेशनः सङ्गमनो वसूनामित्याह प्रजा वै पशवो वसु प्रजयैवैनं पशुभिः समर्द्धयन्ति ॥ 24

(ऋतुभिः - रेषा- पराचीरुपा - षाचत्वारिंशच्च) (A4)

TS 5.2.5.1

पुरुषमात्रेण वि मिमीते यज्ञेन वै पुरुषः संमितो यज्ञपुरुषैवैनं विमिमीते यावान् पुरुष ऊर्द्धबाहुस्तावान् भवत्येतावद्वै पुरुषे वीर्यं वीर्येणैवैनं वि मिमीते पक्षी भवति न ह्यपक्षः पतितु-मर-हृत्यरत्निनां पक्षौ द्राघीयांसौ भवतस्तस्मात् पक्षप्रवयांसि वयांसि व्याममात्रौ पक्षौ च पुच्छं च भवत्येतावद्वै पुरुषे वीर्यं - [] 25

TS 5.2.5.2

वीर्यसंमितो वेणुना वि मिमीत आग्नेयो वै वेणुः सयोनित्वाय यजुषा युनक्ति यजुषा कृषति व्यावृत्त्यै षड्भवेन कृषति षड् वा ऋतवं ऋतुभिरेवैनं कृषति यद् द्वादशगवेन सँवत्सरेणैवे यं वा अग्ने-रतिदाहादबिभेथ सैतद् द्विगुणमपश्यत् कृष्टं चाकृष्टं च ततो वा इमां नाऽत्यदहद्यत् कृष्टं चाकृष्टं च - [] 26

TS 5.2.5.3

भवत्यस्या अनतिदाहाय द्विगुणं त्वा अग्नि-मुद्यन्तु-मर-हृतीत्याहुर्यत् कृष्टं चाकृष्टं च भवत्यग्रेरुद्यत्या एतावन्तो वै पशवो द्विपादश्च चतुष्पादश्च तान् यत् प्राचं उथ्सृजेद्-रुद्रायापि दद्व्याद्-यद्-दक्षिणा पितृभ्यो निधुवेद्यत् प्रतीचो रक्षांसि हन्युरुदीच उथ्सृजत्येषा वै देवमनुष्याणां शान्ता दिक् - [] 27

TS 5.2.5.4

तामेवैनाननूथ सृजत्यथो खल्विमां दिशमुथ सृजत्यसौ वा आदित्यः प्राणः प्राणमेवैनाननूथसृजति दक्षिणा पर्यावर्तन्ते स्वमेव वीर्यमनु पर्यावर्तन्ते तस्माद्-दक्षिणोऽर्द्ध आत्मनो वीर्यावत्तरोऽथो आदित्यस्यैवाऽऽवृत् पर्यावर्तन्ते तस्मात् पराञ्चः पशवो वि तिष्ठन्ते प्रत्यञ्च आ वर्तन्ते तिस्रस्तिस्त्रः सीताः - [] 28

TS 5.2.5.5

कृषति त्रिवृतमेव यंमुखे वि यातयत्योषधीर्वपति ब्रह्मणाऽन्नमव रुन्धे ऽर्कैऽर्कश्चीयते चतुर्दशभिर्वपति
सप्त ग्राम्या ओषधयः सप्ताऽऽरण्या उभयीषामवरुद्ध्या अन्नस्यान्नस्य वपत्यन्नस्या-न्नस्यावरुद्ध्यै कृष्टे
वपति कृष्टे ह्योषधयः प्रतितिष्ठन्त्यनुसीतं वपति प्रजात्यै द्वादशसु सीतासु वपति द्वादश मासाः
संवत्सरः संवत्सुरेणैवास्मा अन्नं पचति यदग्निचि - [] 29

TS 5.2.5.6

-दनवरुद्धस्या-श्रीयादव-रुद्धेन व्यृद्धयेत् ये वनस्पतीनां फलग्रहय-स्तानिध्मेऽपि प्रोक्षे-दनवरुद्धस्या-
वरुद्ध्यै दिग्भ्यो लोष्टान्थु समस्यति दिशामेव वीर्यमवरुद्ध्यै दिशां वीर्येऽग्निं चिनुते यं द्विष्याद्-यत्र स
स्यात् तस्यै दिशो लोष्टमा हरेदिष-मूर्जमहमित आ दद इतीषमेवोर्जं तस्यै दिशोऽव () रुन्धे क्षोधुको
भवति यस्तस्यां दिशि भवत्युत्तरवेदिमुप वपत्युत्तरवेद्याः ह्यग्निश्चीयते ऽथो पशवो वा उत्तरवेदिः
पशूनेवाव रुन्धेऽथो यज्ञपुरुषोऽनन्तरित्यै ॥ 30

(च भवत्येतावद्वै पुरुषे वीर्यं - यत्कृष्टञ्चाऽकृष्टञ्च - दिख- सीतां - अग्निचि - दव - पञ्चविंशतिश्च)
(A5)

TS 5.2.6.1

अग्ने तव श्रवो वय इति सिकता नि वपत्येतद्वा अग्नेवैश्वानरस्य सूक्तः सूक्तेनैव वैश्वानरमव रुन्धे
षड्भिर्नि वपति षड्वा ऋतवः संवत्सरः संवत्सुरोऽग्निवैश्वानरः साक्षादेव वैश्वानरमव रुन्धे समुद्रं वै
नामैतच्छन्दः समुद्रमनु प्रजाः प्रजायन्ते यदेतेन सिकता नि वपति प्रजानां प्रजननायेन्द्रो - [] 31

TS 5.2.6.2

वृत्राय वज्रं प्राहरथ स त्रेधा व्यभवथ स्फ्यस्तृतीयः रथस्तृतीयं यूपस्तृतीयं येऽन्तश्शरा अशीर्यन्त
ताः शर्करा अभवन् तच्छर्कराणां शर्करत्वं वज्रो वै शर्कराः पशुरग्नि-र्यच्छर्कराभिरग्निं परिमिनोति

वज्रेणैवास्मै पशून् परि गृह्णाति तस्माद्-वज्रेण पशवः परिगृहीतास्तस्मात् स्थेयानस्थेयसो नोप हरते
त्रिसप्ताभिः पशुकामस्य - [] 32

TS 5.2.6.3

परि मिनुयात् सप्त वै शीर्षण्याः प्राणाः प्राणाः पशवः प्राणैरेवास्मै पशून् व रुन्धे त्रिणवाभि-
भ्रातृव्यवत-स्त्रिवृतमेव वज्रं सभृत्य भ्रातृव्याय प्रहरति स्तृत्या अपरिमिताभिः परि मिनुया-दपरिमितस्या-
वरुद्ध्यै यं कामयेतापशुः स्यादित्यपरिमित्य तस्य शर्कराः सिकता व्यूहेदपरिगृहीत एवास्य
विषूचीनः रेतः परा सिञ्चत्यपशुरेव भवति - [] 33

TS 5.2.6.4

यं कामयेत पशुमान् स्यादिति परिमित्य तस्य शर्कराः सिकता व्यूहेत् परिगृहीत एवास्मै समीचीनः
रेतः सिञ्चति पशुमानेव भवति सौम्या व्यूहति सोमो वै रेतोधा रेत एव तद्-दधाति गायत्रिया
ब्राह्मणस्य गायत्रो हि ब्राह्मण-स्त्रिष्टुभा राजन्यस्य त्रैष्टुभो हि राजन्यः शम्युं बारहस्पत्यं मेधो
नोपानमत् सोऽग्निं प्राऽविशत् - [] 34

TS 5.2.6.5

सोऽग्नेः कृष्णो रूपं कृत्वोदायत् सोऽश्वं प्राऽविशत् सोऽश्वस्या-वान्तरशफो-भवद्-यदश्वमाक्रमयति य
एव मेधोऽश्वं प्राऽविशत् तमेवाव रुन्धे प्रजापतिनाऽग्निश्चेतव्य इत्याहुः प्राजापत्योऽश्वो यदश्वमाक्रमयति
प्रजापतिनैवाऽग्निं चिनुते पुष्करपर्णमुप दधाति योनिर्वा अग्नेः पुष्करपर्णः सयोनि- () -मेवाग्निं चिनुते
ऽपां पृष्ठमसीत्युप दधात्यपां वा एतत् पृष्ठं यत् पुष्करपर्णः रूपेणैवैनदुप दधाति ॥ 35

(इन्द्रः - पशुकामस्य - भवत्य - विशत् - सयोनिं - विशतिश्च) (A6)

TS 5.2.7.1

ब्रह्मं जज्ञानमिति रुक्ममुपं दधाति ब्रह्ममुखा वै प्रजापतिः प्रजा असृजत् ब्रह्ममुखा एव तत् प्रजा यजमानः सृजते ब्रह्मं जज्ञानमित्याह तस्माद्ब्राह्मणो मुख्यो मुख्यो भवति य एवं वेद ब्रह्मवादिनो वदन्ति न पृथिव्यां नान्तरिक्षे न दिव्यग्निश्चेतव्य इति यत् पृथिव्यां चिन्वीत पृथिवीः शुचाऽर्पयेन्नौषधयो न वनस्पतयः - [] 36

TS 5.2.7.2

प्र जायेरन्. यदन्तरिक्षे चिन्वीतान्तरिक्षं शुचाऽर्पयेन्न वयांसि प्र जायेरन्. यद्-दिवि चिन्वीत दिवं शुचाऽर्पयेन्न पर्जन्यो वरुषेद्रुक्ममुपं दधात्यमृतं वै हिरण्यममृतं एवाग्निं चिनुते प्रजात्यै हिरण्यमयं पुरुषमुपं दधाति यजमानलोकस्य विधृत्यै यदिष्टकाया आतृण्णमनूपद्व्यात् पशूनां च यजमानस्य च प्राणमपि दद्याद् दक्षिणतः - [] 37

TS 5.2.7.3

प्राञ्चमुपं दधाति दाधारं यजमानलोकं न पशूनां च यजमानस्य च प्राणमपि दधात्यथो खल्विष्टकाया आतृण्णमनूपं दधाति प्राणानामुत्सृष्ट्यै द्रुप्सश्चस्कन्देत्यभि मृशति होत्रास्वेवैनं प्रतिष्ठापयति सुचावुपं दधात्याज्यस्य पूर्णां कार्ष्मर्यमयीं दुद्धः पूर्णा-मौदुंबरीमियं वै कार्ष्मर्यमय्यसावौ-दुंबरीमे एवोपं धत्ते - [] 38

TS 5.2.7.4

तूष्णीमुपं दधाति न हीमे यजुषाऽऽसुमरंहति दक्षिणां कार्ष्मर्यमयी-मुत्तरामौ-दुम्बरीं तस्मादस्या असावुत्तरा ऽऽज्यस्य पूर्णां कार्ष्मर्यमयीं वज्रो वा आज्यं वज्रः कार्ष्मर्यो वज्रेणैव यज्ञस्य दक्षिणतो रक्षास्यपं हन्ति दुद्धः पूर्णामौदुम्बरीं पशवो वै दद्व्यूगुदुम्बरः पशुष्वेवोर्जं दधाति पूर्णे उपं दधाति पूर्णे एवैनं - [] 39

TS 5.2.7.5

म॒मुष्मिन् लोक॑ उ॒पतिष्ठे॑ते वि॒राज्य॑ग्निश्चे॒तव्य॑ इत्याहुः सु॒ग्वै वि॒राज्य॑थ सु॒चावु॑प॒दधा॑ति वि॒राज्ये॑वाग्निं
चि॒नुते॑ य॒ज्ञमुखे॑य॒ज्ञमुखे॑ वै क्रि॒यमा॑णे य॒ज्ञः रक्षा॑सि जिघा॑सन्ति य॒ज्ञमुखः॑ रु॒क्मो यद्-रु॒क्मं
व्या॑घा॒रय॑ति य॒ज्ञमु॒खादे॒व रक्षा॑स्यप॑ हन्ति प॒ञ्चभि॑व्या घा॒रय॑ति पा॒ङ्क्तो य॒ज्ञो यावा॑ने॒व य॒ज्ञस्तस्मा॑द्-
रक्षा॑स्यप॑ हन्त्यक्ष॒णया॒व्या घा॒रय॑ति तस्मा॑दक्ष॒णया॒ () प॒शवो॑ऽङ्गानि॑ प्र ह॑रन्ति॒ प्रति॑ष्ठित्यै ॥ 40

(वन॒स्पत॑यो- दक्षि॒णतो॑- ध॒त्त- ए॒नं- तस्मा॑ दक्ष॒णया॒-पञ्च॑ च) (A7)

TS 5.2.8.1

स्व॒यमा॑तृ॒ण्णामु॑प॑ दधा॒तीयं॑ वै स्व॒यमा॑तृ॒ण्णेमा॑मे॒वोप॑ ध॒त्ते ऽश्च॑मु॒प॑ प्रा॒पय॑ति प्रा॒णमे॒वास्यां॑ दधा॒त्यथो॑
प्राजा॑प॒त्यो वा अ॒श्वः प्र॒जाप॑ति॒नैवा॑ऽग्निं चि॒नुते॑ प्रथ॒मेष्ट॑कोप॒धीय॑मा॒ना प॒शूनां॑ च॒ यज॑मानस्य च प्रा॒णमपि॑
दधा॑ति स्व॒यमा॑तृ॒ण्णा भ॑वति प्रा॒णाना॑मु॒त्सृष्ट्या॑ अथो सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्यानु॑ख्या॒त्या अ॒ग्नाव॑ग्निश्चे॒तव्य॑
इत्या॑हु॒रेष वा॑ - [] 41

TS 5.2.8.2

अ॒ग्निर्वै॑श्वा॒नरो॑ यद्वा॒ह्मण॑स्तस्मै॑ प्रथ॒मामि॑ष्टकां॒ यजु॑ष्कृ॒तां प्र॑यच्छेत् तां ब्रा॒ह्मण॑श्चो॒प॑ द॒द्याता॒-म॒ग्नावे॑व
तद॒ग्निं चि॑नुत ई॒श्वरो॑ वा ए॒ष आ॒र्तिमा॑र्तो॒र्यो-ऽवि॑द्वा॒निष्टका॑-मु॒प॒दधा॑ति त्री॒न् वरा॑न् द॒द्यात् त्रयो॑ वै
प्रा॒णाः प्रा॒णाना॑ः स्पृ॒त्यै द्वा॒वेव॑ दे॒यौ द्वौ॑ हि प्रा॒णावे॑क ए॒व दे॒य ए॒को हि प्रा॒णः प॒शु - [] 42

TS 5.2.8.3

-वा ए॒ष यद॑ग्निर्न खलु॒ वै प॒शव॑ आ॒यव॑से रमन्ते दूर्वे॑ष्ट॒कामु॑प॑ दधाति प॒शूनां॑ धृत्यै द्वा॒भ्यां प्रति॑ष्ठित्यै
काण॑डात् काण॑डात् प्र॒रोह॑न्तीत्याहु॒ काण॑डे॒नकाण॑डे॒न ह्येषा॑ प्र॒ति॒तिष्ठ॑त्ये॒वा नो॑ दूर्वे॒ प्रत॑नु स॒हस्रे॑ण श॒तेन॑
चेत्या॑ह सा॒हस्रः॑ प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाप॑ते॒राप्त्यै॑ दे॒वल॑क्ष्मं॒ वै त्र्या॑लि॒खिता॑ तामु॒त्तर॑लक्ष्माणं दे॒वा उ॒पा॒दधा॑ता-
ध॑रलक्ष्माण॒-मसु॑रा॒ यं - [] 43

TS 5.2.8.4

का॒मये॑त् वसी॑यान्थ॒ स्या॒दित्यु॑त्तरलक्ष्माणं॒ तस्यो॑पं द॒द्व्याद्-वसी॑याने॒व भ॑वति॒ यं का॒मये॑त् पापी॑यान्थ॒ स्या॒दित्यध॑रलक्ष्माणं॒ तस्यो॑पं द॒द्व्यादसुर॑योनि॒-मेवै॑नमनु॒ परा॑ भावयति॒ पापी॑यान् भवति॒ त्र्यालि॑खिता॒ भव॑ती॒मे वै लो॒कारू॑यालि॒खितै॑भ्य॒ एव॒ लोके॑भ्यो॒ भ्रातृ॑व्यमन्तरेत्यङ्गिरसः॒ सुव॑र्गं॒ लो॒कं॒ यतः॑ पु॒रोडा॑शः॒ कूर्मो॑ भू॒त्वाऽनु॑ प्रास॑र्प - [] 44

TS 5.2.8.5

-द्यत् कूर्म॑मुप॒दधा॑ति॒ यथा॑ क्षे॒त्रवि॑दञ्जसा॒ नय॑त्ये॒वमे॒वैनं॑ कूर्मः॒ सुव॑र्गं॒ लो॒कमञ्ज॑सा॒ नय॑ति॒ मेधो॑ वा ए॒ष प॑शूनां॒ यत् कूर्मो॑ यत् कूर्म॑मुप॒ दधा॑ति॒ स्वमे॒व मेधं॑ पश्य॑न्तः॒ पशव॑ उप॒ तिष्ठ॑न्ते॒ श्मशानं॑ वा ए॒तत् क्रि॑यते॒ यन्मृ॑तानां॒ पशूनां॑ शी॒रू॒षाण्यु॑पधी॒यन्ते॒ यज्जी॑वन्तं॒ कूर्म॑मुप॒ दधा॑ति॒ तेना॑श्म॒शान॑चि॒द्वास्त॒व्यो वा ए॒ष यत् - [] 45

TS 5.2.8.6

कूर्मो॑ मधु॒ वाता॑ ऋ॒ताय॑त इति॑ दु॒द्धा म॑धुमिश्रेणा॒भ्यन॑क्ति॒ स्वद॑यत्ये॒वैनं॑ ग्रा॒म्यं वा ए॒तदन्नं॑ यद्-द॒द्व्यारु॑ण्यं॒ मधु॒ यद्दु॒द्धा म॑धुमिश्रेणा॒भ्यन॑त्त्यु॒भय॑स्या॒ ऽवरु॑द्धयै॒ मही॒ द्यौः पृ॑थि॒वी च॑ न॒ इत्या॑हा॒ ऽऽभ्या॑मे॒वैनमु॑भयतः॒ परि॑गृह्णाति॒ प्राञ्च॑मुप॒ दधा॑ति॒ सुव॑र्गस्य॒ लो॒कस्य॒ सम॑ष्ट्यै॒ पुर॑स्ता॒त् प्र॒त्यञ्च॑मुप॒ दधा॑ति॒ तस्मा॑त् - [] 46

TS 5.2.8.7

पुर॑स्ता॒त् प्र॒त्यञ्चः॑ प॒शवो॑ मेध॒मुप॑ तिष्ठन्ते॒ यो वा अप॑नाभिमु॒ग्निं चि॑नुते॒ यज॑मानस्य॒ नाभि॑मनु॒ प्रवि॑शति॒ स ए॑नमीश्व॒रो हि॑सि॒न्तो रू॒लूख॑ल॒मुप॑ दधात्येषा॒ वा अ॒ग्नेर्ना॑भिः॒ सना॑भिमे॒वाऽग्निं॑ चि॒नुते॒ हि॑सा॒या औ॑दु॒म्बरं॑ भव॒त्यूर्वा॑ उ॒दुम्ब॑र॒ ऊर्ज॑मे॒वाव॑ रुन्धे॒ मद्ध्य॑त उप॒ दधा॑ति॒ मद्ध्य॑त ए॒वास्मा॑ ऊर्जं॑ दधाति॒ तस्मा॑न्- ()-मद्ध्य॑त ऊ॒र्जा भु॑ञ्जत॒ इय॑द्-भवति॒ प्र॒जाप॑तिना॒ यज्ञ॑मुखेन॒ संमि॑त॒मव॑ ह॒न्त्यन्न॑मे॒वाकं॑-वैष्ण॒व्यर्चो॑प॒ दधा॑ति॒ विष्णु॑र्वै॒ यज्ञो॑ वैष्ण॒वा व॑न॒स्पत॑यो॒ यज्ञ ए॒व य॒ज्ञं प्र॑तिष्ठापयति ॥ 47

(एष वै - पशु - य - मंसर्प - देष यत् - तस्मात् - तस्मात् - सप्तविंशतिश्च) (A8)

TS 5.2.9.1

एषां वा एतल्लोकानां ज्योतिः सम्भृतं यदुखा यदुखा-मुपदधात्येभ्य एव लोकेभ्यो ज्योतिरव रुन्धे मद्ध्यत उप दधाति मद्ध्यत एवास्मै ज्योतिर्दधाति तस्मान्मद्ध्यतो ज्योतिरुपाऽऽस्महे सिकताभिः पूरयत्येतद्वा अग्नेर्वैश्वानरस्य रूपः रूपेणैव वैश्वानरमव रुन्धे यं कामयेत क्षोधुकः स्यादित्यूनां तस्योप - [] 48

TS 5.2.9.2

दद्यात् क्षोधुक एव भवति यं कामयेता-नुपदस्य-दन्नमद्यादिति पूर्णां तस्योप दद्यादनुपदस्य-देवान्नमति सहस्रं वै प्रति पुरुषः पशूनां यच्छति सहस्रमन्ये पशवो मद्ध्ये पुरुषशीर्षमुप दधाति सवीर्यत्वायो-खायामपि दधाति प्रतिष्ठामेवैनद्-गमयति व्यृद्धं वा एतत् प्राणैरमेद्ध्यं यत् पुरुषशीर्षममृतं खलु वै प्राणा - [] 49

TS 5.2.9.3

अमृतं हिरण्यं प्राणेषु हिरण्यशल्कान् प्रत्यस्यति प्रतिष्ठामेवैनद्-गमयित्वा प्राणैः समर्द्धयति दुद्धा मधुमिश्रेण पूरयति मध्व्योऽसानीति शृतातङ्क्येन मेद्ध्यत्वायं ग्राम्यं वा एतदन्नं यद्-दद्यारण्यं मधु यद्दुद्धा मधुमिश्रेण पूरयत्युभयस्या-वरुद्ध्यै पशुशीर्षाण्युप दधाति पशवो वै पशुशीर्षाणि पशून्नेवाव रुन्धे यं कामयेतापशुः स्यादिति - [] 50

TS 5.2.9.4

विषूचीनानि तस्योप दद्याद्-विषूच एवास्मात् पशून् दधात्यपशुरेव भवति यं कामयेत पशुमान्ध-स्यादिति समीचीनानि तस्योप दद्यात् समीच एवास्मै पशून् दधाति पशुमानेव भवति पुरस्तात्

प्रतीचीनमश्वस्योपं दधाति पश्चात् प्राचीनमृषभस्यापशवो वा अन्ये गो अश्वेभ्यः पशवो गो अश्वानेवास्मै समीचो दधात्येतावन्तो वै पशवो - [] 51

TS 5.2.9.5

द्विपादश्च चतुष्पादश्च तान् वा एतदग्नौ प्रदधाति यत् पशुशीरूषाण्युप-दधात्य-मुमांरुण्यमनु ते दिशामीत्याह ग्राम्येभ्य एव पशुभ्य आरुण्यान् पशूञ्छुचमनूत्सृजति तस्मांश्च समावत् पशूनां प्रजायमानाना-मारुण्याः पशवः कनीयाःसः शुचा हृताः सर्पशीरूषमुपं दधाति यैव सर्पे त्विषिस्तामेवाव रुन्धे - [] 52

TS 5.2.9.6

यश्च समीचीनं पशुशीरूषैरुप दुह्याद् ग्राम्यान् पशून् दशुकाः स्युर्यद्विषूचीन-मारुण्यान् यजुरेव वेदेदव तां त्विषि रुन्धे या सर्पे न ग्राम्यान् पशून् हिनस्ति नाऽऽरुण्यानथो खलूपधेयमेव यदुपदधाति तेन तां त्विषिमव रुन्धे या सर्पे यद-यजुर्वदति तेन शान्तं ॥ 53

(ऊनान्तस्योपं - प्राणाः - स्यादिति - वै पशवो - रुन्धे - चतुश्चत्वारिंशच्च) (A9)

TS 5.2.10.1

पशुर्वा एष यदग्निर्योनिः खलु वा एषा पशोर्वि क्रियते यत् प्राचीनमैष्टकाद्-यजुः क्रियते रेतोऽपस्या अपस्या उपं दधाति योनावेव रेतो दधाति पञ्चोपं दधाति पाङ्गाः पशवः पशूनेवास्मै प्रजनयति पञ्च दक्षिणतो वज्रो वा अपस्या वज्रेणैव यजस्य दक्षिणतो रक्षास्यपं हन्ति पञ्च पश्चात् - [] 54

TS 5.2.10.2

प्राचीरुपं दधाति पश्चाद्वै प्राचीनः रेतो धीयते पश्चादेवास्मै प्राचीनः रेतो दधाति पञ्च पुरस्तात् प्रतीचीरुपं दधाति पञ्च पश्चात् प्राचीस्तस्मात् प्राचीनः रेतो धीयते प्रतीचीः प्रजा जायन्ते पञ्चोत्तरत्

श्छन्दस्याः पशवो वै छन्दस्याः पशून्नेव प्रजातान्त्स्वमायतनमभि पर्यूहत इयं वा अग्ने-रतिदाहादबिभेथ
सैता - [] 55

TS 5.2.10.3

अपस्या अपश्यत् ता उपाधत्त ततो वा इमां नात्यदहृद्-यदपस्या उपदधात्यस्या अनतिदाहायोवाचं
हेयमददिथ स ब्रह्मणाऽन्नं यस्यैता उपधीयान्तै य उ चैना एवैवे ददिति प्राणभृत् उप दधाति
रेतस्येव प्राणान् दधाति तस्माद्-वदन् प्राणन् पश्यञ्छृण्वन् पशुर्जायते ऽयं पुरो - [] 56

TS 5.2.10.4

भुव इति पुरस्तादुप दधाति प्राणमेवैताभिर्-दाधाराऽयं दक्षिणा विश्वकर्मेति दक्षिणतो मन एवैताभिर्दाधारायं
पश्चाद्-विश्वव्यचा इति पश्चा-च्चक्षुरेवैताभिर्-दाधारेद-मुत्तराथ सुवरित्युत्तरतः श्रोत्रमेवैताभिर्-दाधारेयमुपरि
मतिरित्युपरिष्ठाद्-वाचमेवैताभिर्-दाधारे दशदशोप दधाति सवीर्यत्वायाक्ष्णयो - [] 57

TS 5.2.10.5

-प दधाति तस्मादक्षण्या पशवोऽङ्गानि प्रहरन्ति प्रतिष्ठित्यै याः प्राचीस्ताभिर्वसिष्ठ आर्द्धोद्या दक्षिणा
ताभिर्भरद्वाजो याः प्रतीचीस्ताभिर्विश्वामित्रो या उदीचीस्ताभिर्-जमदग्निर्या ऊर्द्धास्ताभिर्विश्वकर्मा य
एवमेतासामृद्धिं वेदूर्द्धोत्येव य आसामेवं बन्धुतां वेदु बन्धुमान् भवति य आसामेवं कृषिं वेदु कल्पते
- [] 58

TS 5.2.10.6

ऽस्मै य आसामेवमायतनं वेदाऽऽयतनवान् भवति य आसामेवं प्रतिष्ठां वेदु प्रत्येव तिष्ठति प्राणभृत्
उपधाय संयत् उप दधाति प्राणानेवा ऽस्मिन् धित्वा संयद्भिः संयच्छति तथ संयतां संयत्त्वमथौ
प्राण एवापानं दधाति तस्मात् प्राणापानौ सं चरतो विषूचीरुप दधाति तस्माद्-विष्वञ्चौ प्राणापानौ
यद्वा अग्नेरसंयत् - [] 59

TS 5.2.10.7

-मसुवर्ग्यमस्य तथ सुवर्ग्योऽग्निर्यथ सँयतं उप दधाति समेवैनं यच्छति उवर्ग्यमेवाक -रूयविवर्यः
कृतमयानामित्याह वयोभिरेवायानव रुन्धे ऽयैर्वयांसि सर्वतो वायुमतीर्भवन्ति तस्मादुयः सर्वतः
पवते ॥ 60

(पश्चा - देताः - पुरौ - ऽक्षण्या - कल्पते - ऽसंयतं - पञ्चत्रिंशच्च) (A10)

TS 5.2.11.1

गायत्री त्रिष्टुब् जगत्यनुष्टुक् पङ्क्त्या सह । बृहत्युष्णिहा ककुथ सूचीभिः शिम्यन्तु त्वा ॥द्विपदा
या चतुष्पदा त्रिपदा याच षट्पदा । सछन्दा या च विच्छन्दाः सूचीभिः शिम्यन्तु त्वा ॥महानाम्नी
रेवतयो विश्वा आशाः प्रसूवरीः । मेघ्या विद्युतो वाचः सूचीभिः शिम्यन्तु त्वा ॥रजता हरिणीः
सीसा युजो युज्यन्ते कर्मभिः । अश्वस्य वाजिनस्त्वचि सूचीभिः शिम्यन्तु त्वा ॥ नारी - [] 61

TS 5.2.11.2

-स्ते पत्नयो लोम विचिन्वन्तु मनीषया । देवानां पत्नीर्दिशः सूचीभिः शिम्यन्तु त्वा ॥कुविदुङ्ग
यवमन्तो यवं चिद्यथा दान्त्यनुपूर्वं वियूय । इहेहैषां कृणुत भोजनानि ये बरुहिषो नमोवृक्तिं नजग्मुः
॥ 62

(नारी - स्त्रिंशच्च) (A11)

TS 5.2.12.1

कस्त्वा च्छयति कस्त्वा वि शास्ति कस्ते गात्राणि शिम्यति । क उ ते शमिता कृविः ॥
ऋतवस्त ऋतुधा परुः शमितारो विशासतु । सँवत्सरस्य धायसा शिमीभिः शिम्यन्तु त्वा ॥दैव्या

अद्भ्यर्वस्त्वा च्छ्यन्तु वि च शासतु । गात्राणि पर्वशस्ते शिमाः कृण्वन्तु शिम्यन्तः ॥ अर्द्धमासाः
परूषि ते मासाः छ्यन्तु शिम्यन्तः । अहोरात्राणि मरुतो विलिष्टः - [] 63

TS 5.2.12.2

सूदयन्तु ते ॥ पृथिवी ते ऽन्तरिक्षेण वायुश्छिद्रं भिषज्यतु । द्यौस्ते नक्षत्रैः सह रूपं कृणोतु
साधुया ॥ शं ते परेभ्यो गात्रेभ्यः शमस्त्वरेभ्यः । शमस्थभ्यो मज्जभ्यः शमं ते तनुवे भुवत्
॥ 64

(विलिष्टं - त्रिंशच्च) (A12)

praSna korvai with starting padams of 1 to 12 anuvAkams :-

(विष्णुमुखा - अन्नपते - यावती - वि वै - पुरुषमात्रेणा - ऽग्रे तव श्रवो वयो - ब्रह्म जज्ञानः -
स्वयमातृणा - मेषां वै - पशु - गायत्री - कस्त्वा - द्वादश)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(विष्णुमुखा - अपचितिमान् - वि वा एता - वग्रे तव - स्वयमातृणां - विष्णुचीनानि - गायत्री -
चतुष्पष्टिः)

first and last padam of second praSnam of 5th kANDam

(विष्णुमुखा - स्तनुवे भुवत्)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

5.3 पञ्चमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - चितीनां निरूपणं

TS 5.3.1.1

उ॒थ्स॒न्न॒ य॒ज्ञो वा ए॒ष यद॒ग्निः किं॑ वाऽह॒ैतस्य॑ क्रि॒यते किं॑ वा न यद्वै य॒ज्ञस्य॑ क्रि॒यमा॑णस्या-न्त॒र्यन्ति॑
पू॒र्य॑ति वा अ॒स्य तदा॑श्चि॒नीरु॑पं दधात्य॒श्चिनौ॑ वै दे॒वानां॑ भि॒षजौ॑ ताभ्या॑मे॒वास्मै॑ भेष॒जं के॑रोति पञ्चोपं
दधा॒ति पा॒ङ्क्तो॑ य॒ज्ञो यावा॑नेव य॒ज्ञस्तस्मै॑ भेष॒जं के॑रोत्य॒तृव्या॑ उपं दधात्य॒तृनां॑ कृ॒त्यै - [] 1

TS 5.3.1.2

पञ्चोपं दधा॒ति पञ्च॑ वा ऋ॒तवो॑ याव॑न्त ए॒वर्त॑व॒स्तान् क॑ल्पयति स॒मान॑प्र॒भृत॑यो भव॑न्ति स॒मानो॑द॒र्कास्त॑स्मा॒थ
स॒माना॑ ऋ॒तव॑ एकेन प॒देन॑ व्याव॑र्तन्ते तस्मा॑द्-ऋ॒तवो॑ व्याव॑र्तन्ते प्रा॒णभृ॑त् उपं दधात्य॒तृष्वेव॑ प्रा॒णान्
दधा॒ति तस्मा॑थ स॒मानाः सन्तं॑ ऋ॒तवो॑ न जी॒र्यन्त्य॑थो प्र॒जन॑यत्ये॒वाने॑ष वै वा॒युर्य॑त् प्रा॒णो यद्-
ऋ॒तव्या॑ उप॒धाय॑ प्रा॒णभृ॑त् - [] 2

TS 5.3.1.3

उप॒दधा॑ति तस्मा॒थ सर्वा॑नृ॒तून्नु॑ वा॒युरा व॑रीव॒र्त्ति वृ॑ष्टि॒सनी॑रु॒पं दधा॑ति वृ॒ष्टिमे॑वाव॑ रु॒न्धे यदे॑क॒धोपं॑द॒ध्या-
दे॑क॒मृ॒तुं व॑र॒षेदनु॑परि॒हारः॑ साद॑यति तस्मा॒थ सर्वा॑नृ॒तून् व॑र॒षति॑ यत् प्रा॒णभृ॑त् उप॒धाय॑ वृ॒ष्टि॒सनी॑रु॒पदधा॑ति
तस्मा॑द्-वा॒युप्र॑च्युता दि॒वो वृ॑ष्टि॒रीर्ते प॑शवो॒ वै व॑य॒स्यां ना॑ना॒मन॑सः खलु॒ वै प॑शवो॒ नाना॑व्रता॒स्तेऽप
ए॒वाभि॑ सम॑नसो - [] 3

TS 5.3.1.4

यं का॒मये॑ताप॒शुः स्या॑दि॒ति व॑य॒स्यास्त॑स्यो॒प॒धाया॑प॒स्या उपं॑ द॒ध्याद॑ स॒ज्ञान॑मे॒वास्मै॑ प॒शुभिः॑ के॒रोत्य॑प॒शुरे॑व
भ॑वति॒ यं का॒मये॑त प॒शुमा॑न्थ॒स्यादि॑त्य॒प॒स्यास्त॑स्यो॒प॒धाय॑ व॑य॒स्या उपं॑ द॒ध्याथ॑ स॒ज्ञान॑मे॒वास्मै॑
प॒शुभिः॑ के॒रोति॑ प॒शुमा॑ने॒व भ॑वति॒ चत॑स्रः पु॒रस्ता॑दुपं दधा॒ति तस्मा॑च्च॒त्वारि॑ चक्षु॑षो रू॒पाणि॑ द्वे शु॒क्ले
द्वे कृ॒ष्णे - [] 4

TS 5.3.1.5

मूर्द्धन्वतीर्भवन्ति तस्मात् पुरस्तान्मूर्द्धा पञ्च दक्षिणायाः श्रोण्यामुप दधाति पञ्चोत्तरस्यां तस्मात् पश्चाद्-वरुणीयान् पुरस्तात् प्रवणः पशुर्वस्तो वय इति दक्षिणेऽस्य उप दधाति वृष्णिर्वय इत्युत्तरेऽस्यैव प्रति दधाति व्याघ्रो वय इति दक्षिणे पक्ष उप दधाति सिंहो वय इत्युत्तरे पक्षयोरेव वीर्यं दधाति पुरुषो वय इति () मद्ध्ये तस्मात् पुरुषः पशूनामधिपतिः ॥ 5

(कृत्वा - उपधाय प्राणभृतः-समनसः-कृष्णे-पुरुषो वय इति - पञ्च च) (A1)

TS 5.3.2.1

इन्द्राग्नी अव्यथमानामिति स्वयमातृणामुप दधातीन्द्राग्निभ्यां वा इमौ लोकौ विधृतावनयो-लोकयो-विधृत्या अधृतेव वा एषा यन्मद्ध्यमा चितिरन्तरिक्षमिव वा एषेन्द्राग्नी इत्याहेन्द्राग्नी वै देवानामोजो भूतावोजसैवैना-मन्तरिक्षे चिनुते धृत्यै स्वयमातृणामुप दधात्यन्तरिक्षं वै स्वयमातृणामन्तरिक्षमेवोप धृतेऽश्वमुप - [] 6

TS 5.3.2.2

घ्रापयति प्राणमेवास्यां दधात्यथो प्राजापत्यो वा अश्वः प्रजापतिनैवाग्निं चिनुते स्वयमातृणामभवति प्राणानामुत्सृष्ट्या अथो सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्यै देवानां वै सुवर्गं लोकं यतां दिशः समवलीयन्त त एता दिश्या अपश्यन् ता उपादधत् ताभिर्वै ते दिशोऽदृष्टुन् यदिश्या उपदधाति दिशां विधृत्यै दशं प्राणभृतः पुरस्तादुप - [] 7

TS 5.3.2.3

दधाति नव वै पुरुषे प्राणा नाभिर्दशमी प्राणानेव पुरस्ताद्धृते तस्मात् पुरस्तात् प्राणा ज्योतिष्मती-मुत्तमामुप दधाति तस्मात् प्राणानां वागज्योतिरुत्तमा दशोप दधाति दशाक्षरा विराड् विराट् छन्दसां

ज्योतिर्ज्योतिरेव पुरस्ताद्धत्ते तस्मात् पुरस्ताज्ज्योतिरुपां ऽऽस्महे छन्दांसि पशुष्वजिमयुस्तान्
बृहत्युदजयत् तस्माद्-बारहताः - [] 8

TS 5.3.2.4

पशवं उच्यन्ते मा छन्द इति दक्षिणत उप दधाति तस्माद्-दक्षिणा वृतो मासाः पृथिवी छन्द इति
पश्चात् प्रतिष्ठित्या अग्निदेवतेत्युत्तरत ओजो वा अग्निरोज एवोत्तरतो धत्ते तस्मादुत्तरतो ऽभिप्रयायी
जयति षट्त्रिंशत् संपद्यन्ते षट्त्रिंशदक्षरा बृहती बारहताः पशवो बृहत्यैवास्मै पशूनव रुन्धे बृहती
छन्दसाः स्वराज्यं परीयाय यस्यैता - [] 9

TS 5.3.2.5

उपधीयन्ते गच्छति स्वराज्यं सप्त वालखिल्याः पुरस्तादुप दधाति सप्त पश्चात् सप्त वै शीर्षण्याः
प्राणा द्वाववाञ्चौ प्राणानां सवीर्यत्वाय मूर्द्धाऽसि राडिति पुरस्तादुप दधाति यन्त्री राडिति पश्चात्
प्राणानेवास्मै समीचो दधाति ॥ 10

(अश्वमुप-पुरस्तादुप-बारहता-एता-श्चतुस्त्रिंशच्च) (A2)

TS 5.3.3.1

देवा वै यद्-यज्ञे ऽकुर्वत् तदसुरा अकुर्वत् ते देवा एता अक्षण्यास्तोमीया अपश्यन् ता अन्यथा
ऽनूच्या-न्यथोपादधत् तदसुरा नान्ववायन् ततो देवा अभवन् पराऽसुरा यदक्षण्यास्तोमीया अन्यथा
ऽनूच्यान्यथोप दधाति भ्रातृव्याभिभूत्यै भवत्यात्मना पराऽस्य भ्रातृव्यो भवत्या-शुस्त्रिवृदिति पुरस्तादुप
दधाति यज्ञमुखं वै त्रिवृ - [] 11

TS 5.3.3.2

-द्यज्ञमुखमेव पुरस्ताद्वि यातयति व्योम सप्तदश इति दक्षिणतो ऽन्नं वै व्योमाऽन्नं सप्तदशोऽन्नमेव

दक्षिणतो धत्ते तस्माद्-दक्षिणेनान्नमद्यते धरुणं एकविंश इति पश्चात् प्रतिष्ठा वा एकविंशः
प्रतिष्ठित्यै भान्तः पञ्चदश इत्युत्तरत ओजो वै भान्त ओजः पञ्चदश ओज एवोत्तरतो धत्ते
तस्मादुत्तरतो ऽभिप्रयायी जयति प्रतूर्तिरष्टादश इति पुरस्ता- [] 12

TS 5.3.3.3

-दुपं दधाति द्वौ त्रिवृतावभिपूर्वं यंश्मुखे वि यातयत्यभिर्वर्तः सविंश इति दक्षिणतोऽन्नं वा
अभिर्वर्तोऽन्नं सविंशोऽन्नमेव दक्षिणतो धत्ते तस्माद्-दक्षिणेनान्नमद्यते वर्चो द्वाविंश इति पश्चाद्-
यद्-विंशतिर्द्वे तेन विराजौ यद् द्वे प्रतिष्ठा तेन विराजोरेवा-भिपूर्वमन्नाद्ये प्रतितिष्ठति तपो नवदश
इत्युत्तर तस्मात् सव्यो - [] 13

TS 5.3.3.4

हस्तयोस्तपस्वितरो योनिश्चतुर्विंश इति पुरस्तादुपं दधाति चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री गायत्री यंश्मुखं
यंश्मुखमेव पुरस्ताद्-वियातयति गर्भाः पञ्चविंश इति दक्षिणतोऽन्नं वै गर्भा अन्नं पञ्चविंशोऽन्नमेव
दक्षिणतो धत्ते तस्माद् दक्षिणेनान्नमद्यत ओजस्त्रिणव इति पश्चादिमे वै लोकास्त्रिणव एष्वेव लोकेषु
प्रतितिष्ठति सभरणस्त्रयोविंश इत्यु - [] 14

TS 5.3.3.5

-त्तरतस्तस्मात् सव्यो हस्तयोः सम्भार्यतरः क्रतुरेकत्रिंश इति पुरस्तादुपं दधाति वाग्वै क्रतुर्यंश्मुखं
वाग्यंश्मुखमेव पुरस्ताद्वि यातयति ब्रह्मस्य विष्टपं चतुस्त्रिंश इति दक्षिणतोऽसौ वा आदित्यो ब्रह्मस्य
विष्टपं ब्रह्मवर्चसमेव दक्षिणतो धत्ते तस्माद् दक्षिणोऽर्द्धो ब्रह्मवर्चसितरः प्रतिष्ठा त्रयस्त्रिंश इति
पश्चात् प्रतिष्ठित्यै नाकः षट्त्रिंश इत्युत्तरतः सुवर्गो वै () लोको नाकः सुवर्गस्य लोकस्य
समष्ट्यै ॥ शपेचिअल् खोर्वै fओर् अनुवाकम् आशु - व्योम - धरुणो - भान्तः - प्रतूर्तिर -भिर्वर्तो
- वर्च - स्तपो - योनि - गर्भा - ओजः - सभरणः - क्रतु - ब्रह्मस्य - प्रतिष्ठा - नाकः - षोडश) 3

(वै त्रिवृ - दितिं पुरस्तात् - सव्य - स्रयोविश इति - सुवर्गो वै - पञ्च च) (A3)

TS 5.3.4.1

अग्नेर्भा॒गोऽसीति॑ पुरस्ता॒दुपं॑ दधाति य॒ज्ञमुखं॑ वा अ॒ग्निर्य॒ज्ञमुखं॑ दी॒क्षा य॒ज्ञमुखं॑ ब्रह्म॑ य॒ज्ञमुखं॑ त्रिवृद्-
य॒ज्ञमुखमे॒व पुरस्ता॒द्वि या॑तयति नृचक्ष॑सां भा॒गोऽसीति॑ दक्षिण॑तः शुश्रु॑वाऽसो वै नृचक्ष॑सोऽन्नं॑ धा॒ता
जा॒तायै॒वास्मा॑ अन्नमपि॑ दधाति तस्मा॑ज्जा॒तोऽन्नम॑त्ति ज॒नित्रः॑ स्पृ॒तः सप्त॑दशः स्तोम॑ इत्या॒हाऽन्नं॑ वै
ज॒नित्र - [] 16

TS 5.3.4.2

-मन्त्रः॑ सप्तद॑शोऽन्नमे॒व दक्षिण॑तो ध॑त्ते तस्मा॑द् दक्षि॑णेना-न्नम॑द्यते मि॒त्रस्य॑ भा॒गोऽसीति॑ प॒श्चात् प्रा॒णो
वै मि॒त्रोऽपा॒नो वरु॑णः प्राणापा॒नावे॒वास्मिन्॑ दधाति दि॒वो वृष्टि॑र्वाताः स्पृ॒ता ऐ॒कवि॑शः स्तोम॑ इत्या॒ह
प्रति॑ष्ठा वा ऐ॒कवि॑शः प्रति॑ष्ठित्या॒ इन्द्र॑स्य भा॒गोऽसीत्यु॑त्तर॒त ओजो॑ वा इन्द्र॑ ओजो॑ विष्णु॒रोजः॑
क्ष॒त्रमो॒जः पञ्च॑दश - [] 17

TS 5.3.4.3

ओज॑ ए॒वोत्तर॑तो ध॑त्ते तस्मा॑दुत्तर॒तो-ऽभि॒प्रया॒यी ज॑यति वसू॑नां भा॒गोऽसीति॑ पुरस्ता॒दुपं॑ दधाति य॒ज्ञमुखं॑
वै वस॑वो य॒ज्ञमुखः॑ रु॒द्रा य॒ज्ञमुखं॑ चतुर्वि॑शो य॒ज्ञमुखमे॒व पुरस्ता॒द्वि या॑तयत्यादि॒त्यानां॑ भा॒गोऽसीति॑
दक्षिण॑तोऽन्नं॑ वा आ॒दित्या॑ अन्नं॑ म॒रुतोऽन्नं॑ गर्भा॑ अन्नं॑ पञ्चवि॑शोऽन्नमे॒व दक्षिण॑तो ध॑त्ते तस्मा॑द्
दक्षि॑णेनाऽन्नम॑द्यते ऽदित्यै॑ भा॒गो - [] 18

TS 5.3.4.4

ऽसीति॑ प॒श्चात् प्र॑तिष्ठा वा अ॒दितिः॑ प्रति॑ष्ठा पू॒षा प्र॑तिष्ठा त्रि॒णवः॑ प्रति॑ष्ठित्यै दे॒वस्य॑ सवि॒तुर्भा॒गोऽ
सीत्यु॑त्तर॒तो ब्रह्म॑ वै दे॒वः स॒विता॑ ब्रह्म॑ बृह॒स्पति॑र्ब्रह्म॑ चतु॒ष्टोमो॑ ब्रह्म॑वर्च॒समे॒वोत्तर॑तो ध॑त्ते तस्मा॑दुत्तर॒तोऽद्धा॑
ब्रह्म॑वर्च॒सित॑रः सावि॒त्रव॑न्ती भवति प्रसू॑त्यै तस्मा॑द् ब्राह्म॑णाना॒मुदी॑ची स॒निः प्रसू॑ता ध॒र्त्रश्च॑तु॒ष्टोम॑ इति॑

पुरस्तादुपं दधाति यज्ञमुखं वै धृत्रो - [] 19

TS 5.3.4.5

यज्ञमुखं चतुष्टोमो यज्ञमुखमेव पुरस्ताद्वि यातयति यावानां भागोऽसीति दक्षिणतो मासा वै यावा अर्द्धमासा अयावा-स्तस्माद्-दक्षिणावृतो मासा अन्नं वै यावा अन्नं प्रजा अन्नमेव दक्षिणतो धत्ते तस्माद् दक्षिणेना-न्नमद्यत ऋभूणां भागोऽसीति पश्चात् प्रतिष्ठित्यै विवर्तो ऽष्टाचत्वारिंश इत्युत्तरतोऽनयौलोकयोः सवीर्यत्वाय तस्मादिमौ लोकौ समावद्-वीर्यौ - [] 20

TS 5.3.4.6

यस्य मुख्यवतीः पुरस्तादुपधीयन्ते मुख्य एव भवत्याऽस्य मुख्यो जायते यस्या-न्नवती - दक्षिणतो-ऽत्यन्तमाऽस्योन्नादो जायते यस्य प्रतिष्ठावतीः पश्चात् प्रत्येव तिष्ठति यस्यौजस्वतीरुत्तरत औजस्व्येव भवत्याऽस्यौजस्वी जायते ऽर्को वा एष यदग्निस्तस्यैतदेव स्तोत्रमेतच्छ्रं यदेषा विधा - [] 21

TS 5.3.4.7

विधीयतेऽर्क एव तदुर्क्यमनु वि धीयते ऽत्यन्तमाऽस्योन्नादो जायते यस्यैषा विधा विधीयते य उ चैनामेवं वेद सृष्टीरुपं दधाति यथासृष्टमेवाव रुन्धे न वा इदं दिवा न नक्तमासीदव्यावृत्तं ते देवा एता व्युष्टीरपश्यन् ता उपादधत् ततो वा इदं () व्यौच्छद्-यस्यैता उपधीयन्ते व्येवास्मा उच्छ्रत्यथो तम एवापहते ॥ शपेचिअल् खोर्वे fओर् अनुवाकम्(अग्ने - नृचक्षसां - जनित्रं - मित्र - स्येन्द्रस्य - वसूना - मादित्याना - मदित्यै - देवस्य सवितुः - सावित्रवती - धृत्रो - यावाना-मृभूणां - विवर्त - श्वतुर्दश) 4

(वै जनित्रं - पञ्चदशो - ऽदित्यै भागो - वै धृत्रः - समावद्दीर्यै-विधा-ततो वा इदं - चतुर्दश च) (A4)

TS 5.3.5.1

अग्ने जा॒तान् प्रणु॑दा नः स॒पत्नानि॑तिं पु॒रस्ता॒दुप॑ दधाति जा॒ताने॒व भ्रातृ॑व्यान् प्रणु॑दते सह॑सा जा॒तानिति॑
प॒श्चाज्जनि॑ष्यमा॒णाने॒व प्रति॑ नुदते चतुश्च॒त्वारि॑शः स्तोम॒ इति॑ दक्षिण॒तो ब्र॑ह्मवर्च॒सँ वै च॑तुश्च॒त्वारि॑शो
ब्र॑ह्मवर्च॒समे॒व दक्षि॑ण॒तो ध॑त्ते तस्मा॒द् दक्षि॑णोऽर्द्धा॑ ब्रह्मवर्च॒सित॑रः षोड॒शः स्तोम॒ इत्यु॑त्तर॒त ओजो॑
वै षोड॒श ओज॑ ए॒वोत्तर॑तो ध॑त्ते तस्मा॑ - [] 23

TS 5.3.5.2

दुत्तर॑तोऽभि॒प्रया॒यी ज॑यति वज्रो॒ वै च॑तुश्च॒त्वारि॑शो वज्रः षोड॒शो यदे॑ते इष्ट॑के उप॒दधा॑ति जा॒ताश्चै॒व
ज॑नि॒ष्यमा॒णाश्च॒ भ्रातृ॑व्यान् प्रणु॑द्य वज्र॒मनु॑ प्रह॑रति स्तृ॒त्यै पुरी॑षवतीं म॒द्ध्य उप॑दधाति पुरी॒षं वै
म॒द्ध्यमा॑त्मनः सा॒त्मान॑मे॒वाग्निं चि॑नुते सा॒त्माऽमुष्मि॑न् लो॒के भ॑वति य एवं वे॒दैता वा अ॑स॒पत्ना
नामेष्ट॑का॒ यस्यै॒ता उप॑धी॒यन्ते - [] 24

TS 5.3.5.3

नास्य॑ स॒पत्नो भ॑वति प॒शुर्वा ए॒ष यद॑ग्निर्वि॒राज॑ उत्त॒मायां चि॒त्यामु॑प॒ दधा॑ति वि॒राज॑मे॒वोत्त॑मां प॒शुषु॑
दधा॑ति तस्मा॑त् प॒शुमा॑नु॒त्तमां वाच॑ वदति दश॑द॒शोप॑ दधाति स॒वीर्य॑त्वायाँऽक्ष॒ण्योप॑ दधाति तस्मा॑दक्ष॒णया॑
प॒शवो॑ऽङ्गानि॒ प्रह॑रन्ति प्रति॑ष्ठित्यै॒ यानि॒ वै छन्दा॑सि सुव॒र्ग्या॑ण्यासन् तैर्दे॒वाः सु॑व॒र्गं लो॒कमा॑यन्
तेन॑रू॒षयो - [] 25

TS 5.3.5.4

ऽश्राम्य॑न् ते तपोऽत॒प्यन्त॑ तानि॒ तप॑साऽप॒श्यन् तेभ्य॑ ए॒ता इष्ट॑का॒ निर॑मि॒मते॒वश्छ॑न्दो वरि॑व॒श्छन्द॑ इति
ता उपा॑दधत् ताभि॒र्वै ते सु॑व॒र्गं लो॒कमा॑यन्॒ यदे॒ता इष्ट॑का उप॒दधा॑ति यान्ये॒व छन्दा॑सि सुव॒र्ग्याणि॑
तैरे॒व यज॑मानः सुव॒र्गं लो॒कमे॑ति य॒ज्ञेन॒ वै प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृजत् ताः स्तोमं॑ भा॒गैरे॒वाऽसृ॑जत् यथ
- [] 26

TS 5.3.5.5

स्तोमं भागा उप॒दधा॑ति प्र॒जा ए॒व तद्-यज॑मानः सृज॑ते बृह॒स्पति॑र्वा ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑ तेजः॒ सम॑भ॒रद्य॑थ
स्तोमं॑भागा यथ॒ स्तोमं॑भागा उप॒दधा॑ति स॒तेज॑समे॒वाग्निं॑ चि॒नुते॑ बृह॒स्पति॑र्वा ए॒तां य॒ज्ञस्य॑ प्रति॒ष्ठाम॑पश्य॒द्यथ॑
स्तोमं॑भागा यथ॒ स्तोमं॑भागा उप॒दधा॑ति य॒ज्ञस्य॑ प्रति॒ष्ठित्यै॑ स॒प्तस॒प्तोप॑ दधाति स॒वीर्य॑त्वाय॒ तिस्रो॑ म॒द्ध्ये॒
प्रति॑ष्ठित्यै ॥ 27

(उत्त॒रतो॑ ध॒त्ते तस्मा॑ - दु॒पधी॑यन्तु - ऋ॒षयो॑ - ऽसृज॑तु यत् - त्रिच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A5)

TS 5.3.6.1

र॒श्मिरि॑त्ये॒वा ऽऽदि॑त्यम॑सृज॑तु प्रेति॑रिति॒ धर्म॑मन्वि॑तिरिति॒ दिवः॑ सु॒धिरि॑त्य॒न्तरि॑क्षं॒ प्रति॑धिरिति॒ पृथि॑वीं
वि॒ष्टम्भ॑ इति॒ वृष्टिं॑ प्र॒वेत्य॑ह॒रनु॑वेति॒ रात्रि॑मु॒शिगि॑ति॒ वसू॑न् प्र॒केत॑ इति॒ रुद्रा॑न्थ॒ सुदी॑तिरि॒त्यादि॑त्यानोज॒
इति॑ पि॒तृश्च॑स्तन्तु॒रिति॑ प्र॒जाः पृ॒तना॑षाडि॒ति प॒शून् रे॒वदि॑त्यो-ष॒धीर॑भि॒जिद॑सि यु॒क्तग्रा॑वे - [] 28

TS 5.3.6.2

-न्द्रा॑य॒ त्वेन्द्रं॑ जि॒न्वेत्ये॒व दक्षि॑णतो वज्रं॒ पर्यौ॑हदु॒भिजि॑त्यै ताः प्र॒जा अप॑प्राणा असृज॑तु तास्वधि॑पति॒रसी॑त्ये॒व
प्रा॒णम॑दधा-द्यन्ते॒त्यपान॑श्च॒ सः सर्प॑ इति॒ चक्षु॑र्वयो॒धा इति॑ श्रोत्रं॒ ताः प्र॒जाः प्रा॑ण॒तीर॑पान॒तीः पश्य॑न्तीः
शृ॒ण्वती॑र्न मि॒थुनी॑ अ॒भवन् तासु॑ त्रि॒वृद॑सीत्ये॒व मि॒थुन॑म॒दधा॑त् ताः प्र॒जा मि॒थुनी॑ - [] 29

TS 5.3.6.3

भव॑न्ती॒र्न प्राजा॑यन्तु॒ ताः सः॑रो॒होऽसि॑ नी॒रोहो॑ऽसीत्ये॒व प्रा॑ज॒नय॑त् ताः प्र॒जाः प्रजा॑ता॒ न प्रत्य॑तिष्ठन्
ता व॑सु॒कोऽसि॑ वेष॑श्रिर॒सि वस्य॑ष्टि॒रसी॑त्ये॒वैषु॑ लो॒केषु॑ प्रत्य॑स्थापय॒द्यदा॑ह वसु॒कोऽसि॑ वेष॑श्रिर॒सि
वस्य॑ष्टि॒रसी॑ति॒ प्रजा॑ ए॒व प्रजा॑ता ए॒षु लो॒केषु॑ प्रति॒ष्ठाप॑यति॒ सात्मा॑ऽन्तरि॑क्षः () रो॒हति॑ स॒प्राणो॑ऽमुष्मि॑न्
लो॒के प्रति॑ तिष्ठ॒त्यव्य॑र्द्धकः प्राणा॒पाना॑भ्यां भव॑ति॒ य ए॒वं वेद॑ ॥ 30

(युक्तग्रावा - प्रजा मिथुन्य - न्तरिक्षं - द्वादश च) (A6)

TS 5.3.7.1

नाकसद्भिर्वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् तन्नाकसदां नाकसत्त्वं यन्नाकसदं उपदधाति नाकसद्भिरेव तद्-यजमानः सुवर्गं लोकमेति सुवर्गो वै लोको नाको यस्यैता उपधीयन्ते नास्मा अकं भवति यजमानायतनं वै नाकसदो यन्नाकसदं उपदधात्यायतनमेव तद्-यजमानः कुरुते पृष्ठानां वा एतत् तेजः संभृतं यन्नाकसदो यन्नाकसदं - [] 31

TS 5.3.7.2

उपदधाति पृष्ठानामेव तेजोऽवं रुन्धे पञ्चचोडा उप दधात्यप्सरसं एवैनमेता भूता अमुष्मिन् लोक उप श्रेऽथो तनूपानीरेवैता यजमानस्य यं द्विष्यात् तमुपदधद्भ्यायेदेताभ्यं एवैनं देवताभ्यं आ वृश्चति ताजगार्तिमार्च्छत्युत्तरा नाकसद्भ्य उपदधाति यथा जायामानीयं गृहेषु निषादयति तादृगेव तत् - [] 32

TS 5.3.7.3

पश्चात् प्राचीमुत्तमामुपं दधाति तस्मात् पश्चात् प्राची पत्यन्वास्ते स्वयमातृण्णां च विकृणीं चौत्तमे उपं दधाति प्राणो वै स्वयमातृण्णाऽऽयुर्विकृणीं प्राणं चैवाऽऽयुश्च प्राणानामुत्तमौ धत्ते तस्मात् प्राणश्चाऽऽयुश्च प्राणानामुत्तमौ नान्यामुत्तरामिष्टकांमुपं दद्भ्याद्-यदन्यामुत्तरा-मिष्टका-मुपदद्भ्यात् पशूनां - [] 33

TS 5.3.7.4

च यजमानस्य च प्राणं चाऽऽयुश्चापि दद्भ्यात् तस्मान्ना-न्योत्तरेष्टकोपधेयो स्वयमातृण्णामुपं दधात्यसौ वै स्वयमातृण्णा-ऽमूमेवोपं धत्ते ऽश्चमुपं घ्रापयति प्राणमेवास्यं दधात्यथो प्राजापत्यो वा अश्वः प्रजापतिनैवाग्निं चिनुते स्वयमातृण्णा भवति प्राणानामुत्तमं अथो सुवर्गस्य लोकस्याऽनुख्यात्या

एषा वै () देवानां विक्रान्तिर्यद्-विकृणी यद्-विकृणीमुपदधाति देवानामेव विक्रान्तिमनु विक्रमत उत्तरत उपदधाति तस्मादुत्तरत उपचारोऽग्नि वायुमती भवति समिद्धयै ॥ 34

(संभृतं यन्नाकसदो यन्नाकसदु - स्तत् - पशूना-मेषा वै-द्वाविंशतिश्च) (A7)

TS 5.3.8.1

छन्दांस्युप दधाति पशवो वै छन्दांसि पशूनेवाव रुन्धे छन्दांसि वै देवानां वामं पशवो वाममेव पशूनव रुन्ध एताः ह वै यस्सेन-श्चैत्रियायुण-श्चितिं विदां चकार तया वै स पशूनवारुन्ध यदेतामुपदधाति पशूनेवाव रुन्धे गायत्रीः पुरस्तादुप दधाति तेजो वै गायत्री तेज एव - [] 35

TS 5.3.8.2

मुखतो धत्ते मूर्ध्वन्वतीर्भवन्ति मूर्ध्वानमेवैनं समानानां करोति त्रिष्टुभ उप दधातीन्द्रियं वै त्रिष्टुगिन्द्रियमेव मद्ध्यतो धत्ते जगतीरुप दधाति जागता वै पशवः पशूनेवाव रुन्धे ऽनुष्टुभ उप दधाति प्राणा वा अंनुष्टुप् प्राणानामुत्सृष्ट्यै बृहतीरुष्णिहाः पङ्कीरक्षरपङ्कीरिति विषुरूपाणि छन्दांस्युप दधाति विषुरूपा वै पशवः पशवः - [] 36

TS 5.3.8.3

-छन्दांसि विषुरूपानेव पशूनव रुन्धे विषुरूपमस्य गृहे दृश्यते यस्यैता उपधीयन्ते य उ चैना एवं वेदाऽतिच्छन्दसमुप दधात्यतिच्छन्दा वै सर्वाणि छन्दांसि सर्वेभिरेवैनं छन्दोभिश्चिनुते वर्षं वा एषा छन्दसां यदतिच्छन्दा यदतिच्छन्दस-मुपदधाति वर्षमेवैनं समानानां करोति द्विपदा उप दधाति द्विपाद्-यजमानः () प्रतिष्ठित्यै ॥ 37

(तेज एव - पशवः पशवो - यजमान - एकञ्च) (A8)

TS 5.3.9.1

सर्वाभ्यो वै देवताभ्योऽग्निश्चीयते यथ सयुजो नोपदङ्ख्याद् देवता अस्याग्निं वृञ्जीरन्. यथ सयुजं उपदधात्यात्मनैवैनं सयुजं चिनुते नाग्निना व्यङ्क्ष्यतेऽथो यथा पुरुषः स्नावभिः संतत एवमेवैताभिर्ऽग्निः संततोऽग्निना वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् ता अमूः कृत्तिका अभवन् यस्यैता उप धीयन्ते सुवर्गमेव - [] 38

TS 5.3.9.2

लोकमेति गच्छति प्रकाशं चित्रमेव भवति मण्डलेष्टका उप दधातीमे वै लोका मण्डलेष्टका इमे खलु वै लोका देवपुरा देवपुरा एव प्रविशति नाऽऽर्तिमाच्छत्यग्निं चिक्क्यानो विश्वज्योतिष उप दधातीमानेवैताभिर्लोकान् ज्योतिष्मतः कुरुतेऽथो प्राणानेवैता यजमानस्य दाढत्येता वै देवताः सुवर्ग्यास्ता एवा- () -न्वारभ्य सुवर्गं लोकमेति ॥ 39

(सुवर्गमेव - ता एव - चत्वारि च) (A9)

TS 5.3.10.1

वृष्टिसनीरुपं दधाति वृष्टिमेवाव रुन्धे यदेकधोपदङ्ख्यादेकमृतुं वरुषेदनुपरिहारं सादयति तस्माथ सर्वा नृतून् वरुषति पुरोवातसनि-रसीत्याहेतद्वै वृष्ट्यै रूपं रूपेणैव वृष्टिमव रुन्धे स्यानीभिर्वै देवा इमान् लोकान्थ समयुस्तथ स्यानीनां स्यानि त्वं यथ स्यानीरुपदधाति यथाऽप्सु नावा स्यात्येव - [] 40

TS 5.3.10.2

-मेवैताभि र्यजमान इमान् लोकान्थ संयाति प्लवो वा एषोऽग्रेर्यथ स्यानीर्यथ स्यानीरुपदधाति प्लवमेवैतमग्नय उपदधात्युत यस्यैतासूपहितास्वापोऽग्निः हरन्त्यहंत एवास्या-ग्निरादित्येष्टका उप दधात्यादित्या वा एतं भूत्यै प्रतिनुदन्ते योऽलं भूत्यै सन् भूतिं न प्राप्नोत्यादित्या - [] 41

TS 5.3.10.3

एवैनं भूतिं गमयन्त्यसौ वा एतस्याऽऽदित्यो रुचमा दत्ते योऽग्निं चित्वा न रोचते यदादित्येष्टका
उपदधात्यसावे-वास्मिन्नादित्यो रुचं दधाति यथाऽसौ देवानां रोचत एवमेवैष मनुष्याणां रोचते
घृतेष्टका उपं दधात्येतद्वा अग्नेः प्रियं धाम यद्-घृतं प्रियेणैवैनं धाम्ना समर्द्धयत्य - [] 42

TS 5.3.10.4

-थो तेजसा ऽनुपरिहारं सादय-त्यपरिवर्ग-मेवास्मिन् तेजो दधाति प्रजापतिरग्निमचिनुत् स यशसा
व्यौर्द्धयत् स एता यशोदा अपश्यत् ता उपाधत्ता ताभिर्वै स यश आत्मन्नधत्ता यद्यशोदा उपदधाति
यश एव ताभिर्यजमान आत्मन् धत्ते पञ्चोपं दधाति पाङ्क्तुः पुरुषो यावानेव पुरुषस्तस्मिन् यशो
दधाति ॥ 43

(एवं - प्राप्नोत्यादित्या - अर्धयत्ये - कान्न पञ्चाशच्च) (A10)

TS 5.3.11.1

देवासुराः संयत्ता आसन् कनीयांसो देवा आसन् भूयांसो-ऽसुरास्ते देवा एता इष्टका अपश्यन् ता
उपाधत्ता भूयस्कृदसीत्येव भूयांसोऽभवन् वनस्पतिभि-रोषधीभि-वरिवस्कृदसीती-मामंजयन् प्राच्यसीति
प्राचीं दिशमजयन्नुद्धा ऽसीत्यमूमंजयन्-नन्तरिक्षसदस्यन्तरिक्षे सीदेत्यन्तरिक्षमजयन् ततो देवा
अभवन् - [] 44

TS 5.3.11.2

पराऽसुरा यस्यैता उपधीयन्ते भूयानेव भवत्यभीमान् लोकान् जयति भवत्यात्मना पराऽस्य भ्रातृव्यो
भवत्यप्सुषदसि श्येनसदसीत्याहेतद्वा अग्ने रूपं रूपेणैवाग्निमव रुन्धे पृथिव्यास्त्वा द्रविणे सादयामी-
त्याहेमानेवैताभि-लोकान् द्रविणावतः कुरुत आयुष्या उपं दधात्यायुरेवा - [] 45

TS 5.3.11.3

-स्मिन् दधात्यग्रे यत्ते परः हन्नामेत्याहैतद्वा अग्नेः प्रियं धाम प्रियमेवास्य धामोपाऽऽ*मोति तावेहि सः रभावहा इत्याह व्यैवैनेन परि धत्ते पाञ्चजन्येष्वप्येद्वयम् इत्याहैष वा अग्निः पाञ्चजन्यो यः पञ्चचितीक-स्तस्मादेवमाहर्तव्या उप () दधात्येतद्वा ऋतूनां प्रियं धाम यदृतव्या ऋतूनामेव प्रियं धामाव रुन्धे सुमेक इत्याह सँवत्सरो वै सुमेकः सँवत्सरस्यैव प्रियं धामोपाऽऽ*मोति ॥ 46

(अभेव - न्यायुरेव - तृत्या उप - षड्विंशतिश्च) (A11)

TS 5.3.12.1

प्रजापतेरक्षयश्चयत् तत् पराऽपतत् तदश्वोऽभवद्-यदश्वयत् तदश्वस्याश्वत्वं तद्देवा अश्वमेधेनैव प्रत्यदधुरेष वै प्रजापतिः सर्वं करोति योऽश्वमेधेन यजते सर्व एव भवति सर्वस्य वा एषा प्रायश्चित्तिः सर्वस्य भेषजः सर्वं वा एतेन पाप्मानं देवा अंतरन्नापि वा एतेन ब्रह्महत्यामंतरन्थ सर्वं पाप्मानं - [] 47

TS 5.3.12.2

तरति तरति ब्रह्महत्यां योऽश्वमेधेन यजते य उ चैनमेवं वेदोत्तरं वै तत् प्रजापतेरक्षयश्चयत् तस्मादश्वस्योत्तरतोऽव द्यन्ति दक्षिणतोऽन्येषां पशूनां वेतसः कटो भवत्यप्सुयोनिर्वा अश्वोऽप्सुजो वेतसः स्व एवैनं योनौ प्रतिष्ठापयति चतुष्टोमः स्तोमो भवति सरङ्ग वा अश्वस्य सक्थ्याऽवृहत् () तद्-देवाश्चतुष्टोमेनैव प्रत्यदधुर्यच्चतुष्टोमः स्तोमो भवत्यश्वस्य सर्वत्वाय ॥ 48

(सर्वम पाप्मानं - मवृहद् - द्वादश च) (A12)

praSna korvai with starting padams of 1 to 12 anuvAkams :-

(उथ्सन्नयज्ञ - इन्द्राग्नी - देवा वा अक्षण्यास्तोमीया - अग्नेर्भागो - ऽस्यग्ने जातान् - रुश्मिरिति - नाकसद्भिः - छन्दांसि - सर्वाभ्यो - वृष्टिसनी - देवासुराः कनीयांसः - प्रजापतेरक्षि - द्वादश)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(उ॒थ्स॒न्न॒य॒ज्ञो - दे॒वा वै - य॒स्य॒ मु॒ख्य॑वती - न॒र्क॒स॒द्भि॑रे - वै ताभि॑रु - ष्टाच॑त्वारि॒ंश॒त॒)

first and last padam of third praSnam of 5th kANDam

(उ॒थ्स॒न्न॒य॒ज्ञः - सर्व॑त्वाय॑)

॥ हरिः॑ ॐ ॥ ॥ कृष्ण॑ यजुर्वेदीय॑ तैत्तिरीय॑ संहितायां॑ पञ्चमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

5.4 पञ्चमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः इष्टकात्रयाभिधानं

TS 5.4.1.1

दे॒वा॒सुराः सँय॑त्ता आ॒सुन् ते न व्य॑जयन्त॒ स ए॒ता इन्द्र॑स्त॒नूर॑पश्यत् ता उपा॑धत् ताभि॒र्वै स
त॒नुव॑मिन्द्रि॒यं वी॒र्य॑मा॒त्मन्न॑धत् ततो॑ दे॒वा अभ॑वन् परा॒ऽसुरा॑ यदिन्द्र॑त॒नूरु॑प॒दधा॑ति त॒नुव॑मेव ताभि॑रिन्द्रि॒यं
वी॒र्यं य॑जमान आ॒त्मन् ध॒त्तेऽथो॑ सेन्द्र॑मे॒वाग्नि॑ः सत॑नुं चिनुते भव॑त्या॒त्मना॑ परा॑ऽस्य भ्रातृ॑व्यो - [] 1

TS 5.4.1.2

भवति॑ यु॒ज्ञो दे॒वेभ्यो॑ऽपा॒क्राम॑त् तम॑व॒रुधुं॑ नाश॑कुवन्त ए॒ता य॑स्त॒नूर॑पश्यन् ता उपा॑दधत् ताभि॒र्वै
ते यु॒ष्मवा॑रुन्धत् यद्-य॑स्त॒नूरु॑प॒दधा॑ति यु॒ष्मेव॑ ताभि॑र्यज॑मानोऽव॑ रुन्धे त्रय॑स्त्रिः शत॑मुप॑ दधाति
त्रय॑स्त्रिःश॒द्वै दे॒वता॑ दे॒वता॑ ए॒वाव॑ रुन्धे ऽथो॑ सा॒त्मान॑मे॒वाग्नि॑ः सत॑नुं चिनुते सा॒त्माऽमु॑ष्मिन् लो॒के -
[] 2

TS 5.4.1.3

भव॑ति॒ य ए॒वं वे॒दु ज्योति॑ष्मतीरुप॑ दधाति॒ ज्योति॑रे॒वास्मिन्॑ दधात्ये॒ताभि॒र्वा अ॒ग्निश्चितो॑ ज्व॑लति
ताभि॑रे॒वैन॑ः समि॑न्ध उ॒भयो॑रस्मै लो॒कयो॒ज्योति॑र्भवति नक्ष॑त्रेष्ट॒का उप॑ दधात्ये॒तानि॑ वै दि॒वो ज्योती॑ःषि
तान्ये॒वाव॑ रुन्धे सु॒कृता॑ वा ए॒तानि॑ ज्योती॑ःषि यन्नक्ष॑त्राणि तान्ये॒वाऽऽ*मो॑त्यथो॑ अनू॒काश॑मे॒वैतानि॑ -
[] 3

TS 5.4.1.4

ज्योती॑ःषि कुरुते सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्यानु॑ख्यात्यै यथ॑ सःस्पृ॑ष्टा उपद॒द्ध्याद्-वृ॑ष्ट्यै लो॒कमपि॑ द॒द्ध्याद॑व॒र॒षुकः॑
प॒र्जन्यः॑ स्याद॒सःस्पृ॑ष्टा उप॑ दधाति वृ॒ष्ट्या ए॒व लो॒कं क॑रोति व॒र॒षुकः॑ प॒र्जन्यो॑ भवति पुर॑स्ता॒दुन्याः॑
प्र॒तीची॑रुप॑ दधाति प॒श्चादु॑न्याः प्राची॑स्तस्मा॑त् प्राची॑नानि च प्र॒तीची॑नानि च नक्ष॑त्राण्या॒ वर्त॑न्ते ॥ 4

(भ्रातृव्यो - लोक - एवैतान्ये - कंचत्वारिंशच्च) (A1)

TS 5.4.2.1

ऋत॒व्या उप॑ दधात्यृ॒तूनां कृ॒त्यै द्व॒द्वंमुप॑ दधाति॒ तस्मा॑द् द्व॒न्द्वमृ॒तवो ऽधृ॑तेव॒ वा ए॒षा यन्म॑द्व्य॒मा
चि॒तिर॒न्तरि॑क्षमिव॒ वा ए॒षा द्व॒द्वंम॒न्यासु॑ चि॒तीषू॑प॒ दधाति॑ चत॑स्रो म॒द्व्ये धृ॒त्या अ॒न्त॒र॒श्लेष॑णं॒ वा
ए॒ताश्चि॑तीनां॒ यद॑त॒व्या यद॑त॒व्या उप॑दधाति॒ चि॒तीनां॑ वि॒धृत्या॑ अ॒वका॑मनूप॒ दधात्ये॑षा वा अ॒ग्रेयो॑निः
स॒योनि॑ - [] 5

TS 5.4.2.2

-मे॒वाग्निं॑ चि॒नुत॑ उ॒वाच॑ ह वि॒श्वामि॑त्रो ऽदु॒दि॒थु स ब्र॒ह्मणा॑ऽ*न्नं॒ यस्यै॒ता उप॑धी॒यान्तै॒ य उ॑ चै॒ना ए॒वं
वे॒दुदि॑ति स॒व॒थ्स॒रो वा ए॒तं प्र॑ति॒ष्ठायै॑ नुद॒ते योऽग्निं॑ चि॒त्वा न प्र॑ति॒तिष्ठ॑ति पञ्च॒ पूर्वा॑श्चि॒तयो॑ भव॒न्त्यथ॑
ष॒ष्ठीं चि॑तिं चि॒नुते॑ ष॒ड्वा ऋ॒तवः॑ स॒व॒थ्स॒र ऋ॒तुष्वे॒व स॒व॒थ्स॒रे प्र॑ति॒तिष्ठ॑त्ये॒ ता वा - [] 6

TS 5.4.2.3

अधि॑प॒त्नीर्ना॒मेष्ट॑का॒ यस्यै॒ता उप॑धी॒यन्तेऽधि॑पतिरे॒व सं॒माना॑नां॒ भव॑ति॒ यं द्वि॒ष्यात् तमु॑प॒दध॑द् ध्याये॒देता॑भ्यं
ए॒वैनं॑ दे॒वता॑भ्य॒ आ वृ॑श्चति॒ ताज॑गा॒र्तिमा॑च्छ॒त्यङ्गि॑रसः सु॒वर्गं॑ लो॒कं य॑न्तो॒ या य॒ज्ञस्य॑ निष्कृ॑तिरासीत्
तामृ॑षि॒भ्यः प्र॒त्यौह॑न् तद्वि॒रण्य॑मभव॒द्य-द्वि॒रण्य॑शल॒कैः प्रो॒क्षति॑ य॒ज्ञस्य॑ निष्कृ॑त्या॒ अथो॑ भेष॒जमे॒वास्मै॑
करो॑त्य - [] 7

TS 5.4.2.4

-थो॑ रू॒पेणै॒वैनं॑ स॒मर्द्ध॑य॒त्यथो॑ हि॒रण्य॑ज्योतिषै॒व सु॒वर्गं॑ लो॒कमे॑ति साह॒स्रव॑ता॒ प्रोक्ष॑ति साह॒स्रः
प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाप॑ते॒रास्या॑ इ॒मा मे॑ अ॒ग्न इष्ट॑का धे॒नवः॑ स॒न्त्वि॒त्याह॑ धे॒नूरे॒वैनाः॑ कुरु॒ते ता ए॑नं का॒मु॒दुघा॑
अ॒मुत्रा॑मु॒ष्मिन् लो॒क उप॑ तिष्ठ॒न्ते ॥ 8

(सयोनि - मेता वै - करोत्ये - कान्नचत्वारिंशच्च) (A2)

TS 5.4.3.1

रुद्रो वा एष यदग्निः स एतरहि जातो यरहि सर्वश्चितः स यथा वृथ्सो जातः स्तनं प्रेप्सत्येवं वा एष एतरहि भागधेयं प्रेप्सति तस्मै यदाहुतिं न जुहुयादद्भ्युं च यजमानं च ध्यायेच्छतरुद्रीयं जुहोति भागधेयेनैवैनं शमयति नाऽऽर्तिमाच्छत्यद्भ्युर्न यजमानो यद् ग्राम्याणां पशूनां - [] 9

TS 5.4.3.2

पयसा जुहुयाद् ग्राम्यान् पशूञ्छुचाऽर्पयेद्-यदारुण्यानां-मारुण्यान् जर्तिलयवाग्वा वा जुहुयाद् गवीधुकयवाग्वा वा न ग्राम्यान् पशून्. हिनस्ति नाऽऽर्णयानथो खल्वाहुरनाहुतिर्वै जर्तिलांश्च गवीधुकाश्चेत्यं जक्षीरेणं जुहोत्याग्नेयी वा एषा यदजाऽऽहुत्यैव जुहोति न ग्राम्यान् पशून्. हिनस्ति नाऽऽर्णयानङ्गिरसः सुवर्गं लोकं यन्तो - [] 10

TS 5.4.3.3

-ऽजायां घर्मं प्रासिञ्चन्त्सा शोचन्ती पूर्णं पराऽजिहीत सौ(1)ऽर्कोऽभवत् तदुर्कस्या-र्कत्वमर्कपूर्णं जुहोति सयोनिर्त्वायोदङ् तिष्ठन् जुहोत्येषा वै रुद्रस्य दिख् स्वायामेव दिशि रुद्रं निरवदयते चरुमायामिष्टकायां जुहोत्यन्तत एव रुद्रं निरवदयते त्रेधाविभक्तं जुहोति त्रयं इमे लोका इमानेव लोकान्धु समावद्वीर्यान् करोतीत्यग्रे जुहोत्य - [] 11

TS 5.4.3.4

-थेयत्यथेयति त्रयं इमे लोका एभ्य एवैनं लोकेभ्यः शमयति तिस्र उत्तरा आहुतीर्जुहोति षट् थ्सं पद्यन्ते षड् वा ऋतवं ऋतुभिरेवैनं शमयति यदनुपरिक्रामं जुहुयादन्तरवचारिणं रुद्रं कुर्यादथो खल्वाहुः कस्यां वाऽहं दिशि रुद्रः कस्यां वेत्यनुपरिक्राममेव होतव्यं-मपरिवर्गमेवैनं शमयत्ये - [] 12

TS 5.4.3.5

-तावै देवताः सुवर्ग्याया उ॒त्त॒मास्ता यज॑मानं वाचयति ताभिरे॒वैनं॑ सुवर्गं लो॒कं ग॑मयति यं द्विष्यात् तस्य सञ्चरे पशूनां न्यस्येद् यः प्रथ॑मः प॒शुर॑भि॒तिष्ठ॑ति स आ॒र्तिमा॑च्छति ॥ 13

(प॒शूनां - य॒न्तो - ऽग्ने जु॒होत्य॑ - प॒रिव॑र्गमे॒वैनं॑ शमयति - त्रि॒श॒च्च) (A3)

TS 5.4.4.1

अश्म॑न्नूर्जमिति परि॑ षिञ्चति मा॒र्जय॑त्ये॒वैन॑मथो त॒र्पय॑त्येव स ए॒नं तृ॒प्तो ऽक्षु॑द्ध्य॒न्नशो॑च॒न्नमु॑ष्मिन् लोक॑ उप॑ तिष्ठते तृप्य॑ति प्र॒जया॑ प॒शुभि॑र्य एवं वेद॑ तां न इष॑मूर्जं धत्त मरुतः स॒श्र॒णा इत्या॑हान्नं वा ऊ॒र्गन्नं॑ म॒रुतो॑ऽन्नमे॒वाव॑ रु॒न्धे ऽश्म॑स्ते क्षु॒दमुं॑ ते शु - [] 14

TS 5.4.4.2

-गृ॑च्छतु यं द्विष॑म इत्या॑ह॒ यमे॒व द्वेष्टि॑ तम॑स्य क्षु॒धा च॑ शु॒चा चा॑र्पयति त्रिः प॒रिषि॑ञ्चन् पर्य॑ति त्रि॒वृद्धा अ॒ग्निर्यावा॑ने॒वा-ग्नि॑स्तस्य शुचं॑ शमयति त्रिः पुनः॑ पर्य॑ति षट् थ्सं प॑द्यन्ते षड् वा ऋ॒तव॑ ऋ॒तुभि॑रे॒वास्य॑ शुचं॑ शमयत्य॒पां वा ए॒तत् पु॑ष्पं यद्वे॒तसो॑ऽपा॑ - [] 15

TS 5.4.4.3

शरो॑ऽव॒का वे॒तस॑शा॒खया॑ चाव॑काभिश्च वि क॑र॒षत्या॑पो वै शान्ताः शान्ता॑भिरे॒वास्य॑ शुचं॑ शमयति यो वा अ॒ग्निं चि॑तं प्रथ॑मः प॒शुर॑धि॒क्राम॑ती॒श्वरो॑ वै त॑श्च शु॒चा प्र॑दहो म॒ण्डूके॑न वि॒क॑र॒षत्ये॑ष वै प॑शूना॒मनु॑पजीवनीयो न वा ए॒ष ग्राम्ये॑षु प॒शुषु॑ हि॒तो नाऽऽ*र॑ण्येषु तमे॒व शु॒चाऽर्प॑यत्यष्टाभिर्वि क॑र॒षत्य॑ - [] 16

TS 5.4.4.4

-ष्टाक्षरा गायत्री गायत्रौऽग्निर्यावा-नेवाऽग्निस्तस्य शुचः शमयति पावकवतीभिरन्नं वै पावकोऽन्नेनैवास्य
 शुचः शमयति मृत्युर्वा एष यदग्निर्ब्रह्मण एतद्रूपं यत् कृष्णाजिनं कार्ष्णी उपानहावुपं मुञ्चते ब्रह्मणैव
 मृत्योरन्तर्द्धत्ते ऽन्तर्मृत्योर्द्धत्ते ऽन्तरन्नाद्या-दित्याहुरन्या-मुपमुञ्चतेऽन्यां नान्त - [] 17

TS 5.4.4.5

-रेव मृत्योर्द्धत्ते ऽवाऽन्नाद्यः रुन्धे नमस्ते हरसे शोचिष इत्याह नमस्कृत्य हि वसीयाः समुपचरन्त्यन्यं
 ते अस्मत् तपन्तु हेतय इत्याह यमेव द्वेष्टि तमस्य शुचाऽर्पयति पावको अस्मभ्यः शिवो भवेत्याहान्नं
 वै पावकोऽन्नमेवाव रुन्धे द्वाभ्यामधि क्रामति प्रतिष्ठित्या अपस्यवतीभ्याः शान्त्यै ॥ 18

(शु - ग्वेतसोऽपा - मष्टाभिर्वि करषति - नान्त - रेकान्न पञ्चाशच्च) (A4)

TS 5.4.5.1

नृषदे वडिति व्याघारयति पृङ्ग्याऽऽहुत्या यज्ञमुखमा रभते ऽक्षण्या व्याघारयति तस्मादक्षण्या
 पशवोऽङ्गानि प्रहरन्ति प्रतिष्ठित्यै यद्वषट्कुर्याद्-यातयामाऽस्य वषट्कारः स्याद्यन्न वषट्कुर्याद्-रक्षांसि
 यज्ञः हन्युर्वडित्याह पुरोक्षमेव वषट् करोति नास्य यातयामा वषट्कारो भवति न यज्ञः रक्षांसि
 घ्नन्ति हुतादो वा अन्ये देवा - [] 19

TS 5.4.5.2

अहुतादोऽन्ये तानग्निचिदेवोभयान् प्रीणाति ये देवा देवानामिति दुद्धा मधुमिश्रेणावोक्षति हुतादश्चैव
 देवानहुतादश्च यजमानः प्रीणाति ते यजमानं प्रीणन्ति दुद्धैव हुतादः प्रीणाति मधुषा ऽहुतादो ग्राम्यं
 वा एतदन्नं यद्व्याख्यारण्यं मधु यद्वा मधुमिश्रेणा-वोक्षत्युभयस्याऽवरुद्ध्यै शुमुष्टिनावोक्षति प्राजापत्यो
 - [] 20

TS 5.4.5.3

वै ग्रुमुष्टिः संयोनित्वायु द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्या अनुपरिचार-मवौक्षत्य-परिवर्गमेवैनान् प्रीणाति वि वा एष प्राणैः प्रजयां पशुभिर्ऋद्धयते योऽग्निं चिन्वन्नधिक्रामति प्राणदा अपानदा इत्याह प्राणानेवाऽऽत्मन् धत्ते वर्चोदा वरिवोदा इत्याह प्रजा वै वर्चः पशवो वरिवः प्रजामेव पशूनात्मन् धत्त इन्द्रो वृत्रमहन्तं वृत्रो - [] 21

TS 5.4.5.4

हृतः षोडशभिर्भोगैरसिनाथ स एतामग्नयेऽनीकवत् आहुतिमपश्यत् तामजुहोत् तस्याग्निरनी कवान्धस्वेन भागधेयेन प्रीतः षोडशधा वृत्रस्य भोगानप्यदहद्-वैश्वकर्मणेन पाप्मनो निर्मुच्यत् यदग्नयेऽनीकवत् आहुतिं जुहोत्यग्निरेवा-ऽस्यानीकवान्धस्वेन भागधेयेन प्रीतः पाप्मानमपि दहति वैश्वकर्मणेन पाप्मनो निर्मुच्यते यं कामयेत चिरं पाप्मनो - [] 22

TS 5.4.5.5

निर्मुच्येतेत्येकैकं तस्य जुहुयाच्चिरमेव पाप्मनो निर्मुच्यते यं कामयेत ताजक् पाप्मनो निर्मुच्येतेति सर्वाणि तस्यानुद्भूत्य जुहुयात् ताजगेव पाप्मनो निर्मुच्यतेऽथो खलु नानैव सूक्ताभ्यां जुहोति नानैव सूक्तयोर्वीर्यं दधात्यथो प्रतिष्ठित्यै ॥ 23

(देवाः - प्राजापत्यो-वृत्र - श्विरं पाप्मनं - श्वत्वारिश्च) (A5)

TS 5.4.6.1

उदेनमुत्तरां नयेति समिध आ दधाति यथा जनं यतेऽवसं करोति तादृगेव तत् तिस्र आ दधाति त्रिवृद्धा अग्निर्यावाने-वाग्निस्तस्मै भागधेयं करोत्यौदुम्बरी-र्भवन्त्यूर्वा उदुम्बर ऊर्जमेवास्मा अपि दधात्युदु त्वा विश्वे देवा इत्याह प्राणा वै विश्वे देवाः प्राणै - [] 24

TS 5.4.6.2

-रेवैनमुद्यच्छते ऽग्रे भरन्तु चित्तिभिरित्याह यस्मा एवैनं चित्तायोद्यच्छते तेनैवैनं समर्द्धयति पञ्च दिशो दैवीर्यज्ञम्वन्तु देवीरित्याह दिशो ह्येषोऽनु प्रच्यवते ऽपामंति दुर्मतिं बाधमाना इत्याह रक्षसामपहत्यै रायस्पोषे यज्ञपति-माभजन्तीरित्याह पशवो वै रायस्पोषः - [] 25

TS 5.4.6.3

पशूनेवाव रुन्धे षड्भिरहरति षड् वा ऋतवं ऋतुभिरेवैनं हरति द्वे परिगृह्यवती भवतो रक्षसामपहत्यै सूर्यरश्मिरुहरिकेशः पुरस्तादित्याह प्रसूत्यै ततः पावका आशिषो नो जुषन्तामित्याहान्नं वै पावकोऽन्नमेवाव रुन्धे देवासुराः संयत्ता आसन् ते देवा एत-दप्रतिरथ-मपश्यन् तेन वै तै प्रत्य - [] 26

TS 5.4.6.4

-सुरानजयन् तदप्रतिरथस्या-प्रतिरथत्वं यदप्रतिरथं द्वितीयो होताऽन्वाहप्रत्येव तेन यजमानो भ्रातृव्यान् जयत्यथो अनभिजितमेवाभि जयति दशर्चं भवति दशाक्षरा विराड् विराजेमौ लोकौ विधृता वनयोर्लोकयोर्विधृत्या अथो दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराज्येवान्नाद्ये प्रतितिष्ठत्यसदिव वा अन्तरिक्षमन्तरिक्षमिवाऽऽ*ग्रीद्धमाग्रीद्धे - [] 27

TS 5.4.6.5

ऽश्मानं नि दधाति सत्त्वाय द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै विमानं एष दिवो मद्ध्यं आस्तु इत्याह व्यैवैतया मिमीते मद्ध्ये दिवो निर्हितः पृश्निरश्मेत्याहान्नं वै पृश्यन्नमेवाव रुन्धे चतसृभिरा पुच्छादेति चत्वारि छन्दांसि छन्दोभिरेवेन्द्रं विश्वां अवीवृध्नित्याह वृद्धिमेवोपावर्तते वाजानां सत्पतिं पति - [] 28

TS 5.4.6.6

-मित्याहाऽन्नं वै वाजोऽन्नमेवाव रुन्धे सुम्रहूर्यज्ञो देवाः आ चं वक्षदित्याह प्रजा वै पशवः सुम्रं प्रजामेव पशूनात्मन् धत्ते यक्षदुग्निदेवो देवाः आ चं वक्षदित्याह स्वगाकृत्यै वाजस्य मा प्रसवेनोद्-ग्राभेणोदग्रभीदित्याहासौ वा आदित्य उद्यन्तुद्ग्राभ एष () निम्रोचन् निग्राभो ब्रह्मणैवाऽऽ*त्मानमुद्-

गृह्णाति ब्रह्मणा भ्रातृव्यं नि गृह्णाति ॥ 29

(प्राणैः - पोषो - प्रत्या - ग्रीद्धे - पति - मेष - दश च) (A6)

TS 5.4.7.1

प्राचीमनुं प्रदिशं प्रेहि विद्वानित्याह देवलोक-मेवैतयोपावर्तते क्रमद्धमग्निना नाक-मित्याहेमानेवैतया लोकान् क्रमते पृथिव्या अहमुदन्तरिक्षमा ऽरुहमित्याहेमानेवैतया लोकान्त्सुमारोहति सुवर्यन्तो नापैक्षन्त इत्याह सुवर्गमेवैतया लोकमेत्यग्रे प्रेहि - [] 30

TS 5.4.7.2

प्रथमो देवयता-मित्याहोभयैष्वेवैतया देवमनुष्येषु चक्षुर्दधाति पञ्चभिरधि क्रामति पाङ्क्तो यज्ञो यावानेव यज्ञस्तेन सह सुवर्गं लोकमेति नक्तोषासेति पुरोऽनुवाक्यामन्वाह प्रत्या अग्रे सहस्राक्षेत्याह साहस्रः प्रजापतिः प्रजापतेरास्यै तस्मै ते विधेम वाजाय स्वाहेत्याहान्नं वै वाजोऽन्नमेवाव - [] 31

TS 5.4.7.3

रुन्धे दुद्धः पूर्णामौदुम्बरीः स्वयमातृण्णायां जुहोत्यूर्ग्वै दद्धयूर्गुदुम्बरोऽसौ स्वयमातृण्णा ऽमुष्यामेवोर्जं दधाति तस्मादमुतोऽर्वाचीमूर्जमुप जीवामस्तिमृभिः सादयति त्रिवृद्धा अग्निर्यावानेवाग्निस्तं प्रतिष्ठां गमयति प्रेद्धो अग्रे दीदिहि पुरो न इत्यौदुम्बरीमा दधात्येषा वै सूर्मि कर्णकावत्येतया ह स्म - [] 32

TS 5.4.7.4

वै देवा असुराणां शततरुहाः स्तृहन्ति यदेतया समिधमादधाति वज्रमेवैतच्छतघ्नीं यजमानो भ्रातृव्याय प्रहरति स्तृत्या अच्छम्बद्वारं विधेम ते परमे जन्मन्नग्र इति वैकङ्कतीमा दधाति भा एवाव रुन्धे ताः सवितुर्वरेण्यस्य चित्रामिति शमीमयीः शान्त्या अग्निर्वा ह वा अग्निचितं दुहेऽग्निचिद्वाऽग्निं

दुहे तां - [] 33

TS 5.4.7.5

संवितुर्वरेण्यस्य चित्रामित्याहैष वा अग्नेर्दोहस्तमस्य कण्वं एव श्रायसोऽवेत् तेन ह स्मैनः स दुहे यदेतया समिधं-मादधात्यग्निचिदेव तदग्निं दुहे सप्त ते अग्ने समिधः सप्तजिह्वा इत्याह सप्तैवास्य साप्तानि प्रीणाति पूर्णया जुहोति पूर्ण इव हि प्रजापतिः प्रजापते - [] 34

TS 5.4.7.6

-रास्यै न्यूनया जुहोति न्यूनाद्वि प्रजापतिः प्रजा असृजत प्रजानां सृष्ट्या अग्निर्देवेभ्यो निलायत् स दिशोऽनु प्राऽविशज्जुह्वन्मनसा दिशो दद्याये द्विभ्य एवैनमवं रुन्धे दुद्धा पुरस्ताज्जुहोत्या-ज्येनोपरिष्ठात् तेजश्चैवास्मा इन्द्रियं च समीचीं दधाति द्वादशकपालो वैश्वानरो भवति द्वादश मासाः सवथ्सुरः सवथ्सुरो-ऽग्निर्वैश्वानरः साक्षा - [] 35

TS 5.4.7.7

-देव वैश्वानरमवं रुन्धे यत् प्रयाजानूयाजान् कुर्याद्विकेस्तिः सा यज्ञस्य दर्विहोमं करोति यज्ञस्य प्रतिष्ठित्यै राष्ट्रं वै वैश्वानरो विण्मरुतो वैश्वानरः हुत्वा मारुतान् जुहोति राष्ट्र एव विशमनुं बद्धात्युच्चै-
वैश्वानरस्याऽऽश्रावयत्युपांशु मारुतान् जुहोति तस्माद्-राष्ट्रं विशमतिं वदति मारुता भवन्ति मरुतो वै देवानां विशो देवविशेनैवास्मै मनुष्यविश () -मवं रुन्धे सप्त भवन्ति सप्तगणा वै मरुतो गणश एव विशमवं रुन्धे गणेन गणमनुद्रुत्य जुहोति विशमेवास्मा अनुवर्तमानं करोति ॥ 36

(अग्ने प्रेह्य - वं - स्म - दुहे तां - प्रजापतेः - साक्षान् - मनुष्यविश - मेकविंशतिश्च (A7))

TS 5.4.8.1

वसोर्द्धारां जुहोति वसोर्मे धाराऽसदिति वा एषा हूयते घृतस्य वा एनमेषा धाराऽमुष्मिन् लोके

पिन्व॑मानो॑प॒ तिष्ठ॑त॒ आज्ये॑न जुहोति॒ तेजो॑ वा आज्यं॒ तेजो॑ वसो॒र्द्धारा॑ तेज॑सैवास्मै॒ तेजो॑ऽव॒ रुन्धे॑ऽथो॒ कामा॑ वै वसो॒र्द्धारा॑ कामा॑ने॒वाव॑ रुन्धे॒ यं का॑मयेत प्रा॒णान॑स्यान्नाद्यं॒ वि - [] 37

TS 5.4.8.2

च्छि॑न्द्यामिति॒ वि॒ग्राहं॑ तस्य॑ जुहुयात् प्रा॒णाने॑वास्यान्नाद्यं॒ विच्छि॑नत्ति॒ यं का॑मयेत प्रा॒णान॑स्यान्नाद्यं॒ सं त॑नुयामिति॒ सं त॑तां॒ तस्य॑ जुहुयात् प्रा॒णाने॑वास्यान्नाद्यं॒ सं त॑नोति॒ द्वाद॑श द्वाद॒शानि॑ जुहोति॒ द्वाद॑श मासाः॑ स॒वथ्स॑रः स॒वथ्स॑रेणै॒ वास्मा॑ अन्नम॑व॒ रुन्धे॑ ऽन्नं च॒ मेऽक्षु॑च्च म॒ इत्या॑है॒ तद् वा - [] 38

TS 5.4.8.3

अन्न॑स्य रूपं॒ रूपे॑णै॒वान्न॑म॒व॒ रुन्धे॑ ऽग्निश्च॑ म॒ आप॑श्च॒ म॒ इत्या॑हैषा वा अन्न॑स्य॒ योनिः॑ स॒योन्ये॑वान्नम॒व॒ रुन्धे॑-ऽद्वेन्द्रा॑णि जुहोति॒ देवता॑ ए॒वाव॑ रुन्धे॒ यथ॑ सर्व॑षा-म॒र्द्धमिन्द्रः॑ प्रति॒ तस्मा॑दिन्द्रो॒ देवता॑नां भूयिष्ठ॒भाक्तं॑ म॒ इन्द्र॑मुत्तर॒माहेन्द्रि॑यमे॒वास्मिन्नुप॑रि॒ष्टाद् दधा॑ति यज्ञा॒युधानि॑ जुहोति॒ यज्ञो - [] 39

TS 5.4.8.4

वै य॑ज्ञायु॒धानि य॑ज्ञमे॒वाव॑ रुन्धे॒ऽथो ए॒तद्वै य॑ज्ञस्य॒ रूपं॒ रूपे॑णै॒व य॑ज्ञम॒व॒ रुन्धे॑ ऽवभृ॑थश्च॒ मे स्व॑गाका॒रश्च॑ म॒ इत्या॑ह स्व॒गाकृ॑त्या अ॒ग्निश्च॑ मे घ॒र्मश्च॑ म॒ इत्या॑है॒तद् वै ब्र॑ह्मवर्च॒सस्य॑ रूपं॒ रूपे॑णै॒व ब्र॑ह्मवर्च॒सम॑व॒ रुन्ध॑ ऋक्च॒ मे साम॑ च म॒ इत्या॑है॒ - [] 40

TS 5.4.8.5

-तद्वै छ॒न्दसा॑ रूपं॒ रूपे॑णै॒व छ॒न्दा॑स्य॒व॒ रुन्धे॑ गर्भा॑श्च॒ मे व॒थ्साश्च॑ म॒ इत्या॑है॒तद् वै प॑शूनाः॒ रूपं॒ रूपे॑णै॒व प॑शून॒व॒ रुन्धे॑ कल्पा॑न् जुहोत्य॒ कृ॒तस्य॑ कृ॒त्यै यु॑ग्मदयुजे जुहोति॒ मिथु॑न॒त्वायो॑-त्तरा॒व॑ती भवतो॒ऽभिक्र॑ान्त्या॒ एका॑ च॒ मे तिस्र॑श्च॒ म॒ इत्या॑ह दे॒वछ॒न्दसं॑ वा॒ एका॑ च॒ तिस्र॑श्च॒ - [] 41

TS 5.4.8.6

मनुष्यछन्दसं चतस्रश्चाष्टौ च देवछन्दसं चैव मनुष्य छन्दसश्चाव रुन्ध आ त्रयस्त्रिंशतो जुहोति
त्रयस्त्रिंशद्वै देवता देवता एवाव रुन्ध आष्टाचत्वारिंशतो जुहोत्यष्टाचत्वारिंशदक्षरा जगती
जागताः पशवो जगत्यैवास्मै पशूनव रुन्धे वाजश्च प्रसवश्चेति द्वादशं जुहोति द्वादश मासाः सँवत्सरः
सँवत्सर एव प्रति तिष्ठति ॥ 42

(वि - वै - यज्ञः-सामं च म इत्याह - च तिस्र - श्रैकान्न पञ्चाशच्च) (A8)

TS 5.4.9.1

अग्निर्देवेभ्यो ऽपौक्रामद्-भागधेयमिच्छमानस्तं देवा अब्रुवन्नुप न आ वर्तस्व हव्यं नो वहेति
सोऽब्रवीद्-वरं वृणै मह्यमेव वाजप्रसवीयं जुहवन्निति तस्मादुग्रये वाजप्रसवीयं जुह्वति यद्-वाजप्रसवीयं
जुहोत्यग्निमेव तद्-भागधेयेन समर्द्धयत्यथो अभिषेक एवास्य स चतुर्दशभिर्जुहोति सप्त ग्राम्या
ओषधयः सप्ता - [] 43

TS 5.4.9.2

.*ऽऽरण्या उभयीषामवरुद्ध्या अन्नस्यान्नस्य जुहोत्यन्नस्यान्नस्या-वरुद्ध्या औदुम्बरेण सुवेणं जुहोत्यूर्वा
उदुम्बर ऊर्गन्नमूर्जैवास्मा ऊर्जमन्नमव रुन्धे ऽग्निर्यै देवानां-मभिषिक्तोऽग्निचिन्-मनुष्याणां तस्मादग्निचिद्-
वरं षति न धावेदवरुद्धः ह्यस्या-न्नमन्नमिव खलु वै वरु षं यद्वावेदुन्नाद्-याद्वावेदुपावर्तेता-न्नाद्यमेवाभ्यु
- [] 44

TS 5.4.9.3

-पावर्तते नक्तोषासेति कृष्णायै श्वेतवत्सायै पयसा जुहोत्यह्वैवास्मै रात्रिं प्रदापयति रात्रियाऽहरहोरात्रे
एवास्मै प्रत्ते काममन्नाद्यं दुहाते राष्ट्रभृतो जुहोति राष्ट्रमेवाव रुन्धे षड्भिर्जुहोति षड्वा ऋतव ऋतुष्वेव
प्रति तिष्ठति भुवनस्य पत इति रथमुखे पञ्चाऽऽहुतीर्जुहोति वज्रो वै रथो वज्रेणैव दिशो - [] 45

TS 5.4.9.4

-ऽभि जयत्यग्निचितं ह वा अमुष्मिन् लोके वातोऽभि पवते वातनामानि जुहोत्यभ्येवैनं-ममुष्मिन् लोके वातः पवते त्रीणि जुहोति त्रयं इमे लोका एभ्य एव लोकेभ्यो वातमव रुन्धे समुद्रोऽसि नभस्वानित्याहैतद्वै वातस्य रूपं रूपेणैव वातमव रुन्धे ऽञ्जलिना जुहोति न ह्येतेषामन्यथा () ऽऽहुतिरवकल्पते ॥ 46

(ओषधयः सप्ता - भि - दिशो - ऽन्यथा - द्वे च) (A9)

TS 5.4.10.1

सुवर्गाय वै लोकाय देवरथो युज्यते यत्राकूताय मनुष्यरथ एष खलु वै देवरथो यदग्निरग्निं युनज्मि शवंसा घृतेनेत्याह युनक्त्येवैनं स एनं युक्तः सुवर्गं लोकमभि वहति यथ सर्वाभिः पञ्चभि-र्युञ्ज्याद्-युक्तोऽस्याऽग्निः प्रच्युतः स्यादप्रतिष्ठिता आहुतयः स्युरप्रतिष्ठिताः स्तोमा अप्रतिष्ठितान्युक्थानि तिसृभिः प्रातस्सवनेऽभि मृशति त्रिवृ - [] 47

TS 5.4.10.2

-द्वा अग्निर्यावानेवा-ग्निस्तं युनक्ति यथाऽनसि युक्त आधीयत एवमेव तत् प्रत्याहुतयस्तिष्ठन्ति प्रति स्तोमाः प्रत्युक्थानि यज्ञायज्ञिर्यस्य स्तोत्रे द्वाभ्यामभि मृशत्येतावान् वै यज्ञो यावानग्निष्टोमो भूमा त्वा अस्यात ऊर्द्धः क्रियते यावानेव यज्ञस्तमन्ततौ ऽन्वारोहति द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्या एकयाऽप्रस्तुतं भवत्यथा - [] 48

TS 5.4.10.3

-भि मृशत्युपैनुत्तरो यज्ञो नमत्यथो संतत्यै प्र वा एषोऽस्मान् लोकाच्चयवते योऽग्निं चिनुते न वा एतस्यानिष्टक आहुतिरव कल्पते यां वा एषोऽनिष्टक आहुतिं जुहोति स्रवति वै सा तां स्रवन्तीं यज्ञोऽनु परा भवति यज्ञं यजमानो यत् पुनश्चितिं चिनुत आहुतीनां प्रतिष्ठित्यै प्रत्याहुतयस्तिष्ठन्ति

- [] 49

TS 5.4.10.4

न यज्ञः पराभवति न यजमानो ऽष्टावुप दधात्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्रेणैवैनं छन्दसा चिनुते यदेकादश त्रैष्टुभेन यद् द्वादश जागतेन छन्दोभिरेवैनं चिनुते नपात्को वैनामैषोऽग्निर्यत् पुनश्चितिर्य एवं विद्वान् पुनश्चितिं चिनुत आ तृतीयात् पुरुषादन्नमत्ति यथा वै पुनराधेयं एवं पुनश्चितिर्योऽग्न्याधेयेन न - [] 50

TS 5.4.10.5

धोति स पुनराधेयमा धत्ते योऽग्निं चित्वा नद्धोति स पुनश्चितिं चिनुते यत् पुनश्चितिं चिनुत ऋद्ध्या अथो खल्वाहुर्न चेतव्येति रुद्रो वा एष यदग्निर्यथा व्याघ्रः सुप्तं बोधयति तादृगेव तदथो खल्वाहुश्चेतव्येति यथा वसीयाः सं भागधेयेन बोधयति तादृगेव तन्मनुर्गन्मिचिनुत () तेन नाऽऽ*द्धोत्स एतां पुनश्चितिमपश्यत् तामचिनुत तया वै स आद्धोद्यत् पुनश्चितिं चिनुत ऋद्ध्यै ॥ 51

(त्रिवृ-दश-तिष्ठ-न्त्यग्न्याधेयेन ना-चिनुत-सप्तदश- च) (A10)

TS 5.4.11.1

छन्दश्चितं चिन्वीत पशुकामः पशवो वै छन्दांसि पशुमानेव भवति श्येनचितं चिन्वीत सुवर्गकामः श्येनो वै वयसां पतिष्ठः श्येन एव भूत्वा सुवर्गं लोकं पतति कङ्कचितं चिन्वीत यः कामयेत शीर्षणवानमुष्मिन् लोके स्यामिति शीर्षणवानेवाऽमुष्मिन् लोके भवत्यलङ्घितं चिन्वीत चतुस्सीतं प्रतिष्ठाकामश्चतस्रो दिशो दिक्ष्वेव प्रति तिष्ठति प्रौगचितं चिन्वीत भ्रातृव्यवान् प्रै - [] 52

TS 5.4.11.2

-व भ्रातृव्यान् नुदत उभयतः प्रौगं चिन्वीतयः कामयेत प्रजातान् भ्रातृव्यान् नुदेय प्रति जनिष्यमाणानिति
 प्रैव जातान् भ्रातृव्यान् नुदते प्रति जनिष्यमाणान् रथचक्रचितं चिन्वीत भ्रातृव्यवान् वज्रो वै रथो
 वज्रमेव भ्रातृव्येभ्यः प्रहरति द्रोणचितं चिन्वीतान्नकामो द्रोणे वा अन्नं भ्रियते सयोन्येवान्नमवं रुन्धे
 समूह्यं चिन्वीत पशुकामः पशुमानेव भवति - [] 53

TS 5.4.11.3

परिचाय्यं चिन्वीत ग्रामकामो ग्राम्येव भवति श्मशानचितं चिन्वीत यः कामयेत पितृलोक ऋद्ध्यामिति
 पितृलोक एवर्द्धीति विश्वामित्रजमदग्नी वसिष्ठेनाऽस्पद्धेताः स एता जमदग्निर्विहव्या अपश्यत् ता
 उपाधत्ता ताभिर्वै स वसिष्ठस्येन्द्रियं वीर्यमवृद्धं यद्-विहव्या उपदधातीन्द्रियमेव ताभिर्वीर्यं यजमानो
 भ्रातृव्यस्य वृद्धे होतुर्द्विष्णिय उपं दधाति यजमानायतनं वै - [] 54

TS 5.4.11.4

होता स्व एवास्मा आयतन इन्द्रियं वीर्यमवं रुन्धे द्वादशोपं दधाति द्वादशाक्षरा जगती जागताः
 पशवो जगत्यैवास्मै पशूनवं रुन्धे ऽष्टावष्टावन्येषु धिष्णियेषूपं दधात्यष्टाशफाः पशवः पशूनेवावं रुन्धे
 षण्माँर्जालीये षड् वा ऋतवं ऋतवः खलु वै देवाः पितरं ऋतूनेव देवान् पितृन् प्रीणाति ॥ 55

(प्र - भवति - यजमानायतनं वा - अष्टाचत्वारिंशच्च) (A11)

TS 5.4.12.1

पवंस्व वाजसातय इत्यनुष्टुक् प्रतिपद्भवति तिरसोऽनुष्टुभश्चतस्रो गायत्रियो यत् तिस्रोऽनुष्टुभ-स्तस्मा-
 दश्वस्त्रिभिस्तिष्ठः स्तिष्ठति यच्चतस्रो गायत्रियस्तस्मात् सर्वाः श्वतुरः पदः प्रतिदधत् पलायते परमा
 वा एषा छन्दसां यदनुष्टुक् परमश्चतुष्टोमः स्तोमानां परमस्त्रिरात्रो यज्ञानां परमोऽश्वः पशूनां परमेणैवैनं
 परमतां गमयत्येकविंशमहर्भवति - [] 56

TS 5.4.12.2

यस्मिन्नश्च आलभ्यते द्वादश मासाः पञ्चर्तवस्त्रयं इमे लोका असावादित्य एकविंश एष प्रजापतिः प्राजापत्योऽश्वस्तमेव साक्षाद्द्वोति शक्रयः पृष्ठं भवन्त्यन्-यदन्य-च्छन्दोऽन्येन्ये वा एते पशव आलभ्यन्त उतेवं ग्राम्या उतेवाऽऽरण्या यच्छक्रयः पृष्ठं भवन्त्यश्वस्य सर्वत्वाय पार्थुरश्मं ब्रह्मसामं भवति रश्मिना वा अश्वो - [] 57

TS 5.4.12.3

युत ईश्वरो वा अश्वोऽयतोऽप्रतिष्ठितः परां परावतं गन्तोर्यत् पार्थुरश्मं ब्रह्मसामं भवत्यश्वस्य यत्यै धृत्यै संकृत्यच्छावाकसामं भवत्युत्सन्नयज्ञो वा एष यदश्वमेधः कस्तद्वेदेत्याहुर्द्यदि सर्वो वा क्रियते न वा सर्व इति यथ् संकृत्यच्छावाकसामं भवत्यश्वस्य सर्वत्वाय पर्याप्त्या अनन्तरायाय सर्वस्तोमोऽतिरात्र उत्तममहर्भवति () सर्वस्याऽऽस्यै सर्वस्य जित्यै सर्वमेव तेनाऽऽप्नोति सर्वं जयति ॥ 58

(अहर्भवति - वा अश्वो - ऽहर्भवति - दश च) (A12)

praSna korvai with starting padams of 1 to 12 anuvAkams :-

(देवासुरास्तेन - त्रिव्या - रुद्रो - ऽश्म - नृषदे व - डुदेन - प्राचीमिति - वसोर्धारा - मग्निदेवेभ्यः - सुवर्गाय यत्राकूताय - छन्दश्चितं - पवस्व - द्वादश)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jAtis :-

(देवासुरा - अजाया - वै ग्रमुष्टिः - प्रथमो देवयतामे - तद्वै छन्दसा - मृधो - त्यष्टौ पञ्चाशत्)

first and last padam of fourth praSnam of 5th kANDam

(देवासुराः - सर्वं जयति)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं

TS 5.5.1.1

यदेकेन सः स्थापयति यज्ञस्य संतत्या अविच्छेदायैन्द्राः पशवो ये मुष्करा यदैन्द्राः सन्तोऽग्निभ्यं आलभ्यन्ते देवताभ्यः समदं दधात्याग्नेयीस्त्रिष्टुभो याज्यानुवाक्याः कुर्याद्-यदाग्नेयीस्तेनाऽऽग्नेया यत् त्रिष्टुभस्तेनैन्द्राः समृद्धयै न देवताभ्यः समदं दधाति वायवे नियुत्वन्ते तूपरमा लभते तेजोऽग्नेर्वायुस्तेजस एष आ लभ्यते तस्माद्-यद्रियंङ् वायु - [] 1

TS 5.5.1.2

-वातिं तद्रियंङ्-ग्निर्दहति स्वमेव तत् तेजोऽन्वेति यन्न नियुत्वन्ते स्यादुन्माद्येद्-यजमानो नियुत्वन्ते भवति यजमानस्याऽऽनुन्मादाय वायुमतीं श्वेतवतीं याज्यानुवाक्ये भवतः सतेजस्त्वायं हिरण्यगर्भः समवर्तताग्र इत्याघारमा घोरयति प्रजापतिर्वै हिरण्यगर्भः प्रजापतेरनुरूपत्वाय सर्वाणि वा एष रूपाणि पशूनां प्रत्या लभ्यते यच्छमंश्रुणस्तत् - [] 2

TS 5.5.1.3

पुरुषाणां रूपं यत् तूपरस्तदश्वानां यदन्यतोदुन् तद्-गवां यदव्या इव श्वास्तदवीनां यदजस्तदुजानां वायुर्वै पशूनां प्रियं धाम यद्-वायव्यो भवत्येतमेवैनमभि संजानानाः पशव उप तिष्ठन्ते वायव्यः कार्या(3)ः प्राजापत्या(3) इत्याहु-र्यद्-वायव्यं कुर्यात् प्रजापतेरियाद्यत् प्राजापत्यं कुर्याद्-वायो - [] 3

TS 5.5.1.4

-रियाद्-यद्-वायव्यः पशुर्भवति तेन वायोर्नैति यत् प्राजापत्यः पुरोडाशो भवति तेन प्राजापतेर्नैति यद् द्वादशकपालस्तेन वैश्वानरात्रैत्याग्ना वैष्णवमेकादश-कपालं निर्वपति दीक्षिष्यमाणोऽग्निः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताश्चैव यज्ञं चाऽऽग्नेरभतेऽग्निरवमो देवतानां विष्णुः परमो यदाग्ना-वैष्णव-

मेकादशकपालं निर्वपति देवता - [] 4

TS 5.5.1.5

एवोभयतः परिगृह्य यजमानोऽव रुन्धे पुरोडाशेन वै देवा अमुष्मिन् लोक और्द्ध्वन् चरुणाऽस्मिन् यः
कामयेताऽमुष्मिन् लोक ऋद्ध्यामिति स पुरोडाशं कुर्वीताऽमुष्मिन्नेव लोक ऋद्धोति यदुष्टाकपालस्तेनाऽऽग्नेयो
यत् त्रिकपालस्तेन वैष्णवः समृद्धयै यः कामयेताऽस्मिन् लोक ऋद्ध्यामिति स चरुं कुर्वीताग्नेर्घृतं
विष्णोस्तण्डुलास्तस्मा - [] 5

TS 5.5.1.6

-चरुः कार्योऽस्मिन्नेव लोक ऋद्धोत्यादित्यो भवती यं वा अदितिरस्यामेव प्रति तिष्ठत्यथो अस्यामेवाधि
यज्ञं तनुते यो वै संवत्सरमुख्य-मभृत्वाऽग्निं चिनुते यथा सामि गर्भोऽवपद्यते तादृगेव तदार्तिमाच्छेद्-
वैश्वानरं द्वादशकपालं पुरस्तान्निर्वपेत् संवत्सरो वा अग्रिरवैश्वानरो यथा संवत्सरमाप्त्वा - [] 6

TS 5.5.1.7

काल आगते विजायत एवमेव संवत्सरमाप्त्वा काल आगतेऽग्निं चिनुते नाऽऽर्तिमाच्छेत्त्येषा वा
अग्नेः प्रिया तनूर्यद् वैश्वानरः प्रियामेवास्यं तनुवमव रुन्धे त्रीण्येतानि हवींषि भवन्ति त्रयं इमे
लोका एषां लोकानां रोहाय ॥ 7

(यद्रियं वायु - र्यच्छमंश्रुणस्तद् - वायो - निर्वपति देवता - स्तस्मा - दाप्त्वा - षात्रिंशच्च
) (A1)

TS 5.5.2.1

प्रजापतिः प्रजाः सृष्ट्वा प्रेणाऽनु प्राविशत् ताभ्यः पुनः संभवितुं नाशंक्रोत् सौऽब्रवीद्वद्वदित् स यो
मेतः पुनः संचिनवदिति तं देवाः समचिन्वन् ततो वै त और्द्ध्वन् यत् समचिन्वन् तच्चित्यस्य

चित्यत्वं य एवं विद्वानग्निं चिनुत ऋद्धोत्येव कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुर्गृह्णीति वा - [] 8

TS 5.5.2.2

-नसानीति वा अग्निश्चीयते ऽग्निवानेव भवति कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुर्देवा मा वेदन्निति वा अग्निश्चीयते विदुरेन देवाः कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुर्गृह्णीति वा अग्निश्चीयते गृह्येव भवति कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुः पशुमानसानीति वा अग्नि - [] 9

TS 5.5.2.3

-श्चीयते पशुमानेव भवति कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुः सप्त मा पुरुषा उप जीवानिति वा अग्निश्चीयते त्रयः प्राञ्चस्त्रयः प्रत्यञ्च आत्मा सप्तम एतावन्त एवैनममुष्मिन् लोक उप जीवन्ति प्रजापतिर्गन्धिर्चिकीषत तं पृथिव्यब्रवीन्न मय्यग्निं चैष्यसेऽति मा धक्ष्यति सा त्वाऽतिदुह्यमाना वि धविष्ये - [] 10

TS 5.5.2.4

स पापीयान् भविष्यसीति सौऽब्रवीत् तथा वा अहं करिष्यामि यथा त्वा नातिधक्ष्यतीति स इमामभ्यमृशत् प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतयाऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदेतीमामेवेष्टकां कृत्वोपा- धत्ता-नतिदाहाय यत् प्रत्यग्निं चिन्वीत् तदभि मृशेत् प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतयाऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदे - [] 11

TS 5.5.2.5

-तीमामेवेष्टकां कृत्वोप धत्तेऽनतिदाहाय प्रजापतिरकामयत् प्रजायेयेति स एतमुख्यमपश्यत् तः सँवत्सरमबिभस्ततो वै स प्राजायत् तस्मात् सँवत्सरं भार्यः प्रैव जायते तं वसवोऽब्रुवन् प्र त्वमजनिष्ठा वयं प्रजायामहा इति तं वसुभ्यः प्रायच्छत् तं त्रीण्यहान्यबिभर्स्तेन - [] 12

TS 5.5.2.6

त्रीणि च शतान्यसृजन्त त्रयस्त्रिंशतं च तस्मात् त्र्यहं भार्यः प्रैव जायते तान् रुद्रा अब्रुवन् प्र यूयमजनिद्वं वयं प्रजायामहा इति तः रुद्रेभ्यः प्रायच्छन् तः षडहान्यविभरुस्तेन त्रीणि च शतान्यसृजन्त त्रयस्त्रिंशतं च तस्मात् षडहं भार्यः प्रैव जायते तानादित्या अब्रुवन् प्र यूयमजनिद्वं वयं - [] 13

TS 5.5.2.7

प्र जायामहा इति तमादित्येभ्यः प्रायच्छन् तं द्वादशाहान्यविभरुस्तेन त्रीणि च शतान्यसृजन्त त्रयस्त्रिंशतं च तस्माद् द्वादशाहं भार्यः प्रैव जायते तेन वै ते सहस्रमसृजन्तोऽस्वाः सहस्रतमीं य एवमुख्यः साहस्रं वेदु प्र सहस्रं पशूनामोति ॥ 14

(अग्निवान् - पशुमानं सानीति वा अग्नि - द्विविष्ये - मृशेत् प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतयाऽङ्गिरस्व ध्रुवा सीदु - तेन - तानादित्या अब्रुवन् प्र यूयमजनिद्वं वयं - चत्वारिंशच्च) (A2)

TS 5.5.3.1

यजुषा वा एषा क्रियते यजुषा पच्यते यजुषा वि मुच्यते यदुखा सा वा एषैतरहिं यातयाम्नी सा न पुनः प्रयुज्येत्याहुरग्ने युक्ष्वा हि ये तव युक्ष्वा हि देवहूतमाः इत्युखायां जुहोति तेनैवैनां पुनः प्रयुक्ते तेनायातयाम्नी यो वा अग्निं योग आगते युनक्ति युक्ते युञ्जानेष्वग्ने - [] 15

TS 5.5.3.2

युक्ष्वा हि ये तव युक्ष्वा हि देवहूतमाः इत्याहैष वा अग्रेयोऽगस्तेनैवैनं युनक्ति युक्ते युञ्जानेषु ब्रह्मवादिनो वदन्ति न्यङ्मुग्निश्चेतव्या(3) उत्ताना(3) इति वयसां वा एष प्रतिमया चीयते यदग्निर्यन्त्र्यञ्चं चिनुयात् पृष्टित एनमाहुतय ऋच्छेयुर्यदुत्तानं न पतितुः शक्रुयादसुवर्ग्योऽस्य स्यात् प्राचीनमुत्तानं - [] 16

TS 5.5.3.3

पुरुषशीर्षमुप दधाति मुखत एवैनमाहुतय ऋच्छन्ति नोत्तानं चिनुते सुवर्ग्योऽस्य भवति सौर्या जुहोति चक्षुरेवास्मिन् प्रति दधाति द्विर्जुहोति द्वे हि चक्षुषी समान्या जुहोति समानः हि चक्षुः समद्वयै देवासुराः संयत्ता आसन् ते वामं वसु सं न्यदधत् तद्देवा वामभृताऽवृञ्जत् तद्वामभृतो वामभृत्त्वं यद्वामभृतं () मुपदधाति वाममेव तथा वसु यजमानो भ्रातृव्यस्य वृद्धे हिरण्यमूर्द्धा भवति ज्योतिर्वै हिरण्यं ज्योतिर्वामं ज्योतिषैवास्य ज्योतिर्वामं वृद्धे द्वियजुर्भवति प्रतिष्ठित्यै ॥ 17

(युञ्जानेष्वग्रे-प्राचीनमुत्तानं - वामभृतं - चतुर्विंशतिश्च) (A3)

TS 5.5.4.1

आपो वरुणस्य पत्न्य आसन् ता अग्निरभ्यङ्ग्यायत् ताः समभवत् तस्य रेतः पराऽपत्तत् तदियमभवद्यद् द्वितीयं पराऽपत्तत् तदुसावभवदियं वै विराडसौ स्वराड् यद्-विराजावुपदधातीमे एवोप धत्ते यद्वा असौ रेतः सिञ्चति तदस्यां प्रति तिष्ठति तत् प्र जायते ता ओषधयो - [] 18

TS 5.5.4.2

वीरुधो भवन्ति ता अग्निरंति य एवं वेद प्रैव जायतेऽन्नादो भवति यो रेतस्वी स्यात् प्रथमायां तस्य चित्यामुभे उप दद्व्यादिमे एवास्मै समीची रेतः सिञ्चतो यः सिक्तेताः स्यात् प्रथमायां तस्य चित्यामन्यामुप दद्व्यादुत्तमायामन्याः रेत एवास्य सिक्तमाभ्यामुभयतः परि गृह्णाति सँवत्सरं न क - [] 19

TS 5.5.4.3

ञ्चन प्रत्यवरोहेन हीमे कञ्चन प्रत्यवरोहतस्तदेनयोर्व्रतं यो वा अपं शीर्षाणमग्निं चिनुतेऽपंशीर्षाऽमुष्मिन् लोके भवति यः सशीर्षाणं चिनुते सशीर्षाऽमुष्मिन् लोके भवति चित्तिं जुहोमि मनसा घृतेन यथा देवा इहाऽऽगमन् वीतिहोत्रा ऋतावृधः समुद्रस्य वयुनस्य पत्नम् जुहोमि विश्वकर्मणे

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं <https://www.vedavms.in> 70

विश्वाऽहाऽमर्त्यः हविरिति स्वयमातृणामुपधाय जुहोत्ये - [] 20

TS 5.5.4.4

तद्वा अग्नेः शिरः सशीरूषाणमेवाग्निं चिनुते सशीरूषाऽमुष्मिन् लोके भवति य एवं वेद सुवर्गाय वा एष लोकाय चीयते यदग्निस्तस्य यदयथापूर्वं क्रियते ऽसुवर्ग्यमस्य तथ सुवर्ग्यो ऽग्निश्चितिमुपधायाभि मृशेच्चित्तिमचित्तिं चिनवद्वि विद्वान् पृष्ठेवं वीता वृजिना च मर्तान् राये च नः स्वपत्याय () देव दिति च रास्वा-दिति मुरुष्येति यथापूर्वमेवैनामुप धत्ते प्राञ्चमेनं चिनुते सुवर्ग्योऽस्य भवति ॥ 21

(ओषधयः - कं - जुहोति - स्वपत्याया - षादंश च) (A4)

TS 5.5.5.1

विश्वकर्मा दिशां पतिः स नः पशून् पातु सौऽस्मान् पातु तस्मै नमः प्रजापती रुद्रो वरुणो ऽग्निर्दिशां पतिः स नः पशून् पातु सौऽस्मान् पातु तस्मै नमः एता वै देवता एतेषां पशूना-मधिपतय-स्ताभ्यो वा एष आ वृश्च्यते यः पशुशीरूषाण्युप दधाति हिरण्येष्टका उप दधात्येताभ्य एव देवताभ्यो नमस्करोति ब्रह्मवादिनो - [] 22

TS 5.5.5.2

वदन्त्यग्नौ ग्राम्यान् पशून् प्र दधाति शुचाऽऽरण्यानर्पयति किं तत् उच्छिष्टतीति यद्विरण्येष्टका उपदधात्यमृतं वै हिरण्यममृतेनैव ग्राम्येभ्यः पशुभ्यो भेषजं करोति नैनान् हिनस्ति प्राणो वै प्रथमा स्वयमातृणा व्यानो द्वितीयाऽपानस्तृतीयाऽनु प्राऽऽरण्यात् प्रथमाः स्वयमातृणामुपधाय प्राणेनैव प्राणः समर्द्धयति व्यन्याद् - [] 23

TS 5.5.5.3

द्वितीयामुपधाय व्यानेनैव व्यानः समर्द्धयत्यपान् यातृतीयामुपधाया-पानेनैवापानः समर्द्धयत्यथौ

प्राणैरेवैनः समिन्धे भूर्भुवः सुवरिति स्वयमातृण्णा उपं दधातीमे वै लोकाः स्वयमातृण्णा एताभिः
खलुवै व्याहृतीभिः प्रजापतिः प्रा*ऽजायत यदेताभिर्व्याहृतीभिः स्वयमातृण्णा उपदधातीमानेव
लोकानुपधायैषु - [] 24

TS 5.5.5.4

लोकेष्वधि प्रजायते प्राणायं व्यानायापानायं वाचे त्वा चक्षुषे त्वा तया देवतयाऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा
सीदाग्निना वै देवाः सुवर्गं लोकमजिगांसन् तेन पतितुं नाशं कुर्वन् त एताश्चतस्रः स्वयमातृण्णा
अपश्यन् ता दिक्षूपदधत् तेन सर्वतश्चक्षुषा सुवर्गं लोकमायन् यच्चतस्रः स्वयमातृण्णा दिक्षूपदधाति
सर्वतश्चक्षुषैव तदग्निना यजमानः () सुवर्गं लोकमेति ॥ 25

(ब्रह्मवादिनो - व्यन्या - देषु - यजमान - स्त्रीणि च) (A5)

TS 5.5.6.1

अग्न आ याहि वीतय इत्याहा-हृतैवैन-मग्निं दूतं वृणीमह इत्याह हृतैवैनं वृणीते ऽग्निनाऽग्निः
समिद्धयत् इत्याह समिन्ध एवैनमग्निर्वृत्राणि जङ्घनदित्याह समिद्ध एवास्मिन्निन्द्रियं दधात्यग्नेः स्तोमं
मनामह इत्याह मनुत एवैनमेतानि वा अह्नां रूपाण्य - [] 26

TS 5.5.6.2

-न्वहमेवैनं चिनुते ऽवाह्नां रूपाणि रुन्धे ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्मात् सत्याद्यातयाम्नीरन्या इष्टका
अयातयाम्नी लोकं पृणेत्यैन्द्राग्नी हि बारहस्पत्येति ब्रूयादिन्द्राग्नी च हि देवानां बृहस्पतिश्चा-
यातयामानो ऽनुचरवती भवत्यजामित्वाया -नुष्टुभाऽनु चरत्यात्मा वै लोकं पृणा प्राणो ऽनुष्टुप्
तस्मात् प्राणः सर्वाण्यङ्गान्यनु चरति ता अस्य सूददोहस - [] 27

TS 5.5.6.3

इत्या॑ह॒ तस्मा॑त् पर॑षिपर॑षि रसुः॑ सोम॑ः श्री॑णन्ति॒ पृथ॑य॒ इत्या॑हान्नं॒ वै पृथ॑यन्नमे॒वाव॑ रुन्धेऽर्को॑
वा अ॒ग्निर्कोऽन्न॑मन्नमे॒वाव॑ रुन्धे॒ जन्म॑न् दे॒वानां॑ वि॒शस्त्रि॑ष्वा रो॒चने॑ दि॒व इत्या॑हे॒माने॒वास्मै॑ लो॒कान्
ज्योति॑ष्मतः करोति॒ यो वा इष्ट॑कानां॒ प्रति॑ष्ठां वेदु॒ प्रत्ये॒व ति॑ष्ठति॒ तया॑ () दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा
सीदे॑त्या॒हेषा॒ वा इष्ट॑कानां॒ प्रति॑ष्ठा य एवं वेदु॒ प्रत्ये॒व ति॑ष्ठति ॥ 28

(रूपाणि - सूद॑दोहसु - स्तया - षोड॑श च) (A6)

TS 5.5.7.1

सुव॑र्गाय॒ वा ए॒ष लो॒काय॑ ची॒यते॒ यद॒ग्निर्वज्रं॑ ए॒काद॑शिनी॒ यद॒ग्नावे॑काद॒शिनीं॑ मि॒नुयाद्-वज्रे॑णै॒नः
सुव॑र्गाल्लो॒काद॒न्तर्द॑द्ध्याद्यन्न॒ मि॒नुया॑त् स्वरु॑भिः प॒शून् व्य॑र्द्धये॒देक॑यूपं मि॒नोति॑ नै॒नं वज्रे॑ण सुव॑र्गाल्लो॒काद॒न्तर्द॑धाति॒
न स्वरु॑भिः प॒शून् व्य॑र्द्धयति॒ वि वा ए॒ष इन्द्रि॑येण॒ वीर्ये॑ण॒ व्य॑र्द्धयते॒ योऽग्निं॑ चि॒न्व-न्न॑धिक्राम॒त्यैन्द्रि॑य - [] 29

TS 5.5.7.2

-र्चा ऽऽक्रम॑णं॒ प्रती॑ष्टका॒मुप॑ द॒द्ध्यान्नेन्द्रि॑येण॒ वीर्ये॑ण॒ व्य॑र्द्धयते॒ रुद्रो॑ वा ए॒ष यद॒ग्निस्तस्य॑ ति॒स्रः
श॑र॒व्याः प्र॒तीची॑ ति॒रश्च॑य॒नूची॑ ता॒भ्यो वा ए॒ष आ वृ॑श्च्यते॒ योऽग्निं॑ चि॒नुते॒ ऽग्निं चि॑त्वा ति॒सृध॑न्वमया॒चितं
ब्राह्म॑णाय॒ दद्या॑त् ता॒भ्य ए॒व नम॑स्करोत्यथो॒ ताभ्य॑ ए॒वाऽऽत्मानं॑ निष्क्री॒णीते॑ यत्ते॒ रुद्र॑ पुरो - [] 30

TS 5.5.7.3

धनु॑स्तद्-वातो॒ अनु॑ वातु ते॒ तस्मै॑ ते॒ रुद्र॑ सँव॒त्सरे॑ण॒ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॒ रुद्र॑ दक्षि॒णा धनु॑स्तद्-वातो॒
अनु॑ वातु ते॒ तस्मै॑ ते॒ रुद्र॑ परि॒वत्स॑रेण॒ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॒ रुद्र॑ प॒श्चाद्धनु॑स्तद्-वातो॒ अनु॑ वातु ते॒ तस्मै॑
ते॒ रुद्रे॑दा॒वत्स॑रेण॒ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॒ रुद्रो॑त्तराद्धनु॑स्त - [] 31

TS 5.5.7.4

द्वातो॑ अनु॑ वातु ते॒ तस्मै॑ ते रु॒द्रेदु॒वथ्स॑रेण॒ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्रोपरि॑ धनु॒स्तद्-वातो॑ अनु॑ वातु ते॒ तस्मै॑ ते रु॒द्र वथ्स॑रेण॒ नम॑स्करोमि॒ रु॒द्रो वा ए॒ष यद॑ग्निः स यथा॑ व्याघ्रः॒ क्रुद्ध॑स्तिष्ठ॒त्येवं वा ए॒ष ए॒तर॒हि सञ्चित॑मे॒तैरुप॑ तिष्ठते नमस्का॒रैरे॒वैनः॑ शमयति॒ यैऽग्नयः॑ - [] 32

TS 5.5.7.5

पुरी॑ष्याः॒ प्रवि॑ष्टाः पृथि॒वीमनु॑ । तेषां॒ त्वम॑स्युत्त॒मः प्र॑णो जी॒वात॑वे सुव ॥ आपं॑ त्वाऽग्ने॒ मन॑सा
ऽऽपं॑ त्वाऽग्ने॒ तप॑सा ऽऽपं॑ त्वाऽग्ने दी॒क्षया॑ ऽऽपं॑ त्वाऽग्न॒ उप॑सद्भिरापं॑ त्वाऽग्ने सु॒त्यया॑ऽऽपं॑ त्वाऽग्ने
दक्षि॑णाभिरापं॑ त्वाऽग्ने ऽव॒भृथेना॑पं॑ त्वाऽग्ने व॒शया॑ ऽऽपं॑ त्वाऽग्ने स्व॒गाक॒रेणे॒त्याहै॑ () षा वा
अ॒ग्नेरा॑स्तिस्त॒यैवैन॑माप्नोति ॥ 33

(ऐन्द्रिया - पुर - उत्तराद्धनुस्त- दुग्नय - आहा - षौ च) (A7)

TS 5.5.8.1

गा॒य॒त्रेण॑ पु॒रस्ता॑दुप॑ तिष्ठते प्रा॒णमे॒वास्मिन्॑ दधाति बृ॒हद्-रथं॑त॒राभ्यां॑ प॒क्षावो॑ज ए॒वास्मिन्॑ दधात्यृ॒तुस्था॑य॒ज्ञा-
य॒ज्ञिये॑न॒ पुच्छ॑मृ॒तुष्वेव॑ प्रति॑ तिष्ठति पृ॒ष्ठैरुप॑ तिष्ठते तेजो॑ वै पृ॒ष्ठानि॑ तेज ए॒वास्मिन्॑ दधाति
प्र॒जाप॑ति॒रग्नि॑म॒सृज॑त॒ सौऽस्मा॑त् सृष्टः॒ परा॑डै॒त् तं वा॑रव॒न्तीये॑ना-वारय॑त॒ तद्-वा॑रव॒न्तीय॑स्य वारव॒न्तीय॑त्वः
श्यै॒तेन॑ श्ये॒ती अ॑कुरु॒त तच्छ॑यै॒तस्य॑ श्यै॒तत्त्वं - [] 34

TS 5.5.8.2

यद्-वा॑रव॒न्तीये॑नोप॒तिष्ठ॑ते वा॒रय॑त ऐ॒वैनः॑ श्यै॒तेन॑ श्ये॒ती कु॑रुते प्र॒जाप॑ते॒रह॑दये॒ना-पि॒पक्षं॑ प्रत्युप॑ तिष्ठते
प्रे॒माण॑मे॒वास्य॑ गच्छति प्रा॒च्यां त्वा दि॒शा सा॑दयामि गा॒य॒त्रेण॑ छन्द॑साऽग्नि॒ना दे॒वत॑याऽग्नेः शी॒र्ष्णाग्नेः॑
शि॒र उप॑ दधामि दक्षि॑णया त्वा दि॒शा सा॑दयामि त्रै॒ष्टुभे॑न॒ छन्द॑से॒न्द्रेण॑ दे॒वत॑याऽग्नेः प॒क्षेणा॑ग्नेः प॒क्षमुप॑
दधामि प्र॒तीच्यां॑ त्वा दि॒शा सा॑दयामि - [] 35

TS 5.5.8.3

जागतेन॒ छन्द॑सा सवि॒त्रा देव॑तया॒ऽग्नेः पु॒च्छेना॒ग्नेः पु॒च्छमु॑पं दधा॒म्युदी॑च्या त्वा दि॒शा सा॑दया॒म्यानु॑ष्टु॒भेन॒
छन्द॑सा मि॒त्रावरु॑णाभ्यां ए॒वतया॒ऽग्नेः प॒क्षेणा॒ग्नेः प॒क्षमु॑पं दधा॒म्यूर्द्ध॑यां त्वा दि॒शा सा॑दयामि पा॒ङ्केन॒
छन्द॑सा बृ॒हस्प॑तिना दे॒वतया॒ऽग्नेः पृ॒ष्ठेना॒ग्नेः पृ॒ष्ठमु॑पं दधामि यो॒ऽवा अपा॑त्मानम॒ग्निं चि॑नुते॒ऽपात्मा॑ऽमुष्मिन्
लो॒के भ॑वति॒ यः सा॒त्मानं॑ चिनुते () सा॒त्माऽमुष्मिन्॑ लो॒के भ॑वत्या॒त्मेष्ट॑का उपं दधा॒त्येष॑ वा
अ॒ग्नेरा॒त्मा सा॒त्मानमे॒वाग्निं॑ चिनुते सा॒त्माऽमुष्मिन्॑ लो॒के भ॑वति॒ य एवं॑ वेद ॥ 36

(श्यैतत्वं - प्रतीच्यां त्वा दिशा सादयामि - यः सात्मानं चिनुते - द्वाविंशतिश्च) (A8)

TS 5.5.9.1

अ॒ग्रं उद॑धे या त इ॒षुर्यु॑वा नाम॒ तया॑ नो मृ॒ड तस्या॑स्ते नम॒स्तस्या॑स्त॒ उप॒ जीव॑न्तो भूया॒स्माग्ने॑
दु॒द्र ग॒ह्य कि॑श्शिल वन्य॒ या त इ॒षुर्यु॑वा नाम॒ तया॑ नो मृ॒ड तस्या॑स्ते नम॒स्तस्या॑स्त॒ उप॒ जीव॑न्तो
भूया॒स्म पञ्च॑ वा ए॒तैऽग्नयो॑ यच्चि॒तय॑ उ॒द्धिरे॑व नाम॑ प्रथ॒मो दु॒द्रो - [] 37

TS 5.5.9.2

द्वि॒तीयो॑ ग॒ह्यस्तृ॑तीयः कि॑श्शिलश्च॒तुर्थो॑ वन्यः पञ्च॒मस्तेभ्यो॑ यदाहु॑तीर्न जु॒हुयाद॑द्भ्यु च॒ यज॑मानं च॒ प्र
द॑हेयुर्यदे॒ता आहु॑तीर्जुहोति॒ भाग॑धेयेनै॒वैना॑ञ्छमयति॒ नाऽऽ*र्ति॑माच्छत्यद्भ्युर्न॒ यज॑मानो वाङ्म॒ आस॑न्
न॒सोः प्रा॒णोऽक्ष्यो॑श्चक्षुः कर्ण॑योः श्रोत्रं॑ बाहु॒वोर्बलं॑-मू॒रुवो॑रोजोऽरि॑ष्टा विश्वा॒न्यङ्गानि॑ त॒नू - [] 38

TS 5.5.9.3

-स्तनु॒वा मे स॒ह नम॑स्ते अस्तु॒ मा मां हि॑सीरप॒ वा ए॒तस्मा॑त् प्रा॒णाः क्रा॑मन्ति यो॒ऽग्निं चि॑न्वन्ना॒धि
क्रा॑मन्ति वाङ्म॒ आस॑न् न॒सोः प्रा॒ण इत्या॑ह प्रा॒णाने॒वाऽऽत्म॑न् ध॒त्ते यो रु॒द्रो अ॒ग्नौ यो अ॒प्सु य
ओष॑धीषु यो रु॒द्रो विश्वा॑ भुव॑नाऽऽवि॒वेश॑ तस्मै रु॒द्राय॑ नमो अ॒स्त्वाहु॑तिभागा॒ वा अ॒न्ये रु॒द्रा ह॒विर्भा॑गा
- [] 39

TS 5.5.9.4

अन्ये शतरुद्रीयश् हुत्वा गावीधुकं चरुमेतेन यजुषा चरमायामिष्टकायां नि दद्व्याद्-भागधेयेनैवैनश्
शमयति तस्य त्वै शतरुद्रीयश् हुतमित्याहुयस्यैतदुग्रौ क्रियत इति वसंवस्त्वा रुद्रैः पुरस्तात् पान्तु
पितरस्त्वा यमराजानः पितृभिर्दक्षिणतः पान्त्वादित्यास्त्वा विश्वैर्देवैः पश्चात् पान्तु द्युतानस्त्वा मारुतो
मरुद्भिरुत्तरतः पातु - [] 40

TS 5.5.9.5

देवास्त्वेन्द्रज्येष्ठा वरुणराजानो ऽधस्ताच्चो-परिष्ठाच्च पान्तु न वा एतेन पूतो न मेद्ध्यो न प्रोक्षितो
यदेनमतः प्राचीनं प्रोक्षति यथ संचितमाज्येन प्रोक्षति तेन पूतस्तेन मेद्ध्यस्तेन प्रोक्षितः ॥ 41

(दुध - स्तनू - हविर्भागाः - पातु - द्वात्रिंशच्च) (A9)

TS 5.5.10.1

समीची नामांसि प्राची दिक्तस्यास्ते ऽग्निरधिपति रसितो रक्षिता यश्चाधिपति र्यश्च गोप्ता ताभ्यां
नमस्तौनो मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वां जंभे दधाम्योजस्विनी नामांसि दक्षिणा दिक्
तस्यास्तु इन्द्रोऽधिपतिः पृदाकुः प्राची नामांसि प्रतीची दिक् तस्यास्ते - [] 42

TS 5.5.10.2

सोमोऽधिपतिः स्वजो ऽवस्थावा नामा-स्युदीची दिक् तस्यास्ते वरुणोऽधिपति-स्तिरश्च राजि-
रधिपत्नी नामांसि बृहती दिक् तस्यास्ते बृहस्पति-रधिपतिः श्वित्रो वशिनी नामांसीयं दिक् तस्यास्ते
यमोऽधिपतिः कल्माषं ग्रीवो रक्षिता यश्चाधिपति र्यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां ते यं
द्विष्मो यश्च - [] 43

TS 5.5.10.3

नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वां॑ ज॒म्भे॑ द॒धाम्ये॑ता वै दे॒वता॑ अ॒ग्निं चि॑तः र॒क्षन्ति॑ ताभ्यो॒ यदाहु॑तीर्न जु॒हुयाद॑द्भ्युं च॒
यज॑मानं च ध्यायेयु॒र्यदे॑ता आहु॑तीर्जुहोति॑ भाग॒धेये॑नै॒वैनौ॑ञ्छमयति॑ नाऽऽ*र्ति॒माच्छ॑त्यद्भ्युर्न यज॑मानो
हेत॒यो नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ वः पु॒रो गृ॑हा अ॒ग्निर्व॑ इष॒वः सल॑िलो नि॒लिपां॑ नाम॑ - [] 44

TS 5.5.10.4

स्थ॒ तेषां॑ वो दक्षि॒णा गृ॑हाः पि॒तरो॑ व॒ इष॑वः सग॑रो व॒ज्रिणो॑ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ वः प॒श्चाद् गृ॑हाः स्व॒प्नो
व॒ इष॑वो ग॒ह्वरो॑ ऽव॒स्थावा॑नो नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ व॒ उत्त॑राद् गृ॒हा आपो॑ व॒ इष॑वः स॒मुद्रो॑-ऽधि॒पत॑यो नाम॑
स्थ॒ तेषां॑ व॒ उप॑रि॒ गृ॑हा व॒रु॒षं व॒ इष॑वोऽव॒स्वान् ऋ॒व्या नाम॑ स्थ॒ पार्थि॑वा-स्तेषां॑ व॒ इह॑ गृ॒हा - [] 45

TS 5.5.10.5

अन्नं॑ व॒ इष॑वो ऽनिमि॒षो वा॑तना॒मं तेभ्यो॑ वो नम॒स्ते नो॑ मृडयत॒ ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो
ज॒म्भे द॑धामि हु॒तादो॑ वा अ॒न्ये दे॒वा अ॑हु॒तादो॑ऽन्ये तान॑ग्नि॒चिदे॒वोभ्या॑न् प्रीणाति॑ द॒द्धा म॑धुमि॒श्रेणै॑ता
आहु॑तीर्जुहोति॑ भाग॒धेये॑नै॒वैनौ॑न् प्रीणा॒त्यथो॑ ख॒ल्वाहु॑रिष्ट॒का वै दे॒वा अ॑हु॒तादु॑ इत्य॑ - [] 46

TS 5.5.10.6

-नुपरि॑क्रामं जुहो॒त्यपरि॑वर्गमे॒वैनौ॑न् प्रीणा॒तीमः॑ स्तन॒मूर्ज॑स्वन्तं धया॒पां प्र॑प्या॒तमग्ने॑ स॒रिर॑स्य॒ मद्धये॑
। उ॒थ्सं जु॑षस्व॒ मधु॑मन्तमूर्व॒ समु॑द्रियः॒ सदन॑मा वि॒शस्व॑ ॥ यो वा अ॒ग्निं प्र॑युज्य॒ न वि॑मुञ्चति॒
यथा॑ऽश्चो यु॒क्तोऽवि॑मुच्यमानः॒ क्षुद्ध॑यन् परा॒भव॑त्ये॒वम॑स्या॒ग्निः परा॑ भवति॒ तं परा॑भवन्तं॒ यज॑मानोऽनु॒
परा॑ भवति॒ सौऽग्निं चि॑त्वा लृ॒क्षो - [] 47

TS 5.5.10.7

भ॒वती॑मः॒ स्तन॒मूर्ज॑स्वन्तं धया॒पामि॑त्याज्य॒स्य पूर्णाः॑ सु॒चं जु॑होत्येष॒ वा अ॒ग्नेर्वि॑मो॒को वि॑मुच्यै॒वास्मा॑
अन्न॑मपि॒ दधा॑ति॒ तस्मा॑दाहु॒र्यश्चै॒वं वेदु॑ यश्च॒ न सु॑धायः॒ ह वै वा॒जी सु॑हितो दधा॒तीत्य॑ग्नि॒र्वाव वा॒जी

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं <https://www.vedavms.in> 77

तमे॒व तत् प्री॑णाति॒ स ए॑नं प्री॒तः प्री॑णाति॒ वसी॑यान् भवति () ॥ 48

(प्र॒तीची॒ दि॒क्तस्या॑स्ते-द्वि॒ष्मो यश्च॑-निलि॒म्पा ना-मे॒ ह गृ॒हा-इति॑-लू॒क्षो-वसी॑यान् भवति) (A10)

TS 5.5.11.1

इन्द्रा॑य॒ राज्ञे॑ सू॒करो॑ वरु॑णाय॒ राज्ञे॑ कृ॒ष्णो॑ य॒माय॒ राज्ञे॑ ऋ॒श्यं ऋ॒षभा॑य॒ राज्ञे॑ ग॒वयः॑ शौ॒र्दूला॑य॒
राज्ञे॑ गौ॒रः पु॑रुष॒राजा॑य॒ म॒र्कटः॑ क्षिप्र॒श्येन॑स्य॒ वर्ति॑का॒ नील॑ङ्गोः॒ क्रिमिः॑ सोम॒स्य॒ राज्ञः॑ कु॒लुङ्गः॑
सिन्धोः॑ शि॒शुमारो॑ हि॒मव॑तो ह॒स्ती ॥ 49 (इन्द्रा॑य॒ राज्ञे॑-ऽष्टावि॑ंशतिः) (A11)

TS 5.5.12.1

म॒युः प्रा॑जाप॒त्य ऊ॒लो हली॑क्ष्णो वृष॒द॒शस्ते॑ धा॒तुः सर॑स्वत्यै शारि॑ः श्ये॒ता पु॑रुष॒वाक् सर॑स्वते
शु॒कः श्ये॒तः पु॑रुष॒वागा॑र॒ण्योऽजो॑ न॒कुलः॑ शका॒ ते पौ॑ष्णा वा॒चे क्रौ॑ञ्चः ॥ 50

(म॒यु - स्रयो॑वि॑ंशतिः) (A12)

TS 5.5.13.1

अ॒पां न॒प्त्रे ज॒षो ना॒क्रो म॑करः॒ कुली॑क॒यस्ते॑ऽकू॒पा॒रस्य॑ वा॒चे पै॑ङ्गरा॒जो भगा॑य॒ कुषी॑त॒क आ॒ती वा॑ह॒सो
द॒र्विदा॑ ते वा॒यव्या॑ दि॒ग्भ्यश्च॑क्रवा॒कः ॥ 51

(अ॒पा - मेका॑न्नवि॑ंशतिः) (A13)

TS 5.5.14.1

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं <https://www.vedavms.in> 78

बला॑याजग॒र आ॒खुः सृ॒जया॑ शयण॑डं॒कस्ते॑ मै॒त्रा मृ॒त्यवे॑ऽसि॒तो म॒न्यवै॑ स्व॒जः कुं॑भी॒नसः॑ पु॒ष्कर॑सा॒दो
लो॑हि॒ताहि॑स्ते त्वा॒ष्ट्राः प्र॑ति॒श्रुत्का॑यै वा॒हसः॑ ॥ 52

(बला॑या - ष्टाद॑श) (A14)

TS 5.5.15.1

पुरु॑ष॒मृग॑श्च॒न्द्रम॑से गो॒धा का॒लका॑ दा॒र्वाघा॑टस्ते वन॑स्प॒तीना॑मे॒ण्यहे॑ कृ॒ष्णो रा॒त्रियै॑ पि॒कः क्षि॒वङ्का
नी॒लशी॑र्ष्णी॒ तैऽर्य॑म्णे धा॒तुः क॑त्क॒टः ॥ 53

(पुरु॑ष॒मृगौ-ऽष्टाद॑श) (A15)

TS 5.5.16.1

सौ॒री ब॒लाक॑श्यो॒ मयू॑रः श्ये॒नस्ते॑ ग॒न्धर्वा॑णां॒ वसू॑नां क॒पिञ्ज॑लो रु॒द्राणां॑ ति॒त्तिरी॑ रो॒हित् कु॑ण्ड॒ृणाची॑
गो॒लत्ति॑का॒ ता अ॑प्स॒रसा॒-म॑र॒ण्याय॑ सृ॒मरः॑ ॥ 54

(सौ॒-र्य॑ष्टाद॑श) (A16)

TS 5.5.17.1

पृ॒षतो॑ वै॒श्वदे॑वः पि॒त्वो न्य॑ङ्कुः क॒शस्ते॑ऽनु॒मत्या॑ अ॒न्यवा॑पो॒ऽर्द्धमा॑सानां॒ मा॒सां क॒श्यप्ः क्र॑यिः कु॒टरु॑र्दा॒त्यौह॑स्ते
सि॒नीवा॒ल्यै बृ॒हस्प॑तये शि॒त्पु॒टः ॥ 55

(पृ॒षता॑- ऽष्टाद॑श) (A17)

TS 5.5.18.1

शका॑ भौमी॑ पा॒न्त्रः क॑शो॑ मा॒न्थील॑व॒स्ते पि॑तृणा॒मृतू॑नां ज॒हका॑ सँव॒त्सरा॑य॒ लोपा॑ क॒पोत॑ उलू॒कः
श॒शस्ते॑ न॒र॒ऋताः॑ कृ॒क॒वाकुः॑ सावि॒त्रः ॥ 56

(शका - ऽष्टादश) (A18)

TS 5.5.19.1

रुरु॑ रौ॒द्रः कृ॑क॒ला॒सः श॑कु॒निः पि॑प्प॒का॒ ते श॑र॒व्यायै॑ हरि॒णो मा॑रु॒तो ब्र॑ह्म॒णे शा॒र्गस्त्र॑क्षुः कृ॒ष्णः
श्वा च॑तु॒रक्षो॑ ग॒र्दभ॑स्त इ॒तर॑ज॒नाना॑म॒ग्नये॑ धू॒ङ्गा ॥ 57

(रुरु - वि॒श्रुतिः) (A19)

TS 5.5.20.1

अ॒ल॒ज आ॑न्त॒रिक्ष॑ उ॒द्रो म॒द्गुः प्ल॑व॒स्तेऽपा॑म॒दित्यै॑ ह॒स॒साचि॑रिन्द्रा॒ण्यै की॒र॒शा गृ॑द्धः शि॒तिक॑क्षी
वा॒र्द्धाण॑स॒स्ते दि॒व्या द्या॑वापृ॒थिव्या॑ श्वा॒वित् ॥ 58

(अ॒ल॒जौ - ऽष्टाद॑श) (A20)

TS 5.5.21.1

सु॒पर्णः पा॑र्ज॒न्यो ह॒सो वृ॑को वृष॒द॒शस्त॑ ऐ॒न्द्रा अ॒पामु॑द्रौ॒ ऽर्य॑म्णे लो॒पा॒शः सि॒हो न॑कु॒लो व्या॑घ्र॒स्ते
म॑हे॒न्द्राय॑ का॒माय॑ पर॒स्वान् ॥ 59

(सु॒पर्णौ - ऽष्टाद॑श) (A21)

TS 5.5.22.1

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं <https://www.vedavms.in> 80

आ॒ग्ने॒यः कृ॒ष्ण॒ग्री॒वः सा॒रस्व॒ती मे॒षी ब॒भ्रुः सौ॒म्यः पौ॒ष्णः श्या॒मः शि॑ति॒पृ॒ष्ठो बा॑र॒हस्प॒त्यः शि॒ल्पो
वै॒श्वदे॒व ऐ॒न्द्रोऽरु॒णो मा॑रु॒तः क॒ल्माष॑ ऐ॒न्द्रा॒ग्नः स॑हो॒तो ऽधो॑रा॒मः सा॒वि॒त्रो वा॑रु॒णः पे॒त्वः ॥ 60

(आ॒ग्ने॒यो - द्वा॒विं॑शतिः) (A22)

TS 5.5.23.1

अ॒श्व॒स्तूप॒रो गो॑मृ॒गस्ते प्रा॑जा॒प॒त्या आ॒ग्ने॒यौ कृ॒ष्ण॒ग्री॒वौ त्वा॒ष्ट्रौ लो॑म॒शस॒क्थौ शि॑ति॒पृ॒ष्ठौ बा॑र॒हस्प॒त्यौ
धा॒त्रे पृ॑षो॒दुरः सौ॒र्यो ब॒लक्षः॑ पे॒त्वः ॥ 61

(अ॒श्वः - षो॒ड॒श) (A23)

TS 5.5.24.1

अ॒ग्नये॑ऽनी॒कव॑ते रोहि॒ताञ्जि॑र॒न्द्वा॒न॒धो॒रा॒मौ सा॒वि॒त्रौ पौ॒ष्णौ रं॒ज॒तना॑भी वै॒श्वदे॒वौ पि॒शङ्गौ॑ तूप॒रौ मा॑रु॒तः
क॒ल्माष॑ आ॒ग्ने॒यः कृ॒ष्णोऽजः॑ सा॒रस्व॒ती मे॒षी वा॑रु॒णः कृ॒ष्ण ए॒क॑शि॒तिपा॒त् पे॒त्वः ॥ 62

(अ॒ग्नये॑ - द्वा॒विं॑शतिः) (A24)

praṣṇa korvai with starting padams of 1 to 24 anuvAkams :-

(यदे॒केन॑ - प्र॒जाप॑तिः प्रे॒णाऽनु॑ - यजु॒षा - ऽऽपो॑ - वि॒श्वक॑र्मा - ऽग्न॒ आ या॑हि - सु॒वर्गा॒य वज्रो॑ -
गा॒य॒त्रेणा॑ - ग्रं उ॒दधे॑ - स॒मीची॑ - न्द्रा॒य - म॒यु - र॒पां - ब॒लाय॑ - पु॒रुष॑मृ॒गः - सौ॒री - पृ॑ष॒तः -
शका॑ - रु॒रु - र॒ल॒जः - सु॑प॒र्ण - आ॒ग्ने॒यो - ऽश्वो॑ - ऽग्नये॑ऽनी॒कव॑ते - चतु॑र्विं॒शतिः)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(यदे॒केन॑ - स पा॒पीया॑ - ने॒तद्वा॑ अ॒ग्ने - र्ध॒नुस्त॑द् - दे॒वास्त्वेन्द्र॑ज्ये॒ष्ठा - अ॒पां न॒प्त्रे - ऽश्व॑स्तूप॒रो -

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं <https://www.vedavms.in> 81

द्विषष्टिः)

first and last padam of fifth praSnam of 5th kANDam

(यदेके - नैकशितिपात् पेट्वः)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

5.6 पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - उपानुवाक्याभिधानं

TS 5.6.1.1

हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासु जातः कश्यपो यास्विन्द्रः । अग्निं या गर्भं दधिरे विरूपास्ता
न आपः शः स्योना भवन्तु ॥ यासां राजा वरुणो याति मद्धये सत्यानृते अवपश्यन् जनानां
। मधुश्चुतः शुचयो याः पावकास्ता न आपः शः स्योना भवन्तु ॥ यासां देवा दिवि कृण्वन्ति
भक्षं या अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति । याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति - [] 1

TS 5.6.1.2

शुक्रास्ता न आपः शः स्योना भवन्तु ॥ शिवेन मा चक्षुषा पश्यताऽऽपः शिवया तनुवोप
स्पृशत त्वचं मे । सर्वाः अग्नीः रप्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो बलमोजो नि धत्त ॥ यदुदः सं
प्रयतीरहा वनदताहृते । तस्मादा नृधो नाम स्थ ता वो नामानि सिन्धवः ॥ यत् प्रेषिता वरुणेन
ताः शीभः समवल्गता । 2

TS 5.6.1.3

तदामो-दिन्द्रो वो यती-स्तस्मा-दापो अनु स्थन ॥ अपकामः स्यन्दमाना अवीवरत वो हिकं
। इन्द्रो वः शक्तिभिर्देवी-स्तस्माद्-वार्णामं वो हितं ॥ एको देवो अप्यतिष्ठत् स्यन्दमाना यथा वशं
। उदानिषु-र्महीरिति तस्मा-दुदक-मुच्यते ॥ आपो भद्रा घृतमिदापं आसुरग्री-षोमौ बिभ्रत्याप इत
ताः । तीव्रो रसो मधुपृचा - [] 3

TS 5.6.1.4

-मरंगम आ मा प्राणेन सह वर्चसा गन् ॥ आदित् पश्याम्युत वा शृणोम्या मा घोषो गच्छति
वाङ्मा आसां । मन्ये भेजानो अमृतस्य तरहि हिरण्यवर्णा अतृपं यदा वः ॥ आपो हि ष्ठा मयो
भुवस्ता न ऊर्जे दधातन । महे रणाय चक्षसे ॥ यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः ।

उ॒श॒ती॒रि॒व मा॒तरः॑ () ॥ तस्मा॒ अरं॑ ग॒माम॑ वो॒ यस्य॑ क्षया॒य जि॒न्व॑थ । आपो॑ ज॒नय॑था च नः ॥

दिवि॑ श्र॒य स्वा॒न्तरि॑क्षे॒ यतस्व॑ पृथि॒व्या सं भ॑व ब्रह्मवर्च॒-सम॑सि ब्रह्मवर्च॒साय॑ त्वा ॥ 4 (उ॒दन्ति॑ - सु॒मव॑लगत - मधु॒पृचां॑ - मा॒तरो॑ - द्वावि॑ंशतिश्च) (A1)

TS 5.6.2.1

अ॒पां ग्र॒हान् गृ॒ह्णात्ये॒तद्वा॒व रा॑ज॒सूयं॑ यदे॒ते ग्र॒हाः॑ सु॒वो ऽग्नि॑र्व॒रुण॑सु॒वो रा॑ज॒सूयं॑-म॒ग्नि॒सु॒व-श्चित्य॑स्ताभ्या॒-मे॒व सू॒यते॑ऽथो उ॒भावे॑व लो॒काव॑भि॒ जय॑ति॒ यश्च॑ रा॒ज॒सूये॑ने॒जान॑स्य॒ यश्चो॑ऽग्नि॒चित् आपो॑ भव॒न्त्यापो॑ वा अ॒ग्नेर्भ्रा॑तृ॒व्या यदु॒पो ऽग्नेर॑ध॒स्तादु॒प द॑धाति॒ भ्रातृ॑व्याभि॒भूत्यै॑ भव॒त्यात्म॑ना॒ परो॑ऽस्य॒ भ्रातृ॑व्यो भवत्य॒मृतं॑ - [] 5

TS 5.6.2.2

॒वा आप॑स्तस्मा॒-दु॒द्भिर॑व॒तान्त॑-म॒भि षि॑ञ्चन्ति॒ नाऽऽ*ति॑माच्छति॒ सर्व॑मायु॒रेति॑ यस्यै॒ता उ॑पधी॒यन्ते॑ य उ॒ चैना॑ ए॒वं वे॒दात्रं॑ ॒वा आपः॑ प॒शव॑ आपोऽन्नं॒ प॒शवो॑ऽन्नादः॒ पशु॑मान् भवति॒ यस्यै॒ता उ॑पधी॒यन्ते॑ य उ॒ चैना॑ ए॒वं वे॒द द्वा॑द॒श भ॑वन्ति॒ द्वा॑द॒श मा॑साः॒ स॒व॒त्स॒रः स॒व॒त्स॒रेणै॑वास्मा - [] 6

TS 5.6.2.3

अ॒न्नम॑व॒ रुन्धे॑ पात्रा॒णि भ॑वन्ति॒ पात्रे॑ वा अ॒न्नम॑द्यते॒ सयो॑न्ये॒वान्न॑म॒व रुन्ध॑ आ द्वा॒द॒शात् पु॑रु॒षाद॑न्न-म॒त्यथो॑ पात्रा॒न्न छि॑द्यते॒ यस्यै॒ता उ॑पधी॒यन्ते॑ य उ॒ चैना॑ ए॒वं वे॒द कुं॑भाश्च॒ कुं॑भीश्च॒ मिथु॑नानि॒ भवन्ति॑ मिथु॒नस्य॑ प्र॒जात्यै॑ प्र॒जया॑ प॒शुभि॑-र्मिथु॒नैर्जा॑यते॒ यस्यै॒ता उ॑पधी॒यन्ते॑ य उ॒ - [] 7

TS 5.6.2.4

चैना॑ ए॒वं वे॒द शु॒ग्वा अ॒ग्निः सो॑ऽद्ध॒र्युं य॑ज॒मानं॑ प्र॒जाः शु॒चाऽर्प॑यति॒ यदु॒प उ॑प॒दधा॑ति॒ शुच॑मे॒वास्य॑ शमयति॒ नाऽऽ*ति॑माच्छत्य॒द्धर्यु॑र्न यज॒मानः॑ शा॒म्यन्ति॑ प्र॒जा यत्रै॒ता उ॑पधी॒यन्ते॑ ऽपां॑ ॒वा ए॒तानि॑

हृदयानि यदेता आपो यदेता अप उ॒प॒दधा॑ति दि॒व्याभि॑रे॒वैनाः॑ सः सृ॒जति॑ वर॒षुकः॑ पु॒र्जन्यो॑ - []

8

TS 5.6.2.5

भवति॑ यो वा ए॒तासा॑मा॒यत॑नं कृ॒ष्टिं वेदा॑ऽऽ*यत॑नवान् भवति॑ कल्प॑ते ऽस्मा अनु॑सी॒तमु॑प॒ दधा॑त्येत॒द्वा
आ॑सा॒माय॑त॒नमे॑षा कृ॒ष्टिर्य॑ एवं वेदा॑ऽऽ*यत॑नवान् भवति॑ कल्प॑तेऽस्मै द्व॒द्वम॑न्या उ॒प॒ दधा॑ति च॒तस्रो॑
म॒द्ध्ये धृ॑त्या अ॒न्नं वा इ॑ष्ट॒का ए॒तत् खलु॑ वै सा॒क्षाद॒न्नं य॑देष च॒रुर्य॑दे॒तं च॒रुमु॑प॒ दधा॑ति सा॒क्षा - [] 9

TS 5.6.2.6

दे॒वास्मा॑ अ॒न्नम॑वं रु॒न्धे म॒द्ध्य॑त उ॒प॒ दधा॑ति म॒द्ध्य॑त ए॒वास्मा॑ अ॒न्नं दधा॑ति तस्मा॑न् म॒द्ध्य॑तोऽ॒न्नम॑द्यते
बा॒र॒हस्प॑त्यो भ॑वति ब्र॒ह्म वै दे॒वानां॑ बृ॒हस्प॑ति-ब्र॒ह्मणै॑वास्मा॑ अ॒न्नम॑वं रु॒न्धे ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम॑सि ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॑
त्वे॒त्याह॑ ते॒ज॒स्वी ब्र॑ह्मव॒र्चसी॑ भ॑वति य॒स्यैष॑ उ॒प॒धी॑यते य उ॑ चैन॑मे॒वं वेद॑ ॥ 10

(अ॒मृतं॑ - म॒स्मै - जा॑यते य॒स्यैता॑ - उ॒प॒धी॑यन्ते य उ॑ - पु॒र्जन्यं॑ - उ॒प॒दधा॑ति सा॒क्षाथ॑ -
स॒प्तच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A2)

TS 5.6.3.1

भू॒तेष्ट॑का उ॒प॒ दधा॑त्यत्रा॒न्नं वै मृ॒त्युर्जा॑यते यत्र॑यत्रै॒व मृ॒त्युर्जा॑यते तत॑ ए॒वैन॑म॒वं य॑जते तस्मा॑द॒ग्नि॒चिथ्
सर्व॑मायु॑रेति॒ सर्वे॑ ह्य॒स्य मृ॒त्यवो॑ ऽवे॒ष्टास्त॑स्मा॑-द॒ग्नि॒चिन्ना॑-भि॒चरि॑त॒वै प्र॒त्यगे॑न-म॒भिचा॑रः स्तृ॑णुते सू॒यते
वा ए॒ष योऽग्निं॑ चि॒नुते॑ दे॒वसु॑वा॒मेता॑नि॒ हवी॑ऽर्षि॒ भव॑न्त्ये॒ताव॑न्तो॒ वै दे॒वाना॑ः सु॒वास्त॑ ए॒वा - [] 11

TS 5.6.3.2

-स्मै सु॒वान् प्र॑ यच्छ॑न्ति॒ त ए॑नः सु॒वन्ते सु॒वोऽग्नि॑र्व॒रुण॑सु॒वो रा॑ज॒सूयं॑ ब्र॒ह्मसु॑वश्चित्यो॑ दे॒वस्य॑ त्वा
सवि॑तुः प्र॑सु॒व इत्या॑ह सवि॒तृप्र॑सूत ए॒वैनं॑ ब्र॒ह्मणा॑ दे॒वता॑भि॒रभि॑ षि॒ञ्चत्य॑न्न-स्या॒न्नस्या॑भि॒ षि॒ञ्चत्य॑न्न-

स्यान्नस्या-वरुद्धयै पुरस्तात् प्रत्यञ्चमभि षिञ्चति पुरस्ताद्धि प्रतीची-नमन्नमद्यते शीरुषतोऽभि षिञ्चति
शीरुषतो ह्यन्नमद्यत आ मुखादुन्ववन्नावयति - [] 12

TS 5.6.3.3

मुखत एवास्मा अन्नाद्यं दधात्यग्नेस्त्वा साम्राज्येनाभि षिञ्चामीत्याहैष वा अग्नेः स्वस्तेनैवैनमभि
षिञ्चति बृहस्पतेस्त्वा साम्राज्येनाभिषिञ्चामीत्याह ब्रह्म वै देवानां बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवैनमभि षिञ्चतीन्द्रस्य
त्वा साम्राज्येनाभि षिञ्चामीत्याहेन्द्रियमेवास्मिन्नुपरिष्ठाद् दधात्ये त - [] 13

TS 5.6.3.4

-द्वै राजसूयस्य रूपं य एवं विद्वानग्निं चिनुत उभावेव लोकावभि जयति यश्च राजसूयेनेजानस्य
यश्चाग्निचित इन्द्रस्य सुषुवाणस्य दशधेन्द्रियं वीर्यं पराऽपतत् तद्देवाः सौत्रामण्या समभरन्थ सूयते
वा एष योऽग्निं चिनुतेऽग्निं चित्वा सौत्रामण्या यजेतेन्द्रियमेव वीर्यं सभृत्याऽऽत्मन् धत्ते ॥ 14

(त एवा - न्ववन्नावयत्ये - त - दृष्टाचत्वारिंशच्च) (A3)

TS 5.6.4.1

सजूरब्दोऽयावभिः सजूरूषा अरुणीभिः सजूरूः सूर्य एतंशेन सजोषावश्विना दशसोभिः सजूरग्निर्वैश्वानर
इडाभिर्घृतेन स्वाहा संवत्सरो वा अब्दो मासा अयावा उषा अरुणी सूर्य एतंश इमे अश्विना
संवत्सरोऽग्निर्वैश्वानरः पशव इडा पशवो घृतं संवत्सरं पशवोऽनु प्र जायन्ते संवत्सरेणैवास्मै
पशून् प्रजनयति दर्भस्तम्बे जुहोति य - [] 15

TS 5.6.4.2

-द्वा अस्या अमृतं यद्-वीर्यं तद्-दर्भास्तस्मिन् जुहोति प्रैव जायते ऽन्नादो भवति यस्यैवं जुह्वत्येता
वै देवता अग्नेः पुरस्ताद्वागास्ता एव प्रीणात्यथो चक्षुरेवाग्नेः पुरस्तात् प्रति दधात्यनन्धो भवति य

एवं वेदाऽऽ*पो वा इदमग्रे सलिलमासीथ स प्रजापतिः पुष्करपर्णे वातो भूतोऽलेलायथ सः - []

16

TS 5.6.4.3

प्रतिष्ठां नाऽविन्दत स एतदुपां कुलायमपश्यत् तस्मिन्नग्निमचिनुत् तदियमभवत् ततो वै स प्रत्यतिष्ठद्यां पुरस्तादुपा-दधात् तच्छिरो ऽभवत् सा प्राची दिग्या दक्षिणत उपादधात् स दक्षिणः पक्षोऽभवत् सा दक्षिणा दिग्या पश्चा-दुपादधात् तत् पुच्छमभवत् सा प्रतीची दिग्यामुत्तरत उपादधात् - [] 17

TS 5.6.4.4

स उत्तरः पक्षोऽभवत् सोदीची दिग्यामुपरिष्ठा-दुपादधात् तत् पृष्ठमभवत् सोर्द्धा दिगियं वा अग्निः पञ्चैष्टक-स्तस्माद्-यदस्यां खनन्त्यभीष्टकां तृन्दन्त्यभि शर्कराः सर्वा वा इयं वयोभ्यो नक्तं दृशे दीप्यते तस्मादिमां वयांसि नक्तं नाद्वयांसते य एवं विद्वानग्निं चिनुते प्रत्येव - [] 18

TS 5.6.4.5

तिष्ठत्यभि दिशो जयत्याग्नेयो वै ब्राह्मणस्तस्माद्-ब्राह्मणाय सर्वासु दिक्ष्वर्द्धुकः स्वामेव तद्-दिशमन्वेत्यपां वा अग्निः कुलायं तस्मादापोऽग्निः हारुकाः स्वामेव तद्-योनिं प्रविशन्ति ॥ 19

(यद- लेलायथ स-उत्तरत उपादधा-देव - द्वात्रिंशच्च) (A4)

TS 5.6.5.1

संवत्सरमुख्यं भूत्वा द्वितीये संवत्सरे आग्नेयमुष्टाकपालं निर्वपेद्वैन्द्र-मेकादशकपालं वैश्वदेवं द्वादशकपालं बारहस्पत्यं चरुं वैष्णवं त्रिकपालं तृतीये संवत्सरेऽभिजितां यजेत् यदुष्टाकपालो भवत्युष्टाक्षरा गायत्र्याग्नेयं गायत्रं प्रातस्सवनं प्रातस्सवनमेव तेन दाधार गायत्रीं छन्दो यदेकादशकपालो भवत्येकादशाक्षरा त्रिष्टुगैन्द्रं त्रैष्टुभं माद्वयन्दिनः सवनं माद्वयन्दिनमेव सवनं तेन दाधार त्रिष्टुभं - [] 20

TS 5.6.5.2

छन्दो यद्-द्वादशकपालो भवति द्वादशाक्षरा जगती वैश्वदेवं जागृतं तृतीयसवनं तृतीयसवनमेव तेन दाधार जगतीं छन्दो यद्-बारहस्पत्यश्चरुर्भवति ब्रह्म वै देवानां बृहस्पतिर्ब्रह्मैव तेन दाधार यद्-वैष्णवस्त्रिकपालो भवति यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञमेव तेन दाधार यत् तृतीये सँवत्सरेऽभिजिता यजतेऽभिजित्यै यत् सँवत्सरमुख्यं बिभर्तीममेव - [] 21

TS 5.6.5.3

तेन लोकः स्पृणोति यद् द्वितीये सँवत्सरेऽग्निं चिनुते ऽन्तरिक्षमेव तेन स्पृणोति यत् तृतीये सँवत्सरे यजतेऽमुमेव तेन लोकः स्पृणोत्येतं वै परं आट्णारः कक्षीवाः औशिजो वीतहव्यः श्रायसस्त्रसदस्युः पौरकुत्स्यः प्रजाकामा अचिन्वत् ततो वै ते सहस्रं सहस्रं पुत्रानविन्दन्त प्रथते प्रजयां पशुभिस्तां मात्रामाप्नोति यां तेऽगच्छन् य एवं () विद्वानेतमग्निं चिनुते ॥ 22

(दाधार त्रिष्टुभं - मिममेवै - वं - चत्वारिं च) (A5)

TS 5.6.6.1

प्रजापतिरग्निमचिनुत् स क्षुरपविर्भूत्वाऽतिष्ठत् तं देवा बिभ्यंतो नोपाऽऽयन् ते छन्दोभिरात्मानं छादयित्वोपाऽऽयन् तच्छन्दसां छन्दस्त्वं ब्रह्म वै छन्दांसि ब्रह्मण एतद्-रूपं यत् कृष्णाजिनं कार्ष्णी उपानहावुपं मुञ्चते छन्दोभिरेवाऽऽत्मानं छादयित्वाऽग्निमुपं चरत्यात्मनोऽहिंसायै देवनिधिर्वा एष नि धीयते यदग्नि - [] 23

TS 5.6.6.2

-रुन्ये वा वै निधिमगुप्तं विन्दन्ति न वा प्रति प्र जानात्युखामा क्रामत्यात्मानमेवाधिपां कुरुते गुप्त्या अथो खल्वाहुर्नाऽऽक्रम्येति नैरुत्स्युखा यदाक्रमेन्निरुत्स्य आत्मानमपि दद्ध्यात् तस्मान्नाऽऽक्रम्या

पुरुषशीर्षमुप दधाति गुप्त्या अथो यथा ब्रूयादेतन्मे गोपायेति तादृगेव तत् - [] 24

TS 5.6.6.3

प्रजापतिर्वा अथर्वा ऽग्निरेव दुद्धयङ्गाथर्वणस्तस्येष्टका अस्थान्येतः ह वाव तद् ऋषिरभ्यनूवाचेन्द्रो दधीचो अस्थभिरिति यदिष्टकाभिरग्निं चिनोति सात्मानमेवाग्निं चिनुते सात्मा मुष्मिन् लोके भवति य एवं वेद शरीरं वा एतदग्रेर्यच्चित्य आत्मा वैश्वानरो यच्चिते वैश्वानरं जुहोति शरीरमेव सःस्कृत्या - [] 25

TS 5.6.6.4

-भ्यारोहति शरीरं वा एतद्-यजमानः सः स्क्रुरुते यदग्निं चिनुते यच्चिते वैश्वानरं जुहोति शरीरमेव सःस्कृत्या ऽऽत्मनाऽभ्यारोहति तस्मात् तस्य नावं द्यन्ति जीवन्नेव देवानप्येति वैश्वानर्यर्चा पुरीषमुप दधातीयं वा अग्निवैश्वानरस्तस्यैषा चितिर्यत् पुरीषमग्निमेव वैश्वानरं चिनुत एषा वा अग्नेः () प्रिया तनूर्यद्-वैश्वानरः प्रियामेवास्य तनुवमव रुन्धे ॥ 26

(अग्नि - स्तथ - सःस्कृत्या - ग्रे - दर्श च) (A6)

TS 5.6.7.1

अग्नेर्वै दीक्षया देवा विराजंमाप्नुवन् तिस्रो रात्रीर्दीक्षितः स्यात् त्रिपदा विराड् विराजंमाप्नोति षड्-रात्रीर्दीक्षितः स्यात् षड् वा ऋतवः सँवत्सरः सँवत्सरो विराड् विराजंमाप्नोति दश रात्रीर्दीक्षितः स्याद्-दशाक्षरा विराड् विराजंमाप्नोति द्वादश रात्रीर्दीक्षितः स्याद् द्वादश मासाः सँवत्सरः सँवत्सरो विराड् विराजंमाप्नोति त्रयोदश रात्रीर्दीक्षितः स्यात् त्रयोदश - [] 27

TS 5.6.7.2

मासाः सँवत्सरः सँवत्सरो विराड् विराजंमाप्नोति पञ्चदश रात्रीर्दीक्षितः स्यात् पञ्चदश वा अर्द्धमासस्य

रात्रयोऽर्द्धमासशः सँवथ्सुर औप्यते सँवथ्सुरो विराड् विराजंमाप्नोति सप्तदश रात्रीर्दीक्षितः स्याद्
 द्वादश मासाः पञ्चतवः स सँवथ्सुरः सँवथ्सुरो विराड् विराजंमाप्नोति चतुर्विंशतिः रात्रीर्दीक्षितः
 स्याच्चतुर्विंशतिरर्द्धमासाः सँवथ्सुरः सँवथ्सुरो विराड् विराजंमाप्नोति त्रिंशतः रात्रीर्दीक्षितः स्यात्
 - [] 28

TS 5.6.7.3

त्रिंशदक्षरा विराड् विराजंमाप्नोति मासं दीक्षितः स्याद्-यो मासः स सँवथ्सुरः सँवथ्सुरो विराड्
 विराजंमाप्नोति चतुरो मासो दीक्षितः स्याच्चतुरो वा एतं मासो वसवोऽबिभरुस्ते पृथिवीमाऽजयन्
 गायत्रीं छन्दोऽष्टौ रुद्रास्तेऽन्तरिक्षमाऽजयन् त्रिष्टुभं छन्दो द्वादशाऽऽदित्यास्ते दिवमाऽजयन् जगतीं
 छन्दस्ततो वै ते () व्यावृतं-मगच्छञ्छैष्ठ्यं देवानां तस्माद् द्वादश मासो भृत्वाऽग्निं चिन्वीत द्वादश
 मासाः सँवथ्सुरः सँवथ्सुरो -ऽग्निश्चित्यस्तस्यां-होरात्राणीष्टका आसेष्टकमेनं चिनुतेऽथो व्यावृतमेव
 गच्छति श्रैष्ठ्यं समानानां ॥ 29

(स्यात् त्रयोदश - त्रिंशतः रात्रीर्दीक्षितः स्याद् - वै ते - ऽष्टाविंशतिश्च) (A7)

TS 5.6.8.1

सुवर्गाय वा एष लोकाय चीयते यदग्निस्तं यन्नान्वारोहैथ सुवर्गाल्लोकाद्-यजमानो हीयेत पृथिवीमाऽक्रमिषं
 प्राणो मा मा हासीदन्तरिक्षमाऽक्रमिषं प्रजा मा मा हासीद्-दिवमाऽक्रमिषः सुवर्गन्मेत्याहैष वा
 अग्नेरन्वारोहस्तेनैवैनं-न्वारोहति सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै यत् पक्षसम्मितां मिनुयात् - [] 30

TS 5.6.8.2

कनीयाः सं यश्क्रतुमुपेयात् पापीयस्यस्या ऽऽत्मनः प्रजा स्याद्-वेदिसम्मितां मिनोति ज्यायाः समेव
 यश्क्रतुमुपैति नास्याऽऽत्मनः पापीयसी प्रजा भवति साहस्रं चिन्वीत प्रथमं चिन्वानः सहस्रसम्मितो
 वा अयं लोक इममेव लोकमभि जयति द्विषाहस्रं चिन्वीत द्वितीयं चिन्वानो द्विषाहस्रं वा अन्तरिक्ष-

मन्तरिक्षमेवाभि जयति त्रिषाहस्रं चिन्वीत तृतीयं चिन्वान - [] 31

TS 5.6.8.3

-स्त्रिषाहस्रो वा असौ लोको ऽमुमेव लोकमभि जयति जानुदुघ्नं चिन्वीत प्रथमं चिन्वानो गायत्रियैवेमं लोकमभ्यारोहति नाभिदुघ्नं चिन्वीत द्वितीयं चिन्वानस्त्रिष्टुभैवा-न्तरिक्ष-मभ्यारोहति ग्रीवदुघ्नं चिन्वीत तृतीयं चिन्वानो जगत्त्यैवामुन् लोकमभ्यारोहति नाग्निं चित्वा रामामुपेयादयोनौ रेतो धास्यामीति न द्वितीयं चित्वाऽन्यस्य स्त्रिय - [] 32

TS 5.6.8.4

-मुपेयान्न तृतीयं चित्वा कां चनोपेयाद्-रेतो वा एतन्नि धत्ते यदग्निं चिनुते यदुपेयाद्-रेतसा व्यृद्धयेताऽथो खल्वाहुर प्रजस्यं तद्-यन्नोपेयादिति यद्-रेतस्सिचावुपदधाति ते एव यजमानस्य रेतो बिभृतस्तस्मा-दुपेयाद्-रेतसो-ऽस्कन्दाय त्रीणि वाव रेतसि पिता पुत्रः पौत्रो - [] 33

TS 5.6.8.5

यद् द्वे रेतस्सिचावुपदद्ध्याद्-रेतोऽस्य विच्छिन्द्यात् तिस्र उप दधाति रेतसः संतत्या इयं वाव प्रथमा रेतस्सिग् वाग्वा इयं तस्मात् पश्यन्तीमां पश्यन्ति वाचं वदन्तीमन्तरिक्षं द्वितीयो प्राणो वा अन्तरिक्षं तस्मान्नाऽन्तरिक्षं पश्यन्ति न प्राणमसौ तृतीया चक्षुर्वा असौ तस्मात् पश्यन्त्यमूं पश्यन्ति चक्षुर्यजुषेमां चा - [] 34

TS 5.6.8.6

-मूं चोप दधाति मनसा मद्ध्यमामेषां लोकानां कृत्वा अथो प्राणानामिष्टो यज्ञो भृगुभिराशीर्दा वसुभिस्तस्य त इष्टस्य वीतस्य द्रविणेह भक्षीयेत्याह स्तुतशस्त्रे एवैतेन दुहे पिता मातरिश्वाऽच्छिद्रा पदा धा अच्छिद्रा उशिजः पदाऽनु तक्षुः सोमो विश्वविन्नेता नेषद्-बृहस्पतिरुक्थामदानि शस्सिषुदित्याहैतद्वा () अग्रेरुक्थं तेनैवैनमनु शसति ॥ 35

(मि॒नुयात् - तृतीयं॑ चिन्वा॒नः - स्त्रियं॑ - पौत्रं॑ - श्व॒ - वै - सप्त॑ च) (A8)

TS 5.6.9.1

सू॒यते॑ वा ए॒षोऽग्नी॑नां॒ य उ॒खायां॑ भ्रियते॒ यदु॒धः सा॒दये॑द्-गर्भाः॑ प्र॒पादु॑काः स्युरथो॒ यथा॑ स॒वात् प्र॑त्य॒वरो॑हति ता॒दृगे॒व तदा॑स॒न्दी सा॑दयति॒ गर्भा॑णां धृ॒त्या अ॒प्र॒पादा॑याथो॒ स॒वमे॑वैनं॑ करोति॒ गर्भो॑ वा ए॒ष यदु॒ख्यो योनिः॑ शि॒क्यं यच्छि॑क्या॒दुखां॑ निरू॒हेद्-योने॑र्गर्भं॒ निरू॒ह॒ण्याथ॑ षडु॒द्यामः॑ शि॒क्यं भवति॑ षोढा वि॒हितो वै - [] 36

TS 5.6.9.2

पुरु॑ष आ॒त्मा च॒ शिर॑श्च च॒त्वार्यङ्गा॑न्या॒त्मन्ने॑वैनं॑ बिभर्ति॒ प्र॒जाप॑तिर्वा ए॒ष यदु॒ग्निस्त॑स्यो॒खा चो॒लूख॑लं च॒ स्तनौ॑ ताव॑स्य प्र॒जा उप॑ जीवन्ति॒ यदु॒खां चो॒लूख॑लं चो॒प॒धाति॑ ताभ्या॑मे॒व यज॑मानोऽमु॒ष्मिन् लो॒केऽग्निं॑ दु॒हे स॑व॒त्सरो॑ वा ए॒ष यदु॒ग्निस्त॑स्य त्रेधा॒विहि॑ता इष्ट॑काः प्रा॒जाप॑त्या वै॒ष्णवी॑ - [] 37

TS 5.6.9.3

-वै॒श्वक॑र्म॒णी-र॒होरा॒त्राण्ये॒वास्य॑ प्रा॒जाप॑त्या यदु॒ख्यं बि॑भर्ति प्रा॒जाप॑त्या ए॒व तदु॒पं धत्ते॑ यथ॒ स॒मिधं॑ आ॒दधा॑ति वै॒ष्णवा॑ वै वन॒स्पत॑यो वै॒ष्णवी॑रे॒व तदु॒पं धत्ते॑ यदिष्ट॑काभि॒र॒ग्निं चि॑नोती॒यं वै वि॒श्वक॑र्मा वै॒श्वक॑र्म॒णीरे॒व तदु॒पं धत्ते॑ तस्मा॑-दाहु-स्त्रि॒वृ॒द॒ग्निरिति॑ तं॒ वा ए॒तं यज॑मान ए॒व चि॑न्वीत॒ यद॑स्या॒न्य () श्वि॑नुयाद्यत् तं दक्षि॑णाभि॒र्न रा॒धये॑द॒ग्निम॑स्य वृ॒ज्जीत॑ योऽस्या॒ऽग्निं चि॑नुयात् तं दक्षि॑णाभी रा॒धये॑द॒ग्निमे॒व तथ॑ स्पृ॒णोति॑ ॥ 38

(षो॒ढावि॒हितो वै - वै॒ष्णवी॑ - र॒न्यो - वि॒श्व॑तिश्च) (A9)

TS 5.6.10.1

प्रजापति-रग्नि-मचिनुतर्तुभिः सँवत्सरं वसन्तेनैवास्य पूर्वाद्धमचिनुत ग्रीष्मेण दक्षिणं पक्षं वरूषाभिः
पुच्छः शरदोत्तरं पक्षः हेमन्तेन मद्ध्यं ब्रह्मणा वा अस्य तत् पूर्वाद्धमचिनुत क्षत्रेण दक्षिणं पक्षं
पशुभिः पुच्छं विशोत्तरं पक्षमाशया मद्ध्यं य एवं विद्वानग्निं चिनुत ऋतुभिरेवैनं चिनुतेऽथो एतदेव
सर्वमव - [] 39

TS 5.6.10.2

रुन्धे शृण्वन्त्येनमग्निं चिक्यान्मत्यन्नः रोचत इयं वाव प्रथमा चित्तिरोषधयो वनस्पतयः पुरीषमन्तरिक्षं
द्वितीया वयांसि पुरीषमसौ तृतीया नक्षत्राणि पुरीषं यज्ञश्चतुर्थी दक्षिणा पुरीषं यजमानः पञ्चमी
प्रजा पुरीषं यत् त्रिचितीकं चिन्वीत यज्ञं दक्षिणामात्मानं प्रजामन्तरियात् तस्मात् पञ्चचितीकश्चेतव्य
एतदेव सर्वं स्पृणोति यत् तिस्रश्चितय - [] 40

TS 5.6.10.3

-स्त्रिवृद्धयग्निर्यद् द्वे द्विपाद्-यजमानः प्रतिष्ठित्यै पञ्च चितयो भवन्ति पाङ्कः पुरुष आत्मानमेव स्पृणोति
पञ्च चितयो भवन्ति पञ्चभिः पुरीषैरभ्यूहति दश सं पद्यन्ते दशाक्षरो वै पुरुषो यावानेव पुरुषस्तः
स्पृणोत्यथो दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराज्येवान्नाद्ये प्रति तिष्ठति सँवत्सरो वै षष्ठी चित्तिरऋतवः
पुरीषः () षट् चितयो भवन्ति षट् पुरीषाणि द्वादश सं पद्यन्ते द्वादश मासाः सँवत्सरः सँवत्सर
एव प्रति तिष्ठति ॥ 41

(अव - चितयः - पुरीषं - पञ्चदश च) (A10)

TS 5.6.11.1

रोहितो धूम्रोहितः कर्कन्धुरोहितस्ते प्राजापत्या बभ्रुरणुणबभ्रुः शुकबभ्रुस्ते रौद्राः श्येतः श्येताक्षः
श्येतग्रीवस्ते पितृदेवत्यांस्तिस्रः कृष्णा वशा वारुण्यास्तिस्रः श्वेता वशाः सौर्यो मैत्राबारहस्पत्या
धूम्रललामास्तूपराः ॥ 42

(रोहि॑तः-षड्विं॑शतिः) (A11)

TS 5.6.12.1

पृ॒श्नि-स्तिर॒श्नीन॑-पृ॒श्निरू॒र्द्ध-पृ॒श्निस्ते मा॑रु॒ताः फ॒ल्गू॒र्लो॒हि॒तो॒र्णी ब॑ल॒क्षी ताः सा॑रस्व॒त्यः पृ॒ष॒ती स्थू॒लपृ॒ष॒ती
क्षु॒द्रपृ॒ष॒ती ता वै॑श्वदे॒व्यस्ति॒स्रः श्या॒मा व॒शाः पौ॒ष्णिय॑स्ति॒स्रो रोहि॑णीव॒शा मै॒त्रिय॑ ऐ॒न्द्राबा॒र॒हस्प॑त्या
अ॒रु॒णल॑लामास्तू॒पराः ॥ 43

(पृ॒श्निः - षड्विं॑शतिः) (A12)

TS 5.6.13.1

शि॒ति॒बा॒हु-र॒न्यत॑शि॒ति॒बा॒हुः सम॒न्त शि॑ति॒बा॒हुस्त॑ ऐ॒न्द्रवा॒य॒वाः शि॑ति॒रन्ध्रो॒ ऽन्य॑त॒शि॒ति॒रन्ध्रः सम॒न्तशि॑ति॒रन्ध्रस्ते
मै॒त्राव॑रु॒णाः शु॒द्धवा॑लः स॒र्वशु॑द्धवा॒लो म॒णिवा॑ल॒स्त आ॑श्चि॒नास्ति॒स्रः शि॒ल्पा व॒शा वै॑श्वदे॒व्यस्ति॒स्रः
श्ये॒नीः पर॑मे॒ष्ठिने॑ सोमापौ॒ष्णाः श्या॒मल॑लामास्तू॒पराः ॥ 44

(शि॒ति॒बा॒हुः पञ्चविं॑शतिः) (A13)

TS 5.6.14.1

उ॒न्नत॑ ऋ॒षभो॑ वा॒म॒नस्त॑ ऐ॒न्द्राव॑रु॒णाः शि॒ति॒ककु॑च्छि॒तिपृ॒ष्ठः शि॒ति॒भस॑त् त॒ ऐ॒न्द्राबा॒र॒हस्प॑त्याः
शि॒ति॒पाच्छि॑त्यो॒ष्ठः शि॒ति॒भुस्त॑ ऐ॒न्द्रावै॑ष्ण॒वास्ति॒स्रः सि॒द्ध्मा व॒शा वै॑श्वक॒र्मण्य॑स्ति॒स्रो धा॒त्रे पृ॑षोद॒रा
ऐ॒न्द्रापौ॑ष्णाः श्ये॒तल॑लामास्तू॒पराः ॥ 45

(उ॒न्नतः पञ्चविं॑शतिः) (A14)

TS 5.6.15.1

कर्णा॑स्त्रयो॑ या॒माः सौ॒म्यास्त्रयः॑ श्वि॒ति॒ङ्गा अ॒ग्नये॑ यवि॑ष्ठाय॒ त्रयो॑ नकु॒लास्ति॒स्रो रोहि॑णी॒रुय॒व्यस्ता॑ वसू॑नां
ति॒स्रोऽरु॑णा दि॒त्यौह्य॑स्ता रु॒द्राणां॑ सोमै॒न्द्रा ब॒भ्रुल॑लामास्तूप॒राः ॥ 46

(कर्णास्त्रयो - विंशतिः) (A15)

TS 5.6.16.1

शु॒ण्ठास्त्रयो॑ वैष्ण॒वा अ॒धीलो॑धकर्णा॒स्त्रयो॑ विष्ण॑व उरु॒क्रमा॑य॒ लप्सु॑दिन॒स्त्रयो॑ विष्ण॑व उरुगा॒याय॑
पञ्चा॑वीस्ति॒स्र आ॒दित्या॑नां॒ त्रिव॑त्सा-स्ति॒स्रो-ऽङ्गिर॑सामै॒न्द्रावैष्ण॑वा गौर॑ल॒लामास्तूप॒राः ॥ 47

(शुण्ठा - विंशतिः) (A16)

TS 5.6.17.1

इन्द्रा॑य॒ राज्ञे॑ त्रयः॑ शि॒ति॒पृष्ठा॑ इन्द्रा॑या-धि॒राजा॑य॒ त्रयः॑ शि॒ति॒ककु॑द् इन्द्रा॑य॒ स्वरा॑ज्ञे त्रयः॑ शि॒ति॒भस॑-
दस्ति॒स्रस्तु॑र्यौह्यः॑ सा॒द्व्यानां॑ ति॒स्रः प॑ष्ठौह्यो॒ विश्वे॑षां दे॒वाना॑माग्ने॒न्द्राः कृ॒ष्णल॑लामास्तूप॒राः ॥ 48

(इन्द्राय॒ राज्ञे - द्वाविंशतिः) (A17)

TS 5.6.18.1

अदि॑त्यै॒ त्रयो॑ रोहि॒तैता॑ इन्द्रा॑ण्यै॒ त्रयः॑ कृष्णै॒ताः कु॒ह्वै त्रयो॑ऽरुणै॒तास्ति॒स्रो धे॒नवो॑ रा॒कायै॑ त्रयो॑ऽनु॒द्वाहः॑
सिनी॑वा॒ल्या आ॒ग्नावैष्ण॑वा रोहि॑तल॒लामास्तूप॒राः ॥ 49

(अदित्या-अष्टादश) (A18)

TS 5.6.19.1

सौम्यास्त्रयः पिशंगाः सोमाय राज्ञे त्रयः सारङ्गाः पार्जन्या नभोरूपास्तिस्रोऽजा मलहा इन्द्राण्यै
तिस्रो मेघ्य आदित्या द्यावापृथिव्या मालङ्गास्तूपराः ॥ 50

(सौम्या - एकात्रविंशतिः) (A19)

TS 5.6.20.1

वारुणास्त्रयः कृष्णललामा वरुणाय राज्ञे त्रयो रोहितललामा वरुणाय रिशादसे त्रयोऽरुणललामाः
शिल्पास्त्रयो वैश्वदेवास्त्रयः पृश्नयः सर्वदेवत्या ऐन्द्रासूराः श्येतललामास्तूपराः ॥ 51

(वारुणा - विंशतिः) (A20)

TS 5.6.21.1

सोमाय स्वराज्ञेऽनोवाहावनद्वाहा-विन्द्राग्निभ्या-मोजोदाभ्यामुष्टारा-विन्द्राग्निभ्या बलदाभ्याः सीरवाहाववी
द्वे धेनू भौमी दिग्भ्यो वडंबे द्वे धेनू भौमी वैराजी पुरुषी द्वे धेनू भौमी वयव आरोहणवाहावनद्वाहौ
वारुणी कृष्णे वशे अंराड्यौ दिव्यावृषभौ परिमरौ ॥ 52

(सोमाय स्वराज्ञे - चतुस्त्रिंशत्) (A21)

TS 5.6.22.1

एकादश प्रातर्गव्याः पशव आ लभ्यन्ते छगलः कल्माषः किकिदीविर्विदीगयस्ते त्वाष्ट्राः सौरीर्नव
श्वेता वशा अनूबन्ध्या भवन्त्याग्नेय ऐन्द्राग्र औश्विनस्ते विशालयूप आ लभ्यन्ते ॥ 53

(एकादश प्रातः - पञ्चविंशतिः) (A22)

TS 5.6.23.1

पि॒शङ्गा॒स्त्रयो॑ वा॒स॒न्ताः सा॒रङ्गा॒स्त्रयो॑ ग्रैष्माः पृ॒ष॒न्त॒स्त्रयो॑ वा॒र॒षिकाः पृ॒श्न॒य॒स्त्रयः॑ शा॒र॒दाः पृ॒श्नि॒स॒क्था॒स्त्रयो॑
 है॒म॒न्तिका॑ अ॒वलि॑सा॒स्त्रयः॑ शै॒शिराः सँव॑त्स॒राय॑ नि॒वक्ष॑सः ॥स्पो॑चिअल् कोर्वै fओर् अनुवाकम्
 12 तो॒रोहि॑तः कृ॒ष्णा धू॒म्रल॑लामाः - पृ॒श्निः श्या॒मा अ॒रु॒णल॑लामाः -शि॒तिबा॒हुः शिल्पाः श्येनीः
 श्या॒मल॑लामा - उ॒न्नतः सि॒द्ध्मा धा॒त्रे पौ॒ष्णाः श्ये॒तल॑लामाः - कृ॒र्णा ब॒भ्रुल॑लामाः - शु॒ण्ठा
 गौ॒रल॑लामा - इन्द्रा॒य कृ॒ष्णाल॑लामा - अ॒दित्यै॑ रोहि॑त ललामः -सौ॒म्या मा॒लङ्गा - वा॒रु॒णाः सू॒राः
 श्ये॒तल॑लामा - दश॑ । 20

(पि॒शङ्गा - वि॒श्रुतिः) (A23)

praSna korvai with starting padams of 1 to 23 anuvAkams :-

(हि॒र॒ण्यव॑र्णा - अ॒पां ग्र॒हान् - भू॒तेष्ट॑काः - स॒जुः - सँव॑त्स॒रं - प्र॒जाप॑तिः स क्षु॒रप॑वि - र॒व॒ग्रेवै
 दी॒क्षया॑ - सु॒व॒र्गाय॑ तं यन्न - सू॒यते॑ - प्र॒जाप॑तिर् ऋ॒तुभी - रोहि॑तः - पृ॒श्निः - शि॒तिबा॒हु - रु॒न्नतः -
 कृ॒र्णाः - शु॒ण्ठा - इन्द्रा॒या- दि॒त्यै - सौ॒म्या - वा॒रु॒णाः - सोमा॑यै - का॒दश - पि॒शङ्गा - स्त्रयो॑वि॒श्रुतिः)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(हि॒र॒ण्यव॑र्णा - भू॒तेष्ट॑काः - छ॒न्दो यत् - क॒नीया॑सन्-त्रि॒वृ॒द्धय॑ग्नि - वा॒रु॒णा - श्व॒तु॒ष्पञ्चा॑रात्)

first and last padam of sixth praSnam of 5th kANDam

(हि॒र॒ण्यव॑र्णा - नि॒वक्ष॑सः)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः-उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं

TS 5.7.1.1

यो वा अयं॑थादे॒वत॑म॒ग्निं चि॑नुत आ दे॒वता॑भ्यो वृ॒श्च्यते॑ पापी॒यान् भव॑ति यो यं॑थादे॒वतं न दे॒वता॑भ्य
आ वृ॒श्च्यते॑ वसी॒यान् भव॑त्याग्ने॒य्या गा॑यत्रि॒या प्र॑थ॒मां चि॑ति॒मभि मृ॑शेत् त्रि॒ष्टुभा॑ द्वितीयां जग॑त्या
तृतीयां॑मनु॒ष्टुभा॑ चतु॒र्थीं पु॒ङ्क्त्या प॑ञ्चमीं यं॑थादे॒वत॑मे॒वाग्निं चि॑नुते न दे॒वता॑भ्य आ वृ॒श्च्यते॑ वसी॒यान्
भव॑तीडा॒यै वा ए॒षा वि॑भक्तिः प॒शव॑ इडा प॒शुभि॑रेन - [] 1

TS 5.7.1.2

-चिनुते॑ यो वै प्र॒जाप॑तये प्रति प्रो॒च्याग्निं चि॑नोति नाऽऽ*र्ति॒माच्छे॑त्यश्वा॒वभित॑स्तिष्ठेतां कृ॒ष्ण उत्त॑रतः
श्वेतो दक्षि॑ण॒स्तावा॒लभ्ये॑ष्टका॒ उप॑ द॒द्ध्यादे॑तद्वै प्र॒जाप॑ते रू॒पं प्रा॑जाप॒त्योऽश्वः॑ सा॒क्षादे॒व प्र॒जाप॑तये
प्रतिप्रो॒च्याग्निं चि॑नोति नाऽऽ*र्ति॒माच्छे॑त्येतद्वा अहो रू॒पं यच्छे॑तोऽश्वो रात्रि॑यै कृ॒ष्ण ए॒तदहो॑ - []

2

TS 5.7.1.3

रू॒पं यदि॑ष्टका॒ रात्रि॑यै पुरी॑षमिष्टका॒ उप॑धा॒स्यञ्छे॑त-मश्व॑म॒भि मृ॑शेत् पुरी॑षमुप॒धा॒स्यन् कृ॒ष्णम॑हो॒रात्रा॑भ्यामे॒वैनं॑
चिनुते॑ हिरण्य पा॒त्रं म॒धोः पूर्णं॑ द॒दाति॑ मध॒व्यो ऽसा॒नीति॑ सौर्या॑ चि॒त्रव॑त्याऽवैक्षते चि॒त्रमे॒व भ॑वति
म॒द्ध्यन्दि॑नेऽश्व॒मव॑ घ्रापयत्य॒सौ वा आ॑दित्य इन्द्र॑ ए॒ष प्र॒जाप॑तिः प्राजाप॒त्योऽश्व॑स्तमे॒व सा॒क्षाद॑द्भोति
॥ 3

(ए॒न - मे॒तदहो॑ - ऽष्टाच॑त्वारिंशच्च) (A1)

TS 5.7.2.1

त्वाम॑ग्ने वृ॒षभं॑ चेकि॑तानं पु॒नर्यु॑वानं ज॒नय॑न्नुपागां॑ । अ॒स्थूरि॑ णो गार्ह॑पत्यानि सन्तु ति॒ग्मेन॑ नो

ब्रह्मणा सः शिंशाधि ॥ पशवो वा एते यदिष्टकाश्चित्यां चित्यामृषभमुप दधाति मिथुनमेवास्य तद-
यज्ञे करोति प्रजननाय तस्माद्-यूथेयूथ ऋषभः ॥ संवत्सरस्य प्रतिमां यां त्वां रात्र्युपासते ।
प्रजाः सुवीरां कृत्वा विश्वमायुर्व्यश्नवत् ॥ प्राजापत्या - [] 4

TS 5.7.2.2

-मेतामुप दधातीयं वा वैषैकाष्टका यदेवैकाष्टकायामन्नं क्रियते तदेवैतयाव रुन्ध एषा वै प्रजापतेः
कामदुघा तयैव यजमानोऽमुष्मिन् लोकेश्चिं दुहे येन देवा ज्योतिषोद्धा उदायन् येनाऽऽदित्या वसवो
येन रुद्राः । येनाङ्गिरसो महिमानं-मानशुस्तेनैतु यजमानः स्वस्ति ॥ सुवर्गाय वा एष लोकाय -
[] 5

TS 5.7.2.3

चीयते यदुग्रियेन देवा ज्योतिषोद्धा उदायन्नित्युख्यः समिन्ध इष्टका एवैता उप धत्ते वानस्पत्याः
सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै शतायुधाय शतवीर्याय शतोतये ऽभिमातिषाहे । शतं यो नः शरदो
अजीतानिन्द्रो नेषदतिं दुरितानि विश्वा ॥ ये चत्वारः पथयो देवयानां अन्तरा द्यावापृथिवी वियन्ति
। तेषां यो अज्यानि- मजीति-मावहात् तस्मै नो देवाः - [] 6

TS 5.7.2.4

परिं दत्तेह सर्वे ॥ ग्रीष्मो हेमन्त उत नो वसन्तः शरद् वरुषाः सुवितन्नो अस्तु । तेषामृतूनां शत
शारदानां निवात एषामभये स्याम ॥ इदुवत्सराय परिवत्सराय संवत्सराय कृणुता बृहन्नमः । तेषां
वयं सुमतौ यज्ञियांनां ज्योगजीता अहंताः स्याम ॥ भद्रान्नः श्रेयः समनैष्ट देवास्त्वयाऽवसेन
समंशीमहि त्वा । स नो मयो भूः पितो - [] 7

TS 5.7.2.5

आ विशस्व शं तोकाय तनुवै स्योनः ॥ अज्यानीरेता उप दधात्येता वै देवता अपराजितास्ता

ए॒व प्र विं॑शति॒ नैव जी॑यते ब्र॒ह्मवा॑दिनो॒ वद॑न्ति॒ यद॑र्द्धमा॒सा मासा॑ ऋ॒तवः॑ सँव॒थ्सुर॑ ओष॑धीः
पच॑न्त्यथ॒ कस्मा॑द॒न्याभ्यो॑ दे॒वता॑भ्य आग्र॒यणं॑ निरु॑प्यत॒ इत्ये॒ता हि तद्-दे॒वता॑ उ॒दज॑यन् यद्द॒तुभ्यो॑
निर्व॑पेद् दे॒वता॑भ्यः स॒मदं॑ द॒ध्यादा॑ग्र॒यणं॑ () निरु॑प्येता आहु॑ती जु॒होत्य॑र्द्धमा॒साने॒व मासा॑नू॒तून्थ
सँव॒थ्सुरं॑ प्री॒णाति॑ न दे॒वता॑भ्यः स॒मदं॑ दधाति भ॒द्रान्नः॑ श्रेयः॒ सम॑नैष्ट दे॒वा इत्या॑ह हु॒ताद्या॑य
यज॑मान॒स्याऽ*प॑राभावाय ॥ 8

(प्र॒जाप॒त्यां - लो॒काय॑ - दे॒वाः - पि॒तो - द॒ध्यादा॑ग्र॒यणं॑ - पञ्च॑विंशतिश्च) (A2)

TS 5.7.3.1

इन्द्र॑स्य॒ वज्रो॑ऽसि॒ वार्त्र॑घ्नस्तनू॒पा नः॑ प्र॒तिस्प॑शः । यो नः॑ पु॒रस्ता॑द् दक्षि॒णतः॑ प॒श्चा-दु॑त्तर॒तो-
ऽघा॑युरभि॒दास॑त्येत॒ः सोऽश्मा॑नमृच्छतु ॥ दे॒वा॒सुराः॑ सँय॑त्ता आस॒न् तेऽसु॑रा दिग्भ्य॒ आऽबा॑धन्त॒
तान् दे॒वा इष्वा॑ च॒ वज्रे॑ण॒ चापा॑नुदन्त॒ यद्-व॒ज्रिणी॑रुप॒दधा॑तीष्वा॒ चैव॑ तद्-वज्रे॑ण च॒ यज॑मानो
भ्रातृ॑व्या॒नप॑ नुदते दि॒क्षूप॑ - [] 9

TS 5.7.3.2

दधा॑ति दे॒वपु॑रा ए॒वैता॑स्तनू॒पानीः॒ पर्यू॑हते॒ ऽग्ना॑विष्णू॒ स॒जोष॑से॒मा व॑र्द्धन्तु वा॒गिरं॑ः । द्यु॒मैर्वा॑जेभि॒रा
ग॑तं ॥ ब्र॒ह्मवा॑दिनो॒ वद॑न्ति॒ यन्न॑ दे॒वता॑यै जु॒ह्वत्य॑थ॒ किं दे॒वत्या॑ वसो॒द्धरे॑त्यग्नि॒र्वसु॑स्तस्यैषा॒ धारा॑
विष्णु॑-र्वसु॒स्तस्यै॑षा॒ धारा॑ ऽऽग्नावैष्ण॒व्यर्चा॑ वसो॒द्धरा॑ जु॒होति॑ भा॒गधे॑ये॒नैवैनौ॑ सम॑र्द्धय॒त्यथो॑ ए॒ता- []
10

TS 5.7.3.3

-मे॒वाहु॑तिमा॒यत॑नवतीं॒ करो॑ति॒ यत्का॑म ए॒नां जु॑होति॒ तदे॒वाव॑ रुन्धे रु॒द्रो वा॑ ए॒ष यदु॑ग्नस्तस्यै॒ते त॒नुवौ॑
घो॒राऽन्या॑ शि॒वाऽन्या॑ यच्छ॑तरु॒द्रीयं॑ जु॒होति॑ यै॒वास्य॑ घो॒रा त॒नूस्तां॑ तेन॒ शम॑यति॒ यद्-वसो॒द्धरा॑
जु॒होति॑ यै॒वास्य॑ शि॒वा त॒नूस्तां॑ तेन॒ प्री॑णाति॒ यो वै वसो॒द्धरा॑यै - [] 11

TS 5.7.3.4

प्रतिष्ठां वेदु प्रत्येव तिष्ठति यदाज्यमुच्छिष्येत तस्मिन् ब्रह्मौदनं पचेत् तं ब्राह्मणाश्चत्वारः प्राक्षीयुरेष
वा अग्निर्वैश्वानरो यद्वाह्मण एषा खलु वा अग्नेः प्रिया तनूर्यद्वैश्वानरः प्रियायामेवैनं तनुवां प्रति
ष्ठापयति चतस्रो धेनूदद्यात् ताभिरेव यजमानोऽमुष्मिन् लोकेऽग्निं दुहे ॥ 12

(उपै - तां - धारायै - षट्त्वारिंशच्च) (A3)

TS 5.7.4.1

चित्तिं जुहोमि मनसा घृतेनेत्याहादाभ्या वै नामैषाऽऽहुतिर्वैश्वकर्मणी नैनं चिक्यानं भ्रातृव्यो दभ्नोत्यथो
देवता एवाव रुन्धे ऽग्ने तमद्येति पृङ्ग्या जुहोति पृङ्ग्याऽऽहुत्या यज्ञमुखमा रभते सप्त ते अग्ने समिधः
सप्तजिह्वा इत्याह होत्रा एवाव रुन्धे ऽग्निदेवेभ्योऽपाक्रामद्भागधेय - [] 13

TS 5.7.4.2

-मिच्छमानस्तस्मा एतद्भागधेयं प्रायच्छन्नेतद्वा अग्नेरग्निहोत्रमेतरहि खलु वा एष जातो यरहि
सर्वश्चितो जातायैवास्मा अन्नमपि दधाति स एनं प्रीतः प्रीणाति वसीयान् भवति ब्रह्मवादिनो
वदन्ति यदेष गारहपत्यश्चीयतेऽथ क्रास्याऽऽहवनीय इत्यसावादित्य इति ब्रूयादेतस्मिन् हि सर्वाभ्यो
देवताभ्यो जुह्वति - [] 14

TS 5.7.4.3

य एवं विद्वानग्निं चिनुते साक्षादेव देवता ऋद्धोत्यग्ने यशस्विन् यशसे ममर्पयेन्द्रावती मपंचिती
मिहाऽऽवह । अयं मूर्द्धा परमेष्ठी सुवर्चाः समानानामुत्तम श्लोको अस्तु ॥ भद्रं पश्यन्त उप सेदुरग्ने
तपो दीक्षामृषयः सुवर्दिदः । ततः क्षत्रं बलमोजंश्च जातं तदस्मै देवा अभि सं नमन्तु ॥ धाता
विधाता परमो - [] 15

TS 5.7.4.4

-त स॒न्दृक् प्र॒जाप॑तिः परमे॒ष्ठी वि॒राज॑ । स्तोमाः छन्दा॑ंसि नि॒विदो॑ म आ॒हुरेत॑स्मै रा॒ष्ट्रम॒भि
सं न॑माम ॥ अ॒भ्याव॑र्तद्भु॒मुप॑ मेत॑ सा॒कम॒यः शा॒स्ताऽधि॑पतिर्वो अस्तु । अ॒स्य वि॒ज्ञान॑मनु सः
र॑भद्भमि॒मं प॒श्चादनु॑ जीवाथ॒ सर्वे॑ ॥ रा॒ष्ट्रभृ॑त ए॒ता उप॑ दधात्येषा वा अ॒ग्नेश्चि॑ती रा॒ष्ट्रभृ॑त् तयै॒वास्मिन्
रा॒ष्ट्रं द॑धाति () रा॒ष्ट्रमे॒व भ॑वति नास्मा॑द् रा॒ष्ट्रं भ्र॑शते ॥ 16

(भा॒ग॒धेयं॑ - जु॒हति॑ - पर॒मा - रा॒ष्ट्रं द॑धाति - स॒प्त च॑) (A4)

TS 5.7.5.1

यथा॒ वै पु॒त्रो जा॒तो म्रि॒यत॑ ए॒वं वा॒ एष॑ म्रि॒यते॒ यस्या॒ग्निरु॒ख्यं उ॒द्वाय॑ति यन्नि॒र्मन्थ्यं॑ कुर्याद्-विच्छि॑न्द्याद्-
भ्रातृ॑व्यमस्मै जनयेथ॒ स ए॒व पुनः॑ प॒रीद्व्यः॒ स्वादे॒वैनं॑ यो नै॒र्जन॑यति नास्मै भ्रातृ॑व्यं जनयति तमो॑
वा ए॒तं गृ॑ह्णाति यस्या॒ग्निरु॒ख्यं उ॒द्वाय॑ति मृ॒त्युस्त॑मः कृ॒ष्णो वा॑सः कृ॒ष्णा धे॒नुर्दक्षि॑णा तम॑सै - [] 17

TS 5.7.5.2

-व तमो॑ मृ॒त्युम॑प॒ हते॑ हि॒रण्यं॑ ददाति ज्योति॑र्वै हि॒रण्यं॑ ज्योति॑षैव तमो॑ऽप॒ हते॑ऽथो तेजो॑ वै हि॒रण्यं॑
तेज॑ ए॒वाऽऽत्म॑न् ध॒त्ते सु॒वर्न॑ घ॒र्मः स्वाहा॑ सु॒वर्नाऽर्कः॑ स्वाहा॑ सु॒वर्न॑ शु॒क्रः स्वाहा॑ सु॒वर्न॑ ज्योतिः॑
स्वाहा॑ सु॒वर्न॑ सूर्यः॑ स्वाहा॑ ऽर्को॑ वा ए॒ष यद॑ग्निर॒सावा॑दित्यौ - [] 18

TS 5.7.5.3

ऽश्व॑मे॒धो यदे॒ता आ॒हुती॑ जु॒होत्य॑र्का-श्वमे॒धयो॑रे॒व ज्योती॑ऽषि सं द॑धात्येष ह॒ त्वा अ॑र्काश्वमे॒धी यस्यै॑तदु॒ग्रौ
क्रि॒यत् आपो॑ वा इ॒दम॑ग्रे सल्लि॒लमा॑सीथ॒ स ए॒तां प्र॒जाप॑तिः प्रथ॑मां चि॒तिम॑पश्यत् तामु॒पाध॑त्
तद्वि॒यम॑भवत् तं वि॒श्वक॑र्माऽब्रवी॒दुप॑ त्वाऽऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्ती॑त्य - [] 19

TS 5.7.5.4

-ब्रवी॒थ स ए॒तां द्वि॒तीयां॑ चि॒तिम॑पश्य॒त् तामु॑पा॒धत् तदु॒न्तरि॑क्षमभव॒थ स य॒ज्ञः प्र॒जाप॑तिमब्रवी॒दुप॑
त्वाऽऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्ती॑त्य॒ब्रवी॒थ स वि॒श्वक॑र्माण-मब्रवी॒दुप॑ त्वाऽऽया॒नीति॑ केन॑ मो॒पैष्य॑सीति॒
दिश्या॑भिरित्य॒ब्रवी॒त् तं दिश्या॑भिरु॒पैत् ता उ॑पा॒धत् ता दि॒शो - [] 20

TS 5.7.5.5

ऽभव॑न्थ स प॑रमे॒ष्ठी प्र॒जाप॑तिमब्रवी॒दुप॑ त्वाऽऽ*या॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्ती॑त्य॒ब्रवी॒थ स वि॒श्वक॑र्माणं च
य॒ज्ञं चा॑ब्रवी॒दुप॑ वा॒मा ऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्ती॑त्य॒ब्रूताः॑ स ए॒तां तृ॒तीयां॑ चि॒तिम॑पश्य॒त् तामु॑पा॒धत्
तदु॒साव॑भव॒थ स आ॑दित्यः प्र॒जाप॑ति-मब्रवी॒दुप॑ त्वा - [] 21

TS 5.7.5.6

ऽऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्ती॑त्य॒ब्रवी॒थ स वि॒श्वक॑र्माणं च य॒ज्ञं चा॑ब्रवी॒दुप॑ वा॒मा ऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्ती॑त्य॒ब्रूताः॑
स प॑रमे॒ष्ठिन॑मब्रवी॒दुप॑ त्वाऽऽया॒नीति॑ केन॑ मो॒पैष्य॑सीति॒ लोकं॑ पृ॒णये॑त्य॒ब्रवी॒त् तं लो॒कं पृ॒णयो॑पैत्
तस्मा॒द्या॑तयाम्नी लोकं पृ॒णा॒द्या॑तयाम् ह्य॒सा - [] 22

TS 5.7.5.7

-वा॑दित्यस्तानृष॑यो ऽब्रुव॑न्नुप॑ व आ॒द्या॒मेति॑ केन॑ न उ॒पैष्य॑थेति॒ भूमे॑त्य॒ब्रुव॑न् तान् द्वाभ्यां॑ चि॒तीभ्या॑मुपाय॑न्थ
स पञ्च॑चि॒तीकृः स॑म॒पद्य॑त् य एवं वि॒द्वान॒ग्निं चि॑नुते भू॒याने॑व भ॑वत्य॒भीमान् लो॒काञ्ज॑यति वि॒दुरे॑न॒ देवा
अथो॑ ए॒तासा॑मे॒व दे॒वता॑नाः सायु॑ज्यं गच्छति ॥ 23

(तम॑सा - ऽऽदित्यो॑ - ऽस्तीति॑ - दि॒श - आ॑दित्यः प्र॒जाप॑तिमब्रवी॒दुप॑ त्वा - ऽसौ - पञ्च॑चत्वारि॒ंशच्च)
(A5)

TS 5.7.6.1

वयो॑ वा अ॒ग्निर्यद॑ग्निर॒चित् प॒क्षिणोऽ॑श्नीयात् तमे॒वाग्निम॑द्यादा॒र्तिमाच्छे॑त् स॒व॒त्सुरं॑ व्र॒तं चरे॑त् स॒व॒त्सुरः॑
हि व्र॒तं नाति॑ प॒शुर्वा ए॒ष यद॑ग्निर॒हिनस्ति॑ खलु॒ वै तं प॒शुर्य ए॑नं पुरस्ता॑त् प्र॒त्यञ्चमु॑पचर॑ति तस्मा॑त्
प॒श्चात् प्रा॒दुप॑चर्य॒ आत्मनोऽ॑हि॒सायै॑ तेजोऽ॑सि तेजो॑ मे यच्छ॒ पृथि॑र्वी॒ यच्छ॑ - [] 24

TS 5.7.6.2

पृथि॑व्यै मा॑ पाहि॒ ज्योति॑रसि॒ ज्योति॑र्मे॒ यच्छा॑न्तरि॒क्षं यच्छा॑न्तरि॒क्षान्मा॑ पाहि॒ सुव॑रसि॒ सुव॑र्मे॒ यच्छ॑
दि॒वं यच्छ॑ दि॒वो मा॑ पा॒हीत्या॑हैताभि॒र्वा इ॒मे लो॒का वि॑धृता॒ यदे॒ता उ॑प॒दधा॑त्येषां॒ लोकानां॑ वि॑धृत्यै
स्वय॑मातृ॒ण्णा उ॑प॒धाय॑ हिर॒ण्येष्ट॒का उप॑दधाती॒मे वै लो॒काः स्वय॑मातृ॒ण्णा ज्योति॑र॒हिर॑ण्यं॒ यथ॑
स्वय॑मातृ॒ण्णा उ॑प॒धाय॑ - [] 25

TS 5.7.6.3

हिर॒ण्येष्ट॒का उ॑प॒दधा॑ती॒माने॑वैताभि॒र्लो॒काञ्ज्योति॑ष्मतः॒ कुरु॑तेऽथो॒ एताभि॑रे॒वास्मा॑ इ॒मे लो॒काः प्र
भा॑न्ति॒ यास्ते॑ अ॒ग्ने सूर्ये॑ रुचं॒ उद्य॑तो दि॒वंमात॑न्वन्ति॒ रश्मि॑भिः । ताभिः॒ सर्वा॑भी रु॒चे जना॑य
नस्कृ॑धि ॥ या वो॑ दे॒वाः सूर्ये॑ रुचो॒ गोष्व॑श्चेषु॒ या रुचः॑ । इन्द्रा॑ग्नी॒ ताभिः॒ सर्वा॑भी रुचं॒ नो धत्त॑
बृ॒हस्प॑ते ॥ रुचं॑न्नो धेहि - [] 26

TS 5.7.6.4

ब्रा॒ह्म॒णेषु॑ रुचः॒ राज॑सु नस्कृ॑धि । रुचं॒ वि॒श्येषु॑ शू॒द्रेषु॑ मयि॑ धेहि रु॒चा रुचं॑ ॥ द्वेधा॑ वा अ॒ग्निं
चि॒क्या॒नस्य॑ यश॑ इन्द्रि॒यं गच्छ॑त्य॒ग्निं वा चि॑तमी॒जानं॑ वा॒ यदे॒ता आ॑हुतीर्जु॒होत्या॑त्मन्ने॒व यश॑ इन्द्रि॒यं
धत्त॑ ई॒श्वरो॑ वा ए॒ष आ॒र्तिमा॑र्तो॒र्योऽ॑ग्निं चि॒न्वन्न॑धि॒ क्राम॑ति॒ तत्त्वा॑ यामि॒ ब्रह्म॑णा॒ वन्द॑मान॒ इति॑ वा॒रु॒ण्यर्चा॑
- [] 27

TS 5.7.6.5

जुहु॑या॒च्छान्ति॑रे॒वैषा ऽग्ने॑र्गु॒प्तिरा॑त्मनो॒ हवि॑ष्कृ॒तो वा ए॒ष योऽ॑ग्निं चि॒नुते॑ यथा॒ वै ह॒विः स्क॑न्द॒त्येवं॑ वा

एष स्केन्दति योऽग्निं चित्वा स्त्रियमुपैति मैत्रावरुण्याऽऽमिक्षया यजेत मैत्रावरुणतामेवोपैत्यात्मनो
ऽस्केन्दाय यो वा अग्निमृतुस्थां वेदुर्ऋतुरस्मै कल्पमान एति प्रत्येव तिष्ठति संवत्सरो वा अग्निर्
- [] 28

TS 5.7.6.6

ऋतुस्थास्तस्य वसन्तः शिरो ग्रीष्मो दक्षिणः पक्षो वरुषाः पुच्छः शरदुत्तरः पक्षो हेमन्तो मद्ध्यं
पूर्वपक्षा-श्चितयोऽपरपक्षाः पुरीष-महोरात्राणीष्टका एष वा अग्निर्ऋतुस्था य एवं वेदुर्ऋतुरस्मै
कल्पमान एति प्रत्येव तिष्ठति प्रजापतिर्वा एतं ज्यैष्ठ्यकामो न्यधत्त ततो वै स ज्यैष्ठ्यमगच्छद्य एवं
विद्वानग्निं चिनुते () ज्यैष्ठ्यमेव गच्छति ॥ 29

(पृथिवीं यच्छ - यथ स्वयमातृणा उपधाय - धेह्यु - चा - ग्नि - चिनुते - त्रीणि च) (A6)

TS 5.7.7.1

यदाकूताथ समसुसोद्धृदो वा मनसो वा संभृतं चक्षुषो वा । तमनु प्रेहि सुकृतस्य लोकं यत्र षयः
प्रथमजा ये पुराणाः ॥ एतः संधस्थ परि ते ददामि यमावहाच्छेवधिं जातवेदाः । अन्वागन्ता
युष्पतिर्वो अत्र तः स्म जानीत परमे व्योमन् ॥ जानीतादेनं परमे व्योमन् देवाः सधस्था विद
रूपमस्य । यदागच्छात् - [] 30

TS 5.7.7.2

पृथिभिर्देवयानैरिष्टापूर्ते कृणुतादविरस्मै ॥ सं प्र च्यवद्धमनु सं प्र याताग्ने पृथो देवयानान् कृणुद्धं
। अस्मिन्थु सधस्थे अद्ध्युत्तरस्मिन् विश्वे देवा यजमानश्च सीदत ॥ प्रस्तरेण परिधिनां सुचा वेद्यां
च बरुहिषा । ऋचेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे ॥ यदिष्टं यत् परादानं यदुत्तं या च दक्षिणा
। त - [] 31

TS 5.7.7.3

-दुग्निर्वैश्वकर्मणः सुवर्देवेषु नो दधत् ॥येनां सहस्रं वहसि येनाग्रे सर्ववेदुसं । तेनेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे ॥येनाग्रे दक्षिणा युक्ता यज्ञं वहन्त्यृत्विजः । तेनेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे ॥येनाग्रे सुकृतः पथा मधोद्धारा व्यानशुः । तेनेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे () ॥यत्र धारा अनपेता मधोर्धृतस्य च याः । तदुग्निर्वैश्वकर्मणः सुवर्देवेषु नो दधत् ॥ 32

(आगच्छात् - त - द्वयानशु स्तेनेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे - चतुर्दश च) (A7)

TS 5.7.8.1

यास्ते अग्रे समिधो यानि धाम या जिह्वा जातवेदो यो अर्चिः । ये ते अग्रे मेडयो य इन्द्रवस्तेभिरात्मानं चिनुहि प्रजानन् ॥उथ्सन्नयज्ञो वा एष यदुग्निः किं वाऽहृतस्य क्रियते किं वा न यद्वा अर्द्धयुरग्नेश्चिन्वन्नन्तरेत्यात्मनो वै तदन्तरेति यास्ते अग्रे समिधो यानि - [] 33

TS 5.7.8.2

धामेत्याहैषा वा अग्नेः स्वयं चितिरग्निरेव तदुग्निं चिनोति नाद्धुर्यात्मनोऽन्तरेति चतस्र आशाः प्रचरन्त्वग्रय इमं नो यज्ञं नयतु प्रजानन् । घृतं पिन्वन्नजरं सुवीरं ब्रह्मं समिद्-भवत्याहुतीनां ॥सुवर्गाय वा एष लोकायोप धीयते यत् कूर्मश्चतस्र आशाः प्र चरन्त्वग्रय इत्याह - [] 34

TS 5.7.8.3

दिश एवैतेन प्र जानातीमं नो यज्ञं नयतु प्रजानन्त्रित्याह सुवर्गस्य लोकस्याभिनीत्यै ब्रह्मं समिद्-भवत्याहुतीना-मित्याह ब्रह्मणा वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् यद्-ब्रह्मण्वत्योपदधाति ब्रह्मणैव तद्-यजमानः सुवर्गं लोकमेति प्रजापतिर्वा एष यदुग्निस्तस्य प्रजाः पशवः छन्दांसि रूपं सर्वान् वर्णानिष्टकानां () कुर्याद् रूपेणैव प्रजां पशून् छन्दांस्यव रुन्धेऽथौ प्रजाभ्य एवैनं पशुभ्यः छन्दोभ्योऽवुरुद्धयं चिनुते ॥ 35

(यान्य - ग्रय इत्याहे - ष्टकानाः - षोडश च) (A8)

TS 5.7.9.1

मयि॑ गृह्णाम्य॑ग्रे अ॒ग्निः रा॒यस्पोषा॑य सुप्रजा॒स्त्वाय॑ सुवी॒र्याय॑ । मयि॑ प्र॒जां मयि॑ वर्चो॑ दधा॒म्यरि॑ष्टाः
स्याम॑ तनुवा॑ सुवीराः॑ ॥ यो नो॑ अ॒ग्निः पि॑तरो हृ॒थ्स्वन्तर॑म॒र्त्यो म॒र्त्याः आवि॑वेश । तमा॒त्मन् परि॑
गृह्णी॑महे व॒यं मा सो अ॒स्मा अ॒वहा॑य परा॑ गात् ॥ यद॑द्भ्युरा॒त्मन्न॑ग्निम॒गृहीत्वा॒ऽग्निं चि॑नुयाद्यो॒ऽस्य
स्वो॑ऽग्निस्तमपि॑ - [] 36

TS 5.7.9.2

यज॑मानाय चिनुयाद॒ग्निं खलु॑ वै प॒शवोऽनूप॑ तिष्ठन्तेऽप॒क्रामु॑का अस्मात् प॒शवः स्यु॑र्मयि॑ गृह्णाम्य॑ग्रे
अ॒ग्निमित्या॑हाऽऽत्मन्ने॒व स्वम॑ग्निं दा॑धार॒ नास्मा॑त् प॒शवोऽप॑ क्रामन्ति ब्रह्म॒वादि॑नो वदन्ति॒ यन्मृ॑च्चाऽऽप॑श्चा॒ग्रेर॑नाद्यमथ
कस्मा॑न्मृ॒दा चा॒द्भिश्चा॒ग्निश्ची॑यत् इति॒ यदु॒द्भिः सं॒यौ - [] 37

TS 5.7.9.3

-त्यापो॑ वै सर्वा॑ देवता॑ देवता॑भिरे॒वैनः॑ सः सृ॑जति॒ यन्मृ॑दा चि॒नोती॑यं॒ वा अ॒ग्निर्वै॑श्वा॒नरो॑ऽग्नि॒नैव तद॑ग्निं
चि॒नोति॑ ब्रह्म॒वादि॑नो वदन्ति॒ यन्मृ॑दा चा॒द्भिश्चा॒ग्निश्ची॑यतेऽथ॒ कस्मा॑द॒ग्निरु॑च्यत् इति॒ यच्छ॑न्दोभि॒-
श्चि॒नोत्य॑ग्रयो॒ वै छ॑न्दा॒सि तस्मा॑द॒ग्निरु॑च्यतेऽथो॒ इयं॑ वा अ॒ग्निर्वै॑श्वा॒नरो॑ य - [] 38

TS 5.7.9.4

-न्मृ॑दा चि॒नोति॑ तस्मा॑द॒ग्निरु॑च्यते हिरण्येष्ट॒का उप॑ दधाति॒ ज्योति॑र्वै हिर॑ण्यं॒ ज्योति॑रे॒वाऽस्मि॑न्
दधा॒त्यथो॑ तेजो॒ वै हिर॑ण्यं॒ तेज॑ ए॒वाऽऽत्म॑न् ध॒त्ते यो वा अ॒ग्निः सर्व॑तो॒मुखं॑ चिनुते॒ सर्वासु॑
प्र॒जास्व॑न्नम॒त्ति सर्वा॑ दि॒शोऽभि॑ ज॒यति॑ गाय॒त्रीं पु॑रस्ता॒दुप॑ दधाति त्रि॒ष्टुभं॑ दक्षि॒णतो॑ जग॒तीं प॒श्चाद॑नुष्टु॒भमु॑त्तर॒तः
प॒ङ्क्तिं म॒द्भ्य ए॒ष वा () अ॒ग्निः सर्व॑तो॒मुख॑स्तं॒ य एवं॑ वि॒द्वाश्चि॑नुते॒ सर्वासु॑ प्र॒जास्व॑न्नम॒त्ति सर्वा॑

दिशोऽभि जयत्यथो दिश्येव दिशं प्र वयति तस्माद्-दिशि दिक् प्रोता ॥ 39

(अपि-संयौति-वैश्वानरो य-देष वै-पञ्चविंशतिश्च) (A9)

TS 5.7.10.1

प्रजापतिरग्निमंसृजत् सौऽस्मात् सृष्टः प्राङ् प्राऽ*द्रवत् तस्मा अश्वं प्रत्यास्यथ स दक्षिणाऽऽवर्तत् तस्मै वृष्णिं प्रत्यास्यथ स प्रत्यङ्माऽवर्तत् तस्मा ऋषभं प्रत्यास्यथ स उदङ्माऽवर्तत् तस्मै ब्रह्मं प्रत्यास्यथ स ऊर्द्ध्वोऽद्रवत् तस्मै पुरुषं प्रत्यास्यद्यत् पशुशीर्षाण्युपदधाति सर्वत एवैन - [] 40

TS 5.7.10.2

मवरुद्धं चिनुत एता वै प्राणभृत-श्चक्षुष्मतीरिष्टका यत् पशुशीर्षाणि यत् पशुशीर्षाण्युपदधाति ताभिरेव यजमानोऽमुष्मिन् लोके प्राणित्यथो ताभिरेवास्मा इमे लोकाः प्र भान्ति मृदाऽभिलिप्योप दधाति मेद्व्यत्वाय पशुर्वा एष यदग्निरन्नं पशवं एष खलु वा अग्निर्यत् पशुशीर्षाणि यं कामयेत् कनीयोऽस्यान्नं - [] 41

TS 5.7.10.3

स्यादिति संतरां तस्य पशुशीर्षाण्युप दद्यात् कनीय एवास्यान्नं भवति यं कामयेत् समावदस्यान्नं स्यादिति मद्ध्यतस्तस्योप दद्यात् समाव-देवास्यान्नं भवति यं कामयेत् भूयोऽस्यान्नं स्यादित्यन्तेषु तस्य व्युद्वहोप दद्यादन्त एवास्मा अन्नमव रुन्धे भूयोऽस्यान्नं भवति () ॥ 42

(एन- मस्यान्नं - भूयोऽस्यान्नं भवति) (A10)

TS 5.7.11.1

स्तेगान् दंष्ट्राभ्यां मण्डूकान् जम्भेभिरादकां-खादेनोर्जं सः सूदेना*ऽरण्यं जांबीलेन मृदं ब्रुस्वेभिः

5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः-उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं <https://www.vedavms.in> 108

शर्कराभिरवका॒मवका॒भिः शर्करामु॒ध्सादेन॑ जि॒ह्वा॒मवक्र॑न्देन॒ तालुः॑ सर॒स्वतीं जिह्वा॒ग्रेण॑ ॥ 43

(स्तेगान् - द्वाविंशतिः) (A11)

TS 5.7.12.1

वाजः॑ हनू॒भ्यामप॑ आ॒स्येनाऽऽ*द्वि॒त्या-ञ्छ्र॑मश्रु॒भि-रुप॑या॒म-मध॑रेणो॒ष्ठेन॑ सदु॒त्तरे॑णान्त॒रेणा॑-नू॒काशं॑ प्र॒का॒शेन॑
बाह्यः॑ स्तनयितुं निर्बा॒धेन॑ सू॒र्याग्री॑ चक्षु॒भ्यां वि॒द्युतौ॑ क॒नान॑काभ्याम॒शनिं॑ म॒स्तिष्के॑ण॒ बलं॑ म॒ज्जभिः॑
॥ 44

(वाजं पञ्चविंशतिः) (A12)

TS 5.7.13.1

कूर्मा॑-ञ्छ्र॒फैर॒च्छला॑भिः क॒पिञ्ज॑ला॒न्थसाम् कु॑ष्ठिकाभिर्ज॒वं जङ्घा॑भिर॒गदं॑ जानु॒भ्यां वी॒र्यं॑ कुहाभ्यां भु॒यं
प्र॒चा॒लाभ्यां॑ गुहो॒पप॑क्षाभ्या॒मश्वि॑ना॒वश् सौ॒भ्यामदि॑तिश् शी॒र्ष्णा निर॑क्र॒तिं निर्जा॑ल्मकेन शी॒र्ष्णा ॥
45

(कूर्मान्-त्रयोविंशतिः) (A13)

TS 5.7.14.1

यो॒क्त्रं गृ॒द्धाभि॑र्यु॒गमान॑तेन चित्तं म॒न्याभिः॑ संक्रो॒शान् प्रा॒णैः प्र॑का॒शेन॑ त्वचं॑ पराका॒शेना॑न्तरां म॒शका॑न्
के॒शैरिन्द्रः॑ स्वप॑सा॒ वहे॑न् बृह॒स्पतिः॑ शकु॒निसा॑देन॒ रथ॑मु॒ष्णिहा॑भिः ॥ 46

(योक्त्र - मेकविंशतिः) (A14)

TS 5.7.15.1

मित्रावरुणौ श्रोणीभ्यामिन्द्राग्नी शिखण्डाभ्यामिन्द्राबृहस्पती ऊरुभ्यामिन्द्राविष्णू अष्टीवद्भ्यां सवितारं पुच्छेन गन्धर्वाञ्छेपेना-फसरसो मुष्काभ्यां पवमानं पायुनां पवित्रं पोत्राभ्यामाक्रमेणः स्थूराभ्यां प्रतिक्रमेणं कुष्ठाभ्यां ॥ 47

(मित्रावरुणौ - द्वाविंशतिः) (A15)

TS 5.7.16.1

इन्द्रस्य क्रोडो ऽदित्यै पाजस्यं दिशां जत्रवो जीमूतान् हृदयौपशाभ्यामन्तरिक्षं पुरितता नभ उदर्येणेन्द्राणीं प्लीहा वल्मीकां क्लोम्ना गिरीन् प्लाशिभिः समुद्रमुदरेण वैश्वानरं भस्मना ॥ 48

(इन्द्रस्य - द्वाविंशतिः) (A16)

TS 5.7.17.1

पूष्णो वनिष्ठुरन्धाहेः स्थूरगुदा सर्पान् गुदाभिर ऋतून् पृष्ठीभिर्दिवं पृष्ठेन वसूनां प्रथमा कीकसा रुद्राणां द्वितीया ऽऽदित्यानां तृतीया ऽङ्गिरसां चतुर्थी साद्व्यानां पञ्चमी विश्वेषां देवानां षष्ठी ॥ 49

(पूष्ण - श्वतुर्विंशतिः) (A17)

TS 5.7.18.1

ओजो ग्रीवाभिर्-निर्ऋतिमस्थभिरिन्द्रः स्वपसा वह्नेन रुद्रस्य विचलः स्कन्धो ऽहोरात्रयोर्द्वितीयो ऽर्द्धमासानां तृतीयो मासां चतुर्थ ऋतूनां पञ्चमः सवत्सरस्य षष्ठः ॥ 50

(ओजो - विश्शतिः) (A18)

TS 5.7.19.1

आ॒न॒न्दं न॒न्दथु॑ना॒ कामं॑ प्र॒त्यासा॑भ्यां भु॒यः॑ शि॒तीम॑भ्यां प्र॒शिषं॑ प्र॒शासा॑भ्याः सूर्या॑चन्द्र॒मसौ॑ वृ॒क्याभ्याः॑
श्याम॑शब॒लौ म॑त॒स्त्राभ्यां॑ व्यु॒ष्टिः॑ रू॒पेण॑ नि॒मुक्ति॑मरू॒पेण॑ ॥ 51

(आ॒न॒न्दः - षोड॑श) (A19)

TS 5.7.20.1

अ॒हर्मा॑से॒न रा॒त्रिं पी॑व॒साऽपो॑ यू॒षेण॑ घृ॒तः र॑से॒न श्या॑व॒सया॑ दू॒षीका॑भि॒र्ह्यदु॒नि॒मश्रु॑भिः पृ॒ष्वां दि॒वः॑
रू॒पेण॑ नक्ष॑त्राणि प्र॒तिरू॑पेण पृथि॒वीं च॑र्म॒णा छ॒वीं छ॒व्यो पा॑कृ॒ताय॑ स्वा॒हा ऽऽल॑ब्धाय॒ स्वाहा॑ हु॒ताय॑
स्वाहा॑ ॥ 52

(अ॒हर् - षा॒वि॒श॒तिः) (A20)

TS 5.7.21.1

अ॒ग्नेः प॑क्ष॒तिः सर॑स्व॒त्यै नि॑प॒क्षतिः॑ सोम॑स्य तृ॒तीया॑ऽपां च॒तुर्थ्यो॑ष॒धीनां॑ पञ्च॒मी स॑व॒त्सर॑स्य॒ षष्ठी॑
म॒रुता॑ स॒प्तमी॑ बृ॒हस्प॑ते॒रष्ट॒मी मि॒त्रस्य॑ न॒वमी॑ वरु॒णस्य॑ द॒शमीन्द्र॑स्यैका॒दशी॑ वि॒श्वेषां॑ दे॒वानां॑ द्वा॒दशी॑
द्यावा॑पृथि॒व्योः पा॒र्श्वं य॒मस्य॑ पा॒टूरः॑ ॥ 53

(अ॒ग्ने॒रेका॑न्न त्रि॒शत्) (A21)

TS 5.7.22.1

वा॒योः प॑क्ष॒तिः सर॑स्व॒तो नि॑प॒क्षति॒श्चन्द्र॑म॒स॒स्तृ॒तीया॑ नक्ष॑त्राणां च॒तुर्थी॑ सं॒वितुः॑ प॒ञ्चमी॑ रु॒द्रस्य॑ षष्ठी॑

5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः-उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं <https://www.vedavms.in> 111

स॒र्पाणां॑ स॒प्त॒म्य॑र्य॒म्णोऽष्ट॑मी त्वष्टु॑र्न॒व॒मी धा॒तु॒र्द॒श॒मीन्द्रा॑ण्या ए॒काद॑श्यदित्यै द्वा॒द॒शी द्यावा॑पृथि॒व्योः
पा॒र्श्व॑य॒म्यै पाटू॑रः ॥ 54

(वा॒यो - र॒ष्टाविं॑शतिः) (A22)

TS 5.7.23.1

पन्था॑मनू॒वृग्भ्या॑ः संत॑तिः स्ना॒व॒न्या॑भ्याः शु॒को॑न् पि॒त्तेन॑ हरि॒माणं॑ य॒क्रा ह॒ली॑क्ष्णान् पाप॒वा॒तेन॑
कू॒श्माञ्छ॑कंभिः श॒व॒र्तानू॑व॒द्धये॑न् शु॒नो वि॑शस॒नेन॑ सर्पा॑न् लो॒हित॑ग॒न्धेन॑ वया॑सि प॒क्क॑ग॒न्धेन॑ पि॒पी॒लि॒काः
प्र॒शा॒देन॑ ॥ 55

(पन्था॑ - द्वा॒विं॑शतिः) (A23)

TS 5.7.24.1

क्रमै॑रत्य॒क्रमी॑द्वा॒जी वि॒श्वैर्दे॒वैर्य॒ज्ञियैः॑ सँवि॒दा॒नः । स नो॑ नय सु॒कृ॒तस्य॑ लो॒कं तस्य॑ ते व॒यः स्व॒धया॑
मदे॑म ॥ 56

(क्रमै॑ - र॒ष्टाद॑श) (A24)

TS 5.7.25.1

द्यौ॑स्ते पृ॒ष्ठं पृथि॑वी सु॒ध॒स्थ॑मा॒त्मान्तरि॑क्षः स॒मु॒द्रो यो॒निः सूर्य॑स्ते चक्षु॒र्वा॒तः प्रा॒णश्च॑न्द्र॒माः श्रो॒त्रं
मासा॑श्चा॒र्द्धमा॑साश्च प॒र्वा॒ण्यृत॑वो॒ज्ज्ञानि॑ सँव॒त्स॒रो म॑हि॒मा ॥ 57

(द्यौ॑ - पञ्च॑विंशतिः) (A25)

TS 5.7.26.1

अ॒ग्निः प॒शुरा॑सीत् तेना॑यजन्त॒ स ए॒तं लो॒कम॑जय॒द्-यस्मि॑न्ना॒ग्निः स ते॑ लो॒कस्तं॑ जै॒ष्यस्य॑था॒वं जिघ्र॑
वा॒युः प॒शुरा॑सीत् तेना॑यजन्त॒ स ए॒तं लो॒कम॑जय॒द्-यस्मि॑न् वा॒युः स ते॑ लो॒कस्तस्मा॑त् त्वा॒ऽन्तरै॑ष्यामि
यदि॑ ना॒वजिघ्र॑स्यादित्यः प॒शुरा॑सीत् तेना॑यजन्त॒ स ए॒तं लो॒कम॑जय॒द् यस्मि॑ - ()-चादित्यः स ते॑
लो॒कस्तं॑ जै॒ष्यसि॑ यद्य॑वजिघ्र॑सि ॥ 58

(यस्मि॑ - नष्टौ च॑) (A26)

praSna korvai with starting padams of 1 to 26 anuvAkams :-

(यो वा अय॑थादेवत् - न्त्वाम॑ग्न - इन्द्र॑स्य - चित्ति॑ - यथा॑ वै - वयो॑ वै - यदा॑कू॒ताद् - यास्ते॑
अ॒ग्ने - मयि॑ गृह्णामि - प्र॒जाप॑तिः सोऽस्मा॑त् - स्ते॒गान् - वाजं॑ - कूर्मान् - यो॒क्रं - मि॒त्रावरु॑णा
- विन्द्र॑स्य - पू॒ष्ण - ओजं॑ - आन॒न्द - महं॑ - र॒ग्ने - वा॒योः - पन्था॑ - क्र॒मै - द्यौस्ते॑ - ऽग्निः
प॒शुरा॑सीत् - षड्विं॑शतिः)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(यो वा - ए॒वाऽऽहु॑ति - म॒भ॒वन् - प॒थिभि॑ - र॒व॒रु॒ध्या - ऽऽन॑न्द - म॒ष्टौ पञ्च॑शत्)

first and last padam of seventh praSnam of 5th kANDam :-

(यो वा अय॑थादेवत् - यद्य॑वजिघ्र॑सि)

॥ हरिः॑ ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति पञ्चमं काण्डं ॥ = = = = =